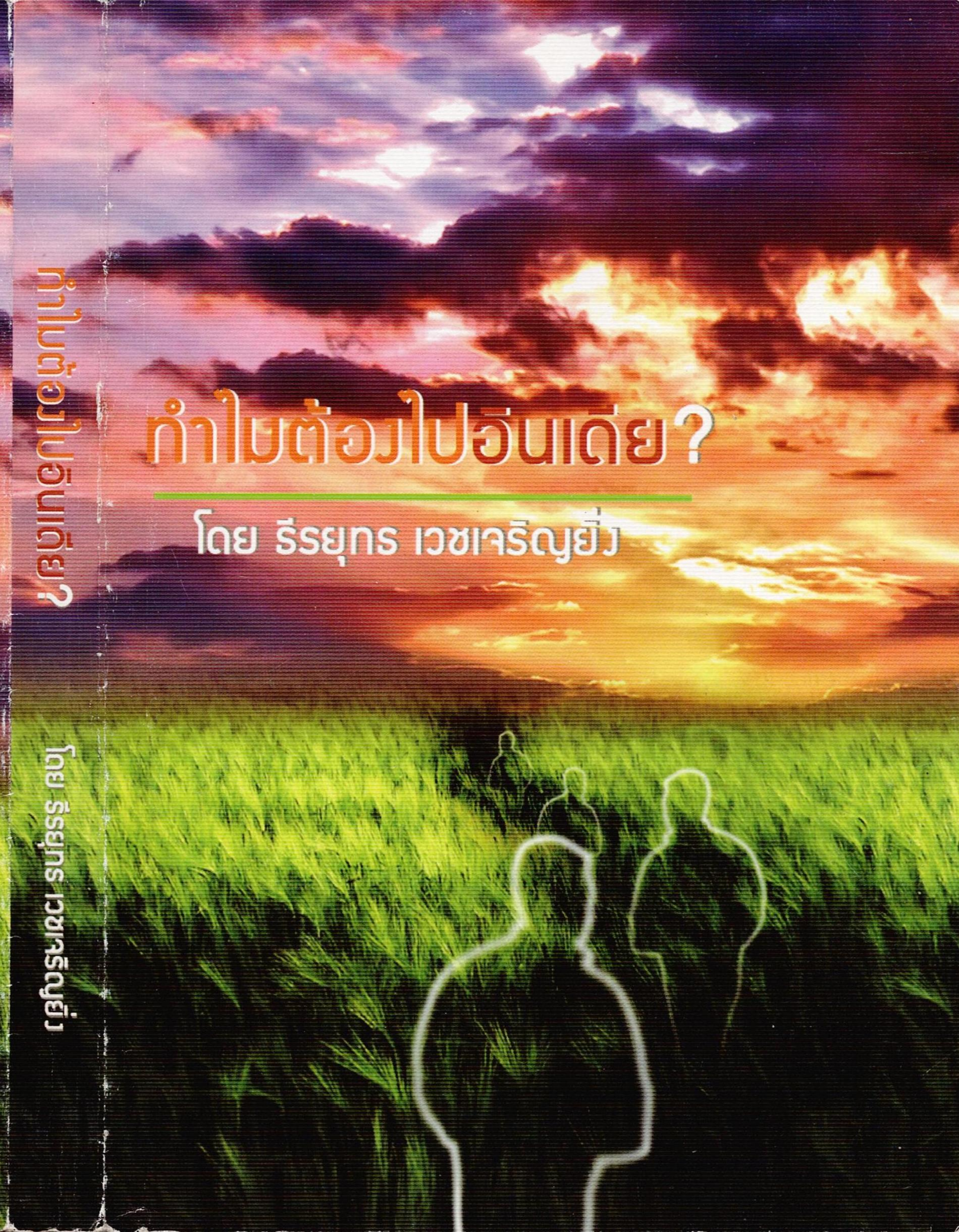

ทำไมต้องไปอินเดีย?
โดย ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

ทำไมต้องไป...อินเดีย

โดยธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

สาธารณรัฐอินเดีย

ที่ตั้ง : เอเชียใต้

ทิศเหนือ : ปากีสถาน จีน เนปาล และภูฐาน

ทิศตะวันออก : บังกลาเทศ พม่า และอ่าวเบงกอล

ทิศตะวันตก : ปากีสถาน และทะเลอาระเบีย

ทิศใต้ : ศรีลังกา และมหาสมุทรอินเดีย

พื้นที่ : 3,287,590 ตารางกิโลเมตร (ใหญ่เป็นอันดับที่ 7 ของโลก)

เมืองหลวง : นิวเดลี

เมืองสำคัญ: นิวเดลี, มุมไบ (ชื่อเดิม บอมเบย์), กัลกัตตา, เชนไน (ชื่อเดิมแมดราส)

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๑ : สถานที่ประสูติ

เสาหินพระเจ้าอโศกมหาราชปักไว้
เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังทราบว่าตรงจุดนี้
เป็นที่ ที่พระบรมศาสดาออกจากพระครรภ์
ของพระมารดา

สถานที่พระตถาคตเจ้าบังเกิดแล้ว คือ ประสูติจาก พระครรภ์มารดา ตำบลหนึ่ง คือ อุทยานลุมพินี

คือ สถานที่ประสูติแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้น ปัจจุบันนี้อยู่ในเขตประเทศเนปาล ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศอินเดีย และสถานที่ประสูตินี้ ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนอินเดีย-เนปาล ประมาณ ๓๒ กิโลเมตร ปัจจุบันสังเวชนียสถานแห่งนี้ ภาษาทางราชการเรียกว่า "ลุมมินเด" แต่ชาวบ้านทั่วไปก็ยังเรียกว่า "ลุมพินี"

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๒ : สถานที่ตรัสรู้

คือ สถานที่ตรัสรู้นี้ แต่เดิมทีเดียวในสมัยพุทธกาลนั้น คือ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เมืองคยา แคว้นมคธ ซึ่งมีเมืองราชคฤห์ เป็นเมืองหลวง ปัจจุบันสถานที่ตรัสรู้นี้ เรียก ตำบลพุทธคยา ขึ้นอยู่กับจังหวัดคยา (ห่างจากจังหวัดคยา ๑๒ กิโลเมตร) รัฐพิหาร มีเมืองหลวงชื่อ ปัฏนะ หรือ ปัฏนา (หรือ ชื่อเดิมว่า ปาฏลีบุตร)

สถานที่พระตถาคตเจ้าตรัสรู้ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ตำบลหนึ่ง คือ ควงไม้โพธิ์ พุทธคยา

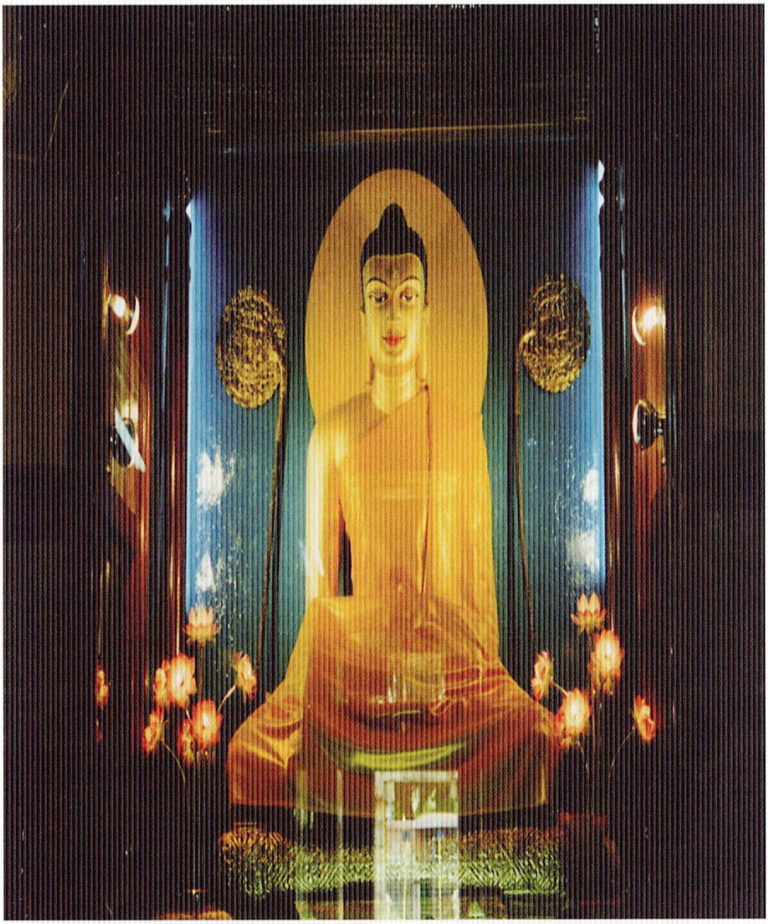
แท่นวัชรอาสน์

เจดีย์พุทธคยา

วิหารตรัสรู้ ที่หลงเหลืออยู่

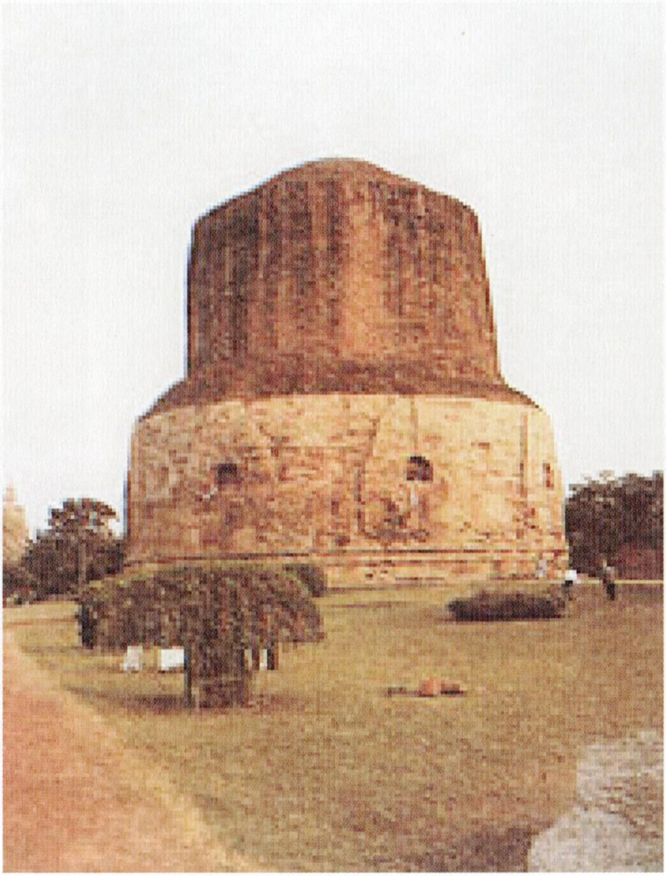
และยังคงมีสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด

พระพุทธเมตตา

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๓ :

สถานที่แสดงปฐมเทศนา

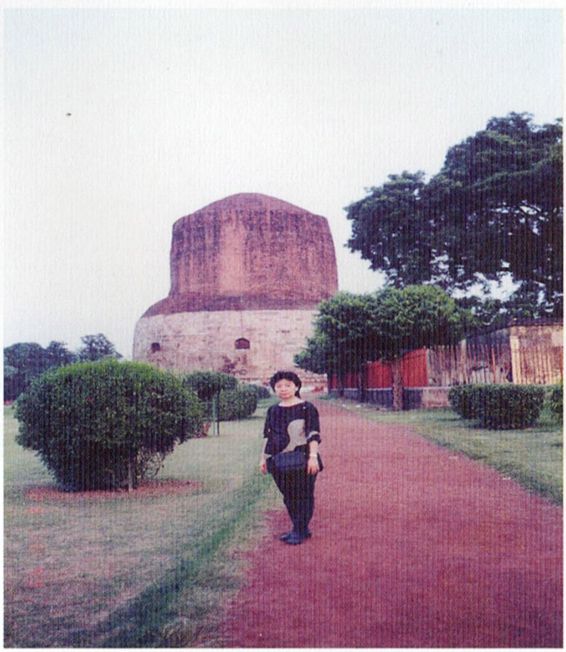
ธัมเมกขสถูป สถานที่ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
แสดงปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ทั้งห้า

สถานที่พระตถาคตเจ้า ทรงแสดงปฐมเทศนา

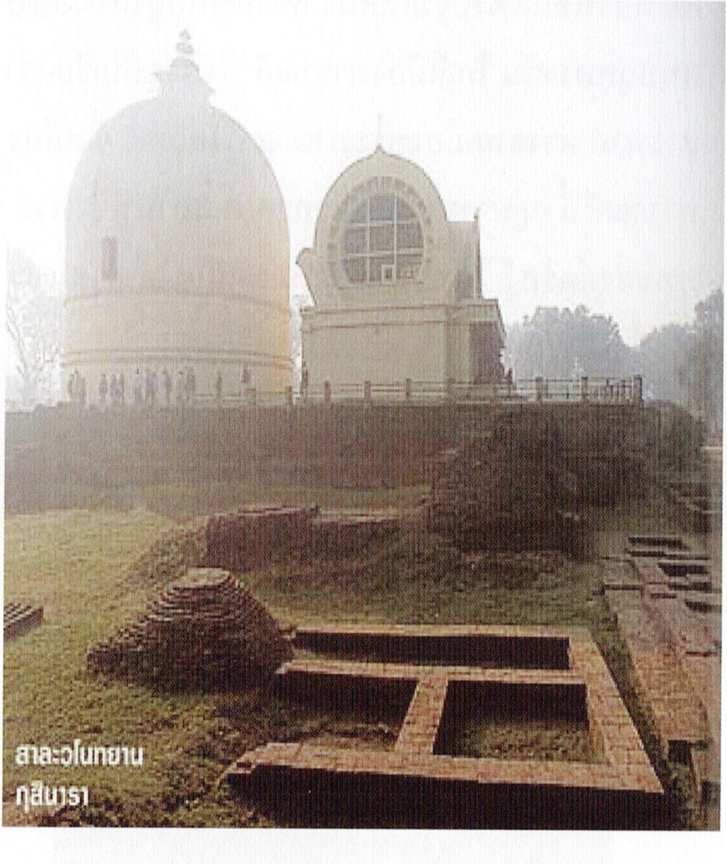
ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี

(ปัจจุบันเรียกว่า สารนาถ)

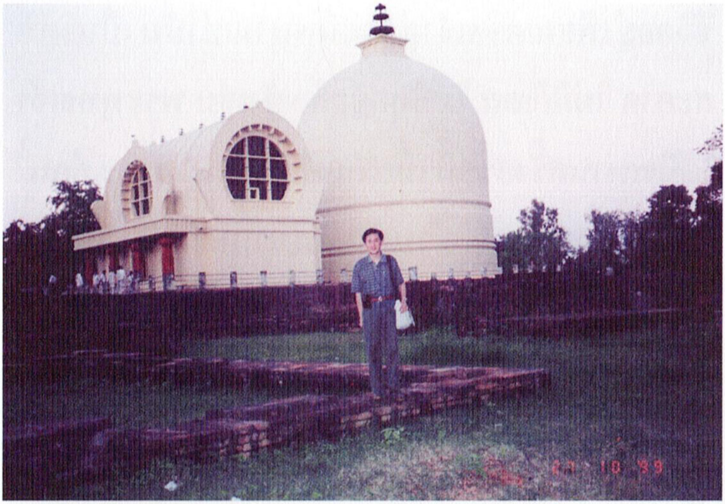
คือ สถานที่แสดงปฐมเทศนา สถานที่นี้อยู่ในป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า สารนาถ ห่างจากเมืองประมาณ ๘ กิโลเมตร ซึ่งเมืองพาราณสีนี้ อยู่ห่างจากเมืองพุทธคยา สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรู้ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

สังเวชนียสถานแห่งที่ ๔ :
สถานที่ดับขันธปรินิพพาน

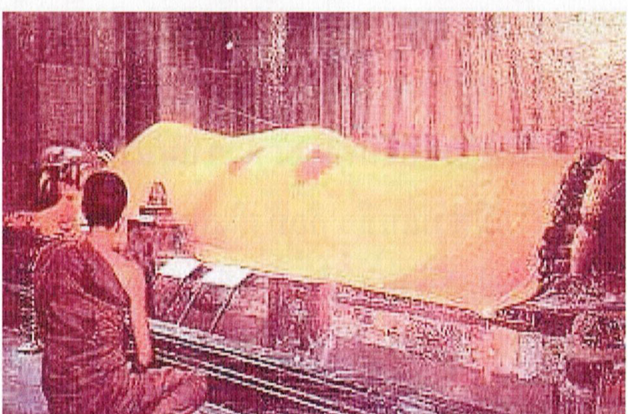
สถูปและวิหารปรินิพพานที่เมืองกุสินารา

สถานที่พระตถาคตเจ้า เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ด้วย **อนุปาทิเสสนิพพานธาตุ** ตำบลหนึ่ง คือ **สาลวโนทยาน** เมืองกุสินารา (ปัจจุบันเรียกว่า กาเซีย) ให้เกิดความสังเวชของกุลบุตร กุลธิดา ผู้มีศรัทธา นั่นคือ สถานที่ดับขันธปรินิพพาน ด้วย **อนุปาทิเสสนิพพาน**ธาตุดับไม่มีส่วนเหลือ คือทั้งกิเลส ทั้งเบญจขันธ์ดับหมด ตามปกติพระอรหันต์ทั่วไปจะนิพพาน ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกนั้นเป็นการดับกิเลส ส่วนเบญจขันธ์ยังอยู่

ซึ่งเรียกว่า **สอุปาทิเสสนิพพาน หรือ นิพพานเมื่อยังมีชีวิตอยู่** เพียงแต่จิตเข้าสู่พระนิพพานเท่านั้น เป็นจิตที่สะอาด ไม่มีกิเลส ไม่มีทุกข์แล้ว ดังเช่น **พระพุทธเจ้าได้นิพพานครั้งแรกนี้ เมื่อวันเพ็ญ เดือนวิสาขะ ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ส่วนการนิพพานครั้งที่ ๒ นั้น คืออนุปาทิเสสนิพพาน** ดังได้กล่าวมาแล้ว นั่นเอง

สถานที่นิพพานที่พุทธประวัติระบุว่า **สาลวโนทยาน** เมืองกุสินารา ปัจจุบันมีสถูป และวิหารเป็นสัญลักษณ์ เป็นอุทยานที่ได้รับการรักษาจาก ทางการอินเดียเป็นอย่างดี มีต้นสาละ และไม้อื่นปลูกอยู่ทั่วไป ให้ความร่มรื่นพอสมควร

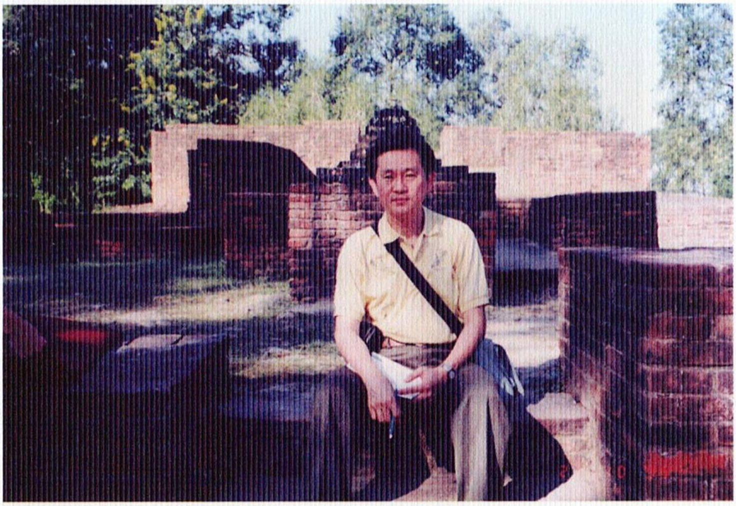

พระพุทธรูป ปางปรินิพพาน

พระพุทธรูป ปางปรินิพพาน

คันธกุฎี วัดเชตวัน

คันธกุฎี บนเขาคิชฌกูฏ

วัดเวฬุวัน

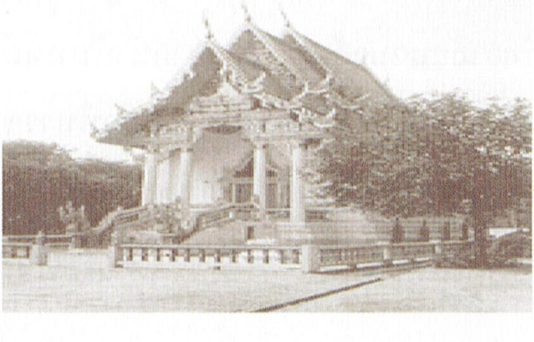
วัดไทยนาลันทา

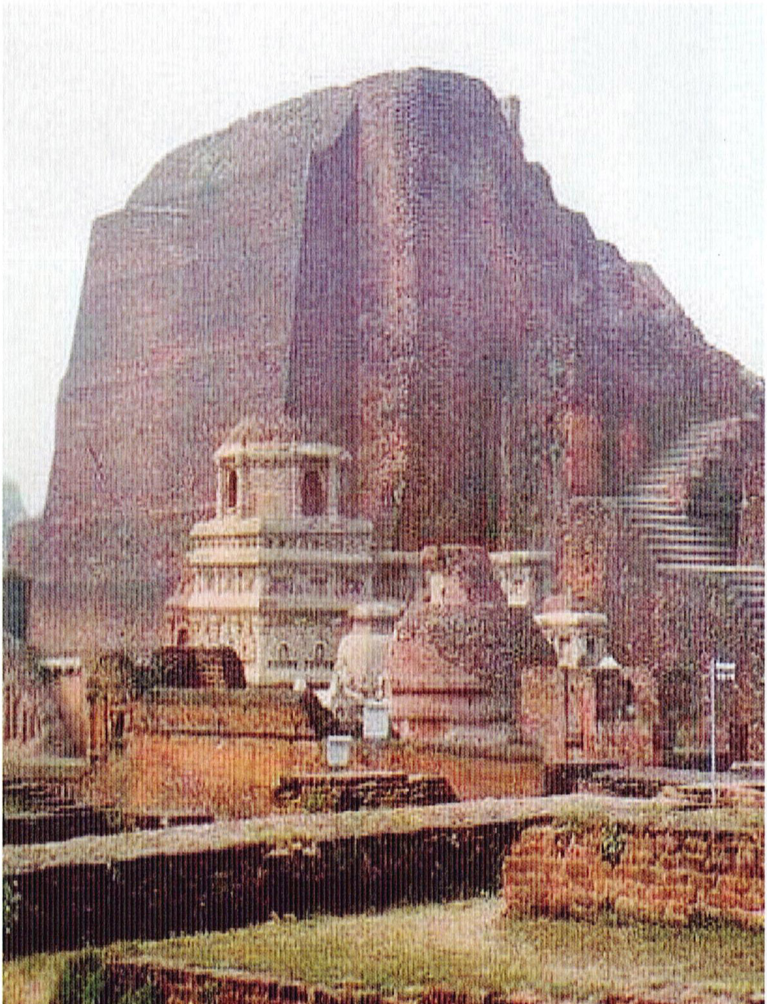

พระอุโบสถ วัดไทยนาลันทา

ก่อตั้งโดย พระมหาเถระ ดร. จัคดิส กัสสปะ อดีตพระสังฆนายกของอินเดีย ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยนาลันทาใหม่ หรือ นวนาลันทา ตั้งอยู่ ณ ด้านหลังมหาวิทยาลัยนวนาลันทา ห่างจากนาลันทาเก่า ราว ๑ กิโลเมตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ อำเภอพิหารชารีฟ รัฐพิหาร มูลเหตุแห่งการเกิดศรัทธา จนถึงขนาดมอบที่ดิน และอาคาร ถวายให้เป็นสมบัติวัดไทยนั้น เพราะ

ท่านมหาเถระกัสสปะ มีความซึ้งใจ ในความเอาใจใส่ในการทำนุบำรุง ของคณะพุทธบริษัทชาวไทย ที่มีต่อพระสงฆ์ ทั้งที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยนาลันทา หรือในที่ทั่วไป ที่มีพระสงฆ์จำพรรษา และได้โอนทรัพย์สินเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมีพระเดชพระคุณพระธรรมมหาวีรานุวัตร (บุญเลิศ) รับมอบ แต่กว่าจะโอนได้สำเร็จ ต้องใช้เวลาอันยาวนาน เพราะติดขัดระบบราชการของอินเดีย มีเนื้อที่ ๓ ไร่เศษ ตั้งอยู่ด้านหลังของมหาวิทยาลัยนาลันทา จังหวัดนาลันทา รัฐพิหาร ปัจจุบันนี้ มีพระอาจารย์ ดร.มหาธารทอง กิตฺติคุโณ (บัวแก้ว) เป็นเจ้าอาวาส มีพระภิกษุจำพรรษาอยู่ ราว ๕ รูป แม่ชี ๑ ท่าน คือ แม่ชี ดร.อารีย์ ผ่องใส

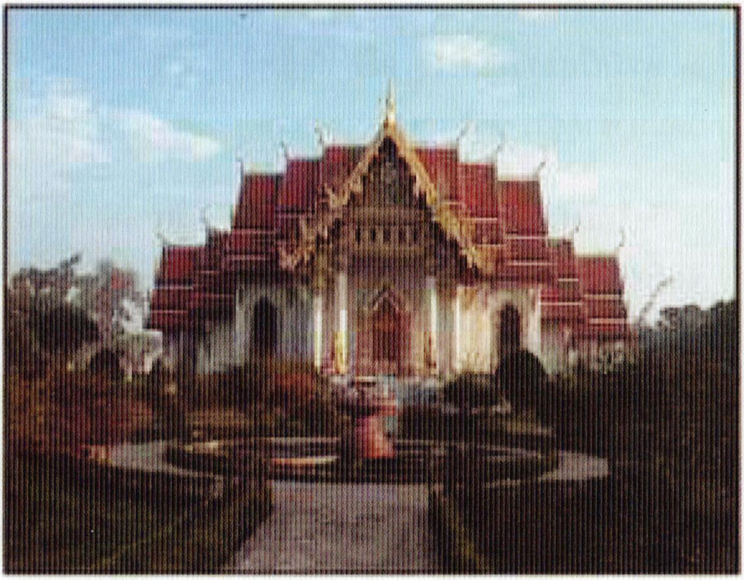

มหาวิทยาลัยนาลันทา

พระพุทธรูปองค์ดำ

วัดไทยพุทธคยา

พระอุโบสถ วัดไทยพุทธคยา

ก่อตั้งโดยรัฐบาลไทย พ.ศ.๒๕๐๐ โดยการเชื้อเชิญของ ฯพณฯ ศรียวาห์ ลาล เนห์รู อดีตนายกรัฐมนตรีของอินเดีย เพื่อเป็นการถวายเป็นพุทธบูชา ในคราวฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ รัฐบาลไทยยอมรับคำเชิญ งานก่อสร้างจึงได้เริ่มขึ้น สมัยท่านจอมพลป.พิบูลสงคราม คณะพระธรรมทูตชุดแรก ที่ไปปฏิบัติศาสนกิจคือ

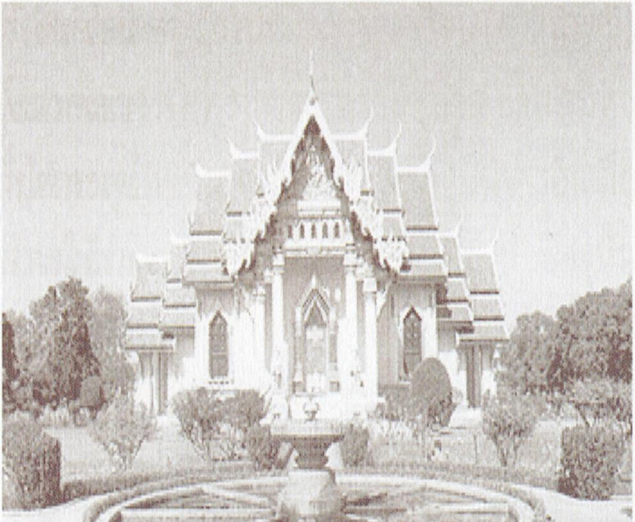
๑. สมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสุวรรณาราม

๒. พระธรรมธีรราชมหามุนี (ธีร์ ปุณฺณโก)
วัดจักรวรรดิราชวาส

๓. พระศรีสุธรรมมุนี (บุญเลิศ ทตฺสิทฺธิ ป.ธ๘)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์

วัดไทยพุทธคยา มีเนื้อที่ ๕ เอเคอร์ หรือ ๑๑ ไร่ การจัดซื้อที่ดินนี้ ไม่ได้เป็นการซื้อขาด เพราะกฎหมายอินเดียไม่อนุญาตให้ขายที่ดินให้แก่ต่างชาติ แต่รัฐบาลอินเดียให้เช่าเป็นเวลา ๙๙ ปี เมื่อหมดสัญญาก็ต่อได้เรื่อย ๆ คราวละ ๕๐ ปี ต่อมาจึงซื้อที่ดินเพิ่มอีก ๑ ไร่รวมเป็น ๑๒ ไร่ หมดงบขั้นต้นไป ๕,๗๗๖,๘๖๖.๗๒ บาท และเงินรูปีจำนวน ๑,๗๕๓.๐๐ รูปี ถาวรวัตถุ ที่เด่นชัดคือ พระอุโบสถทรงไทยถ่ายแบบมาจาก พระอุโบสถหินอ่อน วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ นอกจากนั้นยังมีอาคารห้องสมุด ๑ หลัง โรงเรียนพระปริยัติธรรม ๑ หลัง กุฏิที่พัก ๑ หลัง อาคารที่พักแสวงบุญ ๑ หลัง เจ้าอาวาสองค์แรกคือ พระธรรมธีรราชมหามุนี (ธีร์ ปุณฺณโก ป.ธ.๙) องค์ปัจจุบันคือ พระราชโพธิวิเทศ (ทองยอด ภูริปาโล ป.ธ.๙,Ph.D.) มีพระสงฆ์จำพรรษาราว ๒๐ รูป แม่ชี ๕ ท่าน ตั้งอยู่ ณ พุทธคยา จังหวัดคยา รัฐพิหาร ห่างจากเจดีย์พุทธคยา ราวครึ่งกิโลเมตร

วัดไทยนี้ เป็นที่เชิดหน้าชูตาของพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า ผู้ที่ได้มาเยี่ยมชมที่พุทธคยา จะต้องประทับใจในความสวยงามของพระอุโบสถ และความเขียวขจีของวัดอยู่เสมอ ซึ่งเป็นตัวแทนความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ แม้ว่าคนไทยบางส่วน จะไม่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างก็ตาม

วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

การเวียนเทียนของวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ รัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย

พระอุโบสถ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

กุสินารา เป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในพุทธศาสนา เป็นสังเวชนียสถาน ๑ ใน ๔ แห่ง ที่นี่แต่ละปีมีชาวพุทธไทยไปไหว้พระแสวงบุญเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้รับความสะดวก เพราะหาที่พักลำบาก ประเทศอื่นหลายชาติได้ไปสร้างวัด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนของตน และ เป็นสง่าราศีให้แก่ชาติตน เช่น พม่า จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และ ศรีลังกา แต่วัดไทยก็ยังไม่มี เมื่อคราวที่อาจารย์ เสฐียร พันธรังสี ได้จาริก

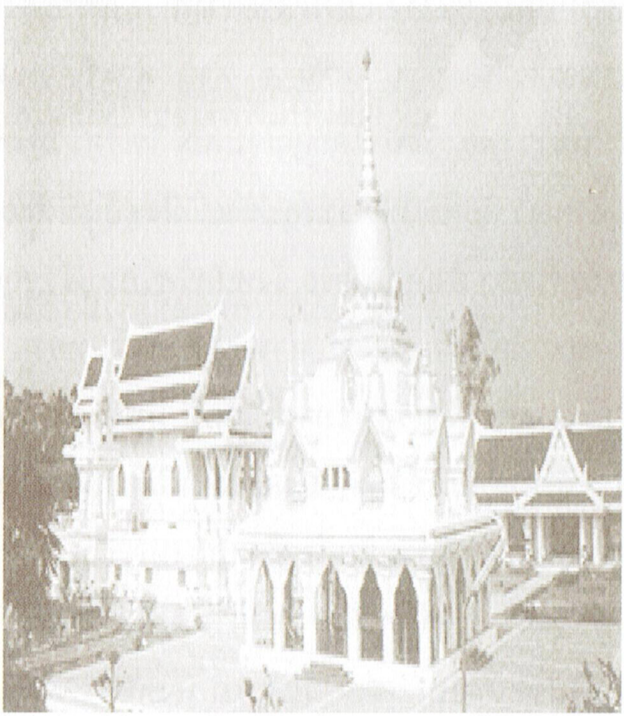
แสวงบุญไปอินเดียและไปถึงกุสินารา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ท่านกล่าวว่า "บริเวณใกล้ที่ปรินิพพาน มีที่พัก เข้าไปอาศัยได้ ๒ แห่งด้วยกัน คือ หอพักของชาวพม่าแห่งหนึ่ง พระพม่า ชื่อ อู จันทรมณี เป็นผู้นำชาวพม่ามาสร้างถวายอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า อารยวิหาร เป็นธรรมศาลาที่พำนักอาศัย มีน้ำใช้บริบูรณ์ ธรรมศาลาแห่งนี้ มหาเศรษฐีอินเดียตระกูลบิมาลาสร้างขึ้นไว้ นอกนั้นมีโรงเรียนศาลาที่พักร้อนอื่น ๆ เราไปถึงโดยรถบัสจากสถานีทาหะซิลโดเรีย พวกที่ไปด้วยกันซึ่งที่แท้จริงก็เป็นแขกทั้งหมด ชักชวนว่าควรที่จะแวะพักที่ธรรมศาลาชาวพม่า หรือ ของเศรษฐีชาวอินเดียเสียก่อน ฟังแล้วสะท้อนใจ ถ้ามีวัด หรือ ธรรมศาลาที่คนไทยผู้มีจิตศรัทธา ไปสร้างไว้ให้ เป็นศาลาไทยบ้าง ก็คงไม่ได้ฟังคำพูดเช่นนั้น"

จาก พ.ศ.๒๕๐๔ จนถึง พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นเวลาถึง ๓๓ ปี ความฝันของพุทธบริษัทไทยหลาย ๆ คนก็เป็นจริง เมื่อคณะสงฆ์ไทยและพุทธบริษัทจำนวนหนึ่ง จึงมีดำริสร้างวัดไทยขึ้น ณ แดนพุทธปรินิพพานแห่งนี้

จนเป็นผลสำเร็จ โดยการนำของสมเด็จพระสุเมธาธิปดี องค์อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ งานได้เริ่มลงมือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และสร้างตามโครงการ ๒๕๔๒

ปัจจุบันมี เจ้าคุณพระวิเทศโพธิคุณ (วีรยุทธ ประชุมสอน Ph.D.) เป็นเจ้าอาวาส มีพระสงฆ์จำพรรษาราว ๒๐ รูป แม่ชี ๕ ท่าน และมีคณะพุทธบริษัทชาวไทย ซึ่งนำโดยคุณจุมพล โพธิ์ศรีวิสุทธิกุล คุณอังคณา อัยศิริ ให้ความอุปถัมภ์ ปัจจุบันนี้ตั้งอยู่ ณ เมืองกุสินารา อำเภอกาเซีย จังหวัดโครักขปูร์รัฐอุตตรประเทศ มีเนื้อที่ ๑๖ ไร่ ห่างจากสาลวโนทยาน ราวครึ่งกิโลเมตร เสนาสนะภายในวัดนี้ มีพระอุโบสถ ๒ ชั้น ซึ่งออกแบบโดยศิลปินแห่งชาติคือ คุณภิญโญ สุวรรณคีรี มีกุฎิสำหรับผู้จาริกแสวงบุญ "มโกขเวศน์สันติธรรม" หนึ่งหลัง อาคารเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสครบรอบ ๕๐ พรรษาหนึ่งหลัง พระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุหนึ่งองค์ และคลินิกผู้ป่วยสำหรับชาวบ้านทั่วไป รักษาราคาถูกจำนวนหนึ่งหลัง

ภายในบริเวณ ถูกจัดออกแบบอย่างสวยงาม เป็นที่เชิดหน้าชูตา คณะสงฆ์ พุทธบริษัท และประเทศไทยเราเป็นอย่างดี ได้รับคำชมจากทั้งชาวอินเดียเอง ชาวไทย และ ชาวต่างชาติอยู่เสมอ ๆ

วัดไทยสารนาถ

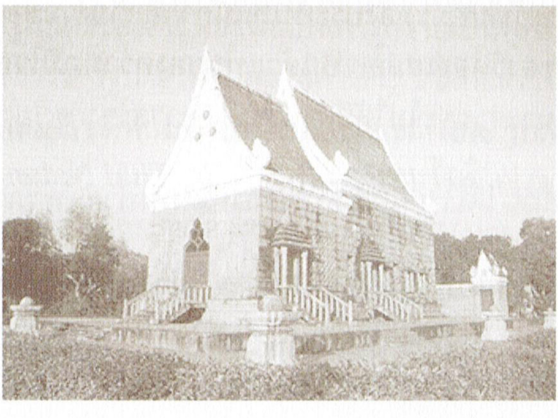

พระอุโบสถ วัดไทยสารนาถ

วัดไทยสารนาถก่อตั้งโดย พระครูประกาศสมาธิคุณ วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๔ โดยตั้งมูลนิธิขึ้นมาเพื่อจัดซื้อที่ดินให้นามว่า "มูลนิธิมฤคทายวันมหาวิหาร" ในที่สุดก็สามารถซื้อที่ดินจำนวน ๓๒ ไร่ ตรงกันข้าม กับ พิพิธภัณฑ์สารนาถได้ และได้เริ่ม ก่อสร้างศาสนวัตถุหลายแห่งภายในวัด

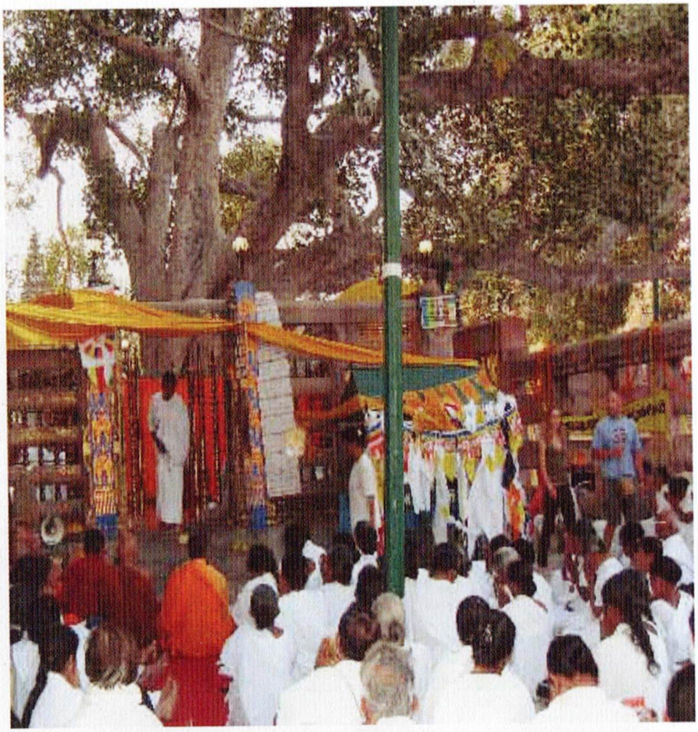
ปัจจุบันนี้ วัดไทยสารนาถ ตั้งอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน สารนาถ ตรงกันข้ามกับพิพิธภัณฑ์สารนาถ

มีเนื้อที่ ๓๒ ไร่ ห่างจากเมืองพาราณสี ประมาณราว ๑๕ กิโลเมตร ซึ่งในขณะปัจจุบันนี้ มีพระครูสรวิชัช (สาสนรัศมี) พระสงฆ์อินเดียที่เป็นศิษย์ของ หลวงพ่อพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ) อดีตอธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุเป็นเจ้าอาวาส มีพระสงฆ์ที่เป็นชาวอินเดียราว ๑๐ รูป และพระสงฆ์ไทยไปจำพรรษาชั่วคราว ราวปีละ ๒ รูป ปัจจุบันกำลังก่อสร้างพระพุทธรูปยืนศิลปะคุปตะขนาดใหญ่สูงราว ๓๐ เมตร ศิลปะสมัยคุปตะอันเป็นสมัยที่นิยมในสารนาถ ส่วนเสนาสนะมีพระอุโบสถสร้างด้วยหินทราย จำนวน ๑ หลัง กุฏิสำหรับพระสงฆ์และผู้แสวงบุญ ๑ หลัง โรงครัว ๑ หลัง หมู่กุฏิสำหรับวิปัสสนากัมมัฏฐาน ๑ หลัง ศาลาที่ปฏิบัติธรรม ๑ หลัง โรงเรียนประถมสำหรับเด็กนักเรียนอินเดีย ๑ หลัง

ต้นโพธิ์สถานที่ตรัสรู้

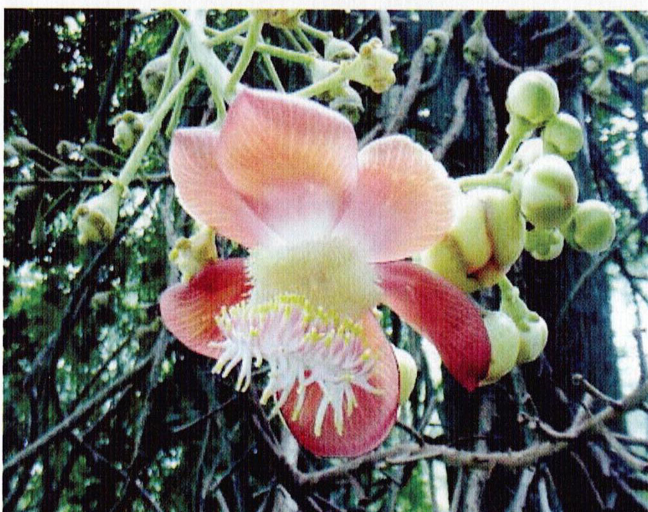
ต้นโพธิ์ (*Ficus religiosa* L.)

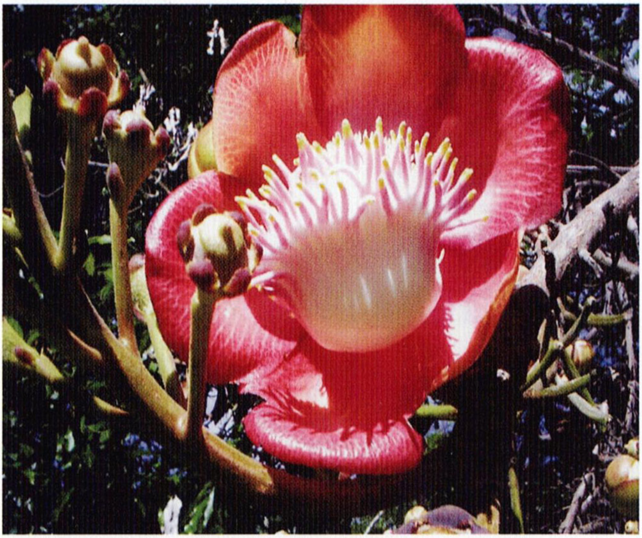
ต้นโพธิ์ หรือที่ชาวลังกาเรียกว่า Bohd tree และ
ที่ชาวอินเดียเรียกว่า Pipal นี้นับได้ว่าเป็นต้นไม้

ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งใน พระพุทธประวัติ อีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งเจ้าชายสิทธัตถะกุมาร ในระหว่างบำเพ็ญพรต เพื่อหาสัจธรรมนั้น ได้ทรงเลือกนั่งประทับที่โคนต้นโพธิ์ จนกระทั่งพระองค์ได้ตรัสรู้ พระสัมมาสัมโพธิญาน คือ อริยสัจ 4 อันประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เมื่อวันเพ็ญเดือน 6 ต้นโพธิ์มีร่มเงาเหมาะแก่การพักพิง และบำเพ็ญพรตเป็นอย่างยิ่ง และได้กล่าวกันว่า ต้นโพธิ์ที่พระพุทธองค์ประทับ เพื่อรวบรวมพระหฤทัย ให้บรรลุถึงสัจธรรมนั้น ได้ถูกประชาชนผู้นับถือศาสนาอื่น โค่นทำลายไปแล้ว แต่ด้วยบุญญาภินิหาร เมื่อได้นำนมโคไปรดที่ราก จึงมีแขนงแตกขึ้นมา และมีชีวิตอยู่มาอีกนาน ก็ตายไปอีก แล้วกลับแตกหน่อขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ต้นสาละ

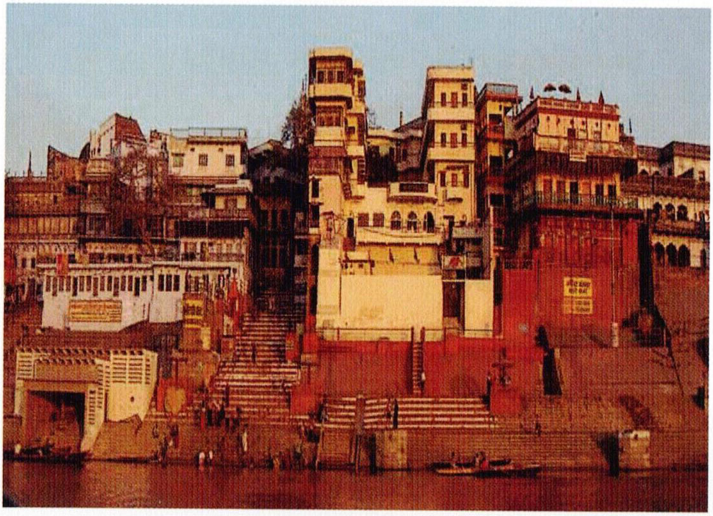
ต้นสาละ (*Shorea robusta* Roxb.)

สาละ ชาวอินเดียเรียกว่า **ซาล** (Sal) เป็นไม้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์ ตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพาน โดยที่พุทธมารดาคือ พระนางสิริมหามายา เมื่อใกล้กำหนดจะให้พระสูติการก็เสด็จจากกรุงกบิลพัสดุ์ ไปยังกรุงเทวทหนคร

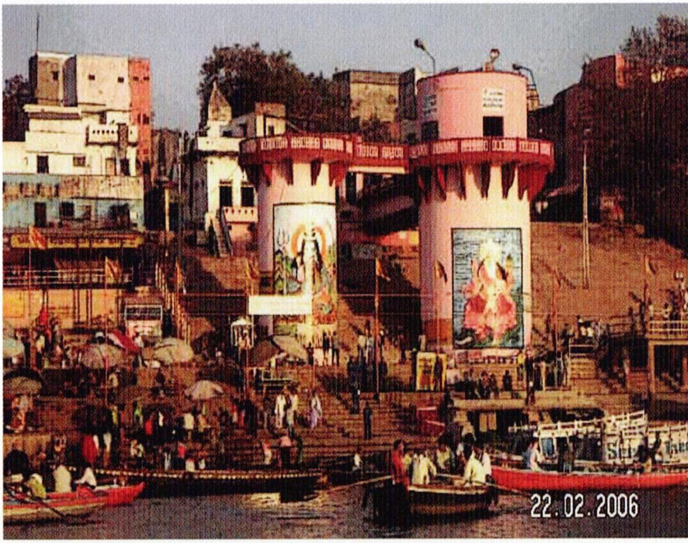
อันเป็นเมืองต้นตระกูลของพระนาง ตามธรรมเนียมพราหมณ์ (ที่การคลอดบุตรฝ่ายหญิงจะต้องกลับไปคลอดที่บ้านพ่อแม่ ของฝ่ายหญิง) ในระหว่างทาง พระนางได้ทรงหยุดพักบริเวณป่าแห่งหนึ่ง ใต้ร่มต้นสาละ เขตตำบลลุมพินีสถาน คงจะเป็นด้วยทรงถูกกระทบกระเทือนจากการเดินทางไกล หรือจะเป็นด้วยอำนาจบุญญาธิการของพระราชโอรส (คือพระพุทธเจ้าในเวลาต่อมา) พระนางทรงเจ็บพระครรภ์ ผู้ตามเสด็จได้จัดเตรียมกั้นเป็นฉากห้อง เพื่อใช้เป็นสถานที่พระสูติการ ภายใต้ร่มของต้นสาละนั้น สำหรับในช่วงสุดท้ายที่ต้นสาละเข้าไปเกี่ยวข้องกับพระพุทธประวัตินั้น ก็โดยที่พระพุทธองค์ได้เสด็จ ไปถึงยังเมืองกุสินาราของมัลละกษัตริย์ ได้ประทับในบริเวณสาลวโนทยาน ภายใต้ร่มต้นสาละคู่หนึ่ง ทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกายมาก จึงรับสั่งให้พระอานนท์ ซึ่งเป็นองค์อุปัฏฐาก ปู

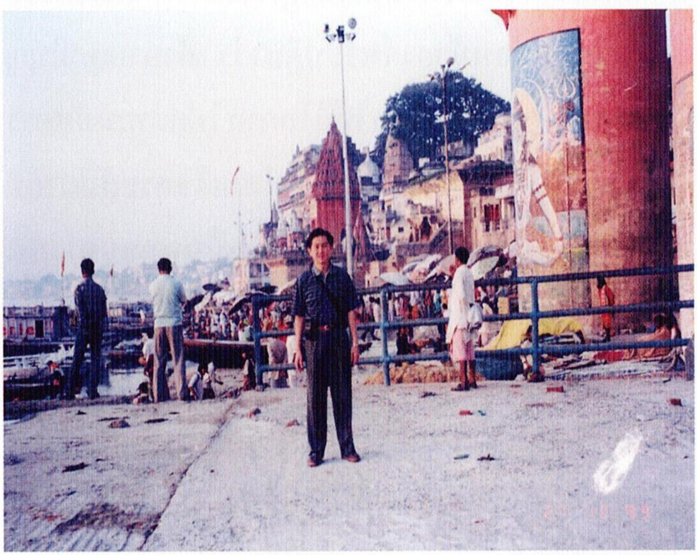
ลาดที่บรรทม เอนพระวรกายลง โดยหันพระเศียรไปทางทิศเหนือ แล้วเสด็จดับขันธ์สู่ปรินิพพาน ภายใต้ต้นสาละ นั่นเอง

บริเวณรอบ ๆ แม่น้ำคงคา

22.02.2006

คำนำ

บันทึกการเดินทาง **“ทำไมต้องไปอินเดีย”** เล่มนี้ มีจุดประสงค์เพื่อบันทึกความทรงจำ สิ่งที่ได้ประสบพบเห็น สิ่งที่ได้สัมผัส สิ่งที่ได้มีโอกาสไปดู ไปรู้ ไปเห็นมาด้วยตนเอง ที่ผ่านมาได้ยินแต่เขาเล่าว่า และก็เขาเล่าว่า เป็นนั่นเป็นนี่มานานแล้ว

เป็นความตั้งใจ และความศรัทธาเลื่อมใส ใฝ่ฝันอย่างหนึ่งในชีวิตของผู้เขียน ที่เคยตั้งจิตอธิษฐานต่อหน้าองค์พระปฏิมาว่า ถ้าหากลูกมีบุญวาสนา ขอให้ลูกจงได้มีโอกาสไปกราบนมัสการสังเวชนียสถาน 4 ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สักครั้งหนึ่งในชีวิต เพื่อเป็นพุทธบูชา และเป็นพุทธานุสติ ในการน้อมรำลึกนึกถึง พระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงตรัสรู้ อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ธรรมอันเป็นหนทางแห่งการดับทุกข์ แล้วนำมาสั่งสอนเวไนยสัตว์ เพื่อให้ได้รู้

ตาม และเข้าถึงสันติสุขที่แท้จริง นั่นคือ ความดับทุกข์ หรือพระนิพพาน นั่นเอง

แม้ผู้ที่ยังเข้าไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ แต่ถ้าผู้ใดน้อมนำมาปฏิบัติ ก็ยังได้รับสาระประโยชน์ ได้มีความรู้ถูก ความเข้าใจถูกตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นพื้นฐาน อันยังความสุขสงบเย็นเป็นประโยชน์ เป็นเหตุเป็นปัจจัย นำไปสู่ความระงับดับทุกข์ ได้พบสันติสุขได้ในระดับใดระดับหนึ่งอย่างแน่นอน

หนังสือเล่มนี้ ไม่ใช่หนังสือสารคดี ไม่ใช่หนังสือพุทธประวัติ ไม่ใช่หนังสือวิชาการที่จะใช้อ้างอิงอะไรใด ๆ ได้ หนังสือเล่มนี้เป็นเพียงแค่การบันทึกภาพแห่งความทรงจำ ที่ได้ผ่านพบประสบมาด้วยตัวของผู้เขียนเองเท่านั้น

เมื่อพูดถึงอินเดีย ทัศนะมุมมองของแต่ละบุคคล ย่อมมีมุมมองความรู้สึกนึกคิด จินตนาการที่แตกต่างกันไป บางมุมมอง เท่าที่ผู้เขียนเคยได้ยินมา รวมทั้งความรู้สึกของตัวเองด้วย เมื่อพูดถึงอินเดียก็นึกถึง คนจนมีมาก ความอดอยากมีเยอะ

เลอะเทอะ สกปรก ดูรกรุงรัง มีอาบังมากมาย เรียงรายขายโรตี เป่าปี่เล่นกับงู ดูสาวเต้นระบำ รำฟ้อนเริงร่า ส่ายสะโพกไปมา คราคร่ำด้วยผู้คน บนถนนหลายสาย หลากหลายวัฒนธรรม ยากจดจำแจกแจง ทั้งเป็นแหล่งนักคิด แหล่งผลิตนักปรัชญา แหล่งศาสดาเอกของโลก

ทัศนะมุมมองเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล แต่ทุกมุมมอง ถ้าหากรู้จักมองย่อมได้ประโยชน์ ความทุกข์เป็นสิ่งที่มวลมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายไม่พึงปรารถนา ทุกชีวิตดิ้นรนเพื่อหนีทุกข์ แต่ดูเสมือนว่า ยิ่งหนี ยิ่งพบ ยิ่งอยากจาก เหมือนยิ่งเข้าใกล้ เหตุเพราะเราไม่รู้วิถีทางแห่งการดับทุกข์ จนกระทั่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อุบัติขึ้นบนโลกใบนี้ พระพุทธองค์ จึงทรงนำธรรมแห่งการดับทุกข์ มาตรัสสอนพวกเราให้ได้รู้ตาม

อริยสัจสี่ ธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้ อันได้แก่

1. **ทุกข์** (ควร **รู้** มิใช่ให้ละหรือให้หนี)
2. **สมุทัย** (ควร **ละ** มิใช่สนองตอบหรือยึดติด)
3. **นิโรธ** (ควรทำให้ **แจ้ง** มิใช่หลงงมงายเผลอเพลินไปกับกิเลส)
4. **มรรค** (ควรทำให้ **เจริญ** มิใช่ขี้เกียจ หรือหวังแต่รอผลดลบันดาล)

นี่คือ หนทางแห่งความพ้นทุกข์ ดับทุกข์ โดยพุทธวิธี

มุมมองของผู้มีปัญญา ย่อมเห็นประโยชน์และได้ประโยชน์ ในทุกมุมที่ท่านมอง ผู้เขียนขอนำมุมที่ได้มองเห็นแล้วบางมุม มาบอกกล่าวเล่าสู่ท่านผู้อ่านทั้งหลาย เผื่อบางทีอาจเกิดมีมุมมองของท่านผู้อ่านเอง อันก่อเกิดเป็นสาระประโยชน์ และ

ได้มุมมองข้อคิดหลากหลายยิ่งขึ้นไปอีก สุดแท้แต่ใครจะมอง

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

12 พฤศจิกายน 2542

คำปรารภ

ท่านผู้อ่านที่เคารพรักทุกท่านครับ หนังสือ
"ทำไมต้องไปอินเดีย" เล่มนี้ สำเร็จเสร็จสิ้นลง
ได้ ด้วยแรงศรัทธาที่มีต่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า และเป็นความตั้งใจของผู้เขียนเอง ซึ่งมี
เจตนาที่ต้องการจะบันทึก เรื่องราวที่ประทับใจ
รวมทั้งภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึก
ความปลื้มปีติ ที่ได้ไปพบประสบมาด้วยตนเอง

ก่อนที่ผู้เขียน จะเดินทางไปอินเดียครั้งนี้
ผู้เขียนได้เตรียมตัว โดยการใช้เวลาอ่าน **หนังสือ
พุทธประวัติ** หลายเล่ม ณ หอสมุดแห่งชาติ เมื่อ
ผู้เขียนได้กลับมาจากอินเดียแล้ว ยังได้กลับมาอ่าน
หนังสือพุทธประวัติเพิ่มเติมอีก เพื่อให้เราได้รับ
สาระประโยชน์ ที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อ
กล่าวถึง เรื่องราวในพุทธประวัติ ผู้เขียนได้ความรู้
มากมายมหาศาล เกี่ยวกับพุทธประวัติ ซึ่งมิเคยได้รู้

มาก่อนเลย บางถ้อยความถ้อยคำช่างไพเราะ และเป็นคติเตือนใจยิ่งนัก ซึ่งผู้เขียนมิหาญกล้า ที่จะเขียนขึ้นตามสำนวนตัวเอง จึงได้นำบางถ้อยความถ้อยคำ ที่ท่านผู้รู้ได้เขียน หรือรวบรวมเรียบเรียงไว้ดีแล้ว มาบันทึกลงไปในหนังสือเล่มนี้ด้วย

ความรู้ที่ผู้เขียนนำมาเขียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับพุทธประวัติ ผู้เขียนได้รับความรู้จากหนังสือ และครูบาอาจารย์ ดังต่อไปนี้

1. **พุทธประวัติสำหรับนักศึกษา**
   โดยพุทธทาสภิกขุ
2. **จาริกบุญ-จารึกธรรม**
   โดยพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)
3. **หนังสือพระพุทธประวัติ คุยกันวันพุธ**
   เล่ม 28 โดยคณะสหายธรรม

4. **พุทธประวัติจากสังเวชนียสถานใน อินเดียโดย ไพโรจน์(ลออ) คุ้มไพโรจน์**
5. **พระอาจารย์ ดร.มหาฉลอง วัดไทยพุทธคยา**
6. **อาจารย์ สรรค์ชัย พรหมฤาษี ประธานชมรมผู้ใฝ่ในธรรม**

ถ้าหากว่า ยังมีส่วนใดที่บกพร่อง หรือไม่ชัดเจน ก็ขอให้ท่านผู้ใคร่ศึกษาทั้งหลาย ได้กรุณาค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม จากพระไตรปิฎก รวมทั้งคำขยายความในอรรถกถา หรือจากหนังสือต่าง ๆ ที่ท่านเห็นว่า มีความถูกต้องชัดเจนสมบูรณ์ตรงตามพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นหลักฐานอันที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ อย่างครบถ้วน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน หากมีสิ่งหนึ่งประการใดที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องพุทธประวัติแล้ว ขอความเมตตาจากท่านผู้รู้

ทั้งหลาย ได้กรุณาชี้แนะ และแก้ไขข้อความที่ไม่ถูกต้องนั้น แก่ผู้อ่านที่ท่านพบเห็นด้วย เพื่อให้ท่านเหล่านั้น ได้รู้ถูก เข้าใจถูก ตามความเป็นจริงในเรื่องพุทธประวัตินี้ด้วยเถิด

ขอกุศลเจตนาแห่งความตั้งใจ และศรัทธาต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของผู้เขียน จงได้เป็นพลวปัจจัย ให้ท่านที่ยังไม่ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จงได้เกิดความศรัทธาเลื่อมใส ส่วนท่านที่มีความศรัทธา และมีความเลื่อมใสอยู่แล้ว ขอให้ท่านจงได้เกิดความเลื่อมใสศรัทธายิ่ง ๆ ขึ้นไป

อีกทั้งขอให้ท่านผู้รู้ ผู้รวบรวมเรียบเรียงหนังสือดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ที่ผู้เขียนได้กล่าวถึง หรือมิได้กล่าวถึงก็ตาม จงได้รับการกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุดจากผู้เขียน ณ ที่นี้ด้วย และขอให้พระสัทธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงแผ่กระจาย

ไปสู่มวลมนุษยชาติ และดำรงคงอยู่ในจิตใจชาวพุทธตราบนานเท่านานเทอญ

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

12 พฤศจิกายน 2542

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

พุทธบูชา

จุดธูปเทียน บูชา สักการะ
แด่องค์พระ พุทธะ ชินศรี
แม้กาลเวลา ล่วงเลย หลายพันปี
ยังมากมี มากล้น คนศรัทธา

เป็นแสงธรรม แสงทอง ส่องชีวิต
ด้วยความคิด ออกจากอุปาทาน กามตัณหา
เจริญรอย ตามคำสอน องค์ศาสดา
เกิดปัญญา รู้แจ้ง ตามเป็นจริง

รู้ธรรม รู้นำ มาปฏิบัติ
รู้แจ้งชัด ขจัดทุกข์ ได้ยอดยิ่ง
เจริญธรรม นำสุข ได้จริงจริง
ทั้งชายหญิง ต้องหมั่นเพียร แม้เรียนนาน

กาลเวลา กลืนกิน ทุกสิ่งอย่าง

อย่าวางใจ เอาแต่สุข สนุกสนาน

ชีวิตเรา อยู่ไป ไม่ได้นาน

เดี๋ยวจะพาล ตายจาก ฝากไว้เอย...

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

7 พฤศจิกายน 2542

วันเสาร์ที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2542

เช้าวันนี้ อากาศสดชื่นแจ่มใสกว่าทุกวัน ท้องฟ้าดูใส ไร้เมฆฝน เป็นห่วงมากครับ เพราะก่อนหน้าที่จะถึงวันเดินทาง กรุงเทพฯ ฝนตกทุกวัน เพราะอยู่ในช่วงฤดูฝนด้วย บางแห่งก็น้ำท่วม สำหรับวันนี้ เป็นวันสำคัญวันหนึ่ง ของแผ่นดินสยาม เป็นวันปิยะมหาราช ตรงกับวันเสาร์ จึงได้หยุดยาวถึงวันจันทร์ เพราะได้ชดเชยเพิ่มอีก 1 วัน เลยได้หยุดต่อเนื่อง 3 วัน วันนี้มีคนออกเดินทางกันค่อนข้างมาก ตามชายหาดชายทะเล คงคราคร่ำไปด้วยคนกรุงคนเมือง ดูแล้วน่าเห็นใจนะครับ ตอนนี้อากาศในกรุงเทพฯ เหลือให้เราหายใจน้อยลงเต็มที ชาวกรุงจึงมุ่งไปทะเล เพื่อหาอากาศที่บริสุทธิ์ไว้สูดดมกัน

เป็นส่วนใหญ่ เพื่อเพิ่มพลังชีวิต ในการทำงานในวันต่อไป

ผมเรียก TAXI METER ให้มารับที่บ้านเวลา 7.30 น. แท็กซี่มาก่อนเวลานัดครึ่งชั่วโมง มาก่อนดีกว่ามาช้า มาช้าดีกว่าไม่มา แต่ถ้าช้ามาก อาจจะไปไม่ทัน กรุงเทพฯเป็นดั่งเมืองสวรรค์ วันนี้ท้องฟ้าไร้เมฆฝน บนถนนรถวิ่งฉิว จากบ้านผม ซอยจรัญสนิทวงศ์ 46 ใช้เวลาเพียงแค่ 30 นาที ก็ถึงท่าอากาศยานดอนเมืองแล้ว เวลา 8.00 น. ถึงหน้าประตูทางเข้า อาคาร 1 ผู้โดยสารขาออกระหว่างประเทศ นึกว่าเราจะเป็นคนแรกที่มาถึงเสียอีก เปล่าหรอกครับ มีคนมาก่อนเราตั้งหลายท่าน บางท่านออกจากบ้านตั้งแต่ตี 5 บ้าง 6 โมงบ้าง แต่พอถึง เวลานัดพบ 9.30 น. ทุกท่านก็มาพร้อมกันครบทั้งหมด นับเป็นความร่วมมือ ของคณะผู้ไปแสวงบุญชุดนี้ ที่มีจำนวน 36 ท่าน ซึ่งนำโดยท่านอาจารย์

สรรค์ชัย พรหมฤาษี ประธานชมรมผู้ใฝ่ในธรรม มาพร้อมเพรียงกัน จึงทำให้ การนำสัมภาระ กระเป๋าเดินทาง ขึ้นเครื่องบินได้อย่างรวดเร็ว และเรียบร้อย

TG 313 เป็นสายการบินไทย ที่บินจาก กรุงเทพฯ สู่กัลกัตตา ประเทศอินเดีย เวลาออก ปกติ 11.40 น. แต่กว่าทางเจ้าหน้าที่สายการบิน จะอนุญาตให้ขึ้นเครื่องได้ ก็ปาเข้าไป 12.40 น. ขึ้นเครื่องเสร็จเรียบร้อย เครื่องบินจึงค่อย ๆ วิ่ง และเร่งความเร็ว เชิดหัวทะยานขึ้นฟ้าอย่างนิ่มนวล ผมเหลือบดูนาฬิกาที่ข้อมือ บ่ายโมงตรงพอดี วันนี้ผู้โดยสารเดินทางเยอะมากเลยครับ มองดูแล้วน่าจะเต็มลำ เครื่องบินลำใหญ่นี้ชื่อว่า **ส่องดาว** แต่เผอิญเป็นช่วงกลางวัน จึงส่องไม่เห็นดาว มีแต่เมฆหมอก และแสงแดด นับเป็นทัศนียภาพที่สวยสดงดงามไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่ค่อยมีโอกาสได้เห็นบ่อยนัก

กัปตันเครื่องบินประกาศว่า ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงกัลกัตตา ประมาณ 1,000 ไมล์ หรือ ประมาณ 1,680 กิโลเมตร ใช้เวลาบินประมาณ 2 ชั่วโมงเต็ม เวลาที่ กัลกัตตา จะช้ากว่าเมืองไทยประมาณ 1.30 ชั่วโมง

อาหารมื้อกลางวัน ที่บริการบนเครื่องบิน (ประมาณเกือบบ่าย 2 โมง) มีให้เลือก 2 อย่าง คือ ข้าวหน้าไก่ หรือ ข้าวผัดถั่วแบบอินเดีย ผมรับข้าวหน้าไก่มาหนึ่งกล่องแล้ว ก็ได้แต่นั่งมองเพราะทานไม่ได้ จึงตัดสินใจเลือกหยิบขนมปังมาทาแยมครึ่งหนึ่ง ทาเนยครึ่งหนึ่ง แล้วจึงหยิบใส่ปากเคี้ยว ๆ แล้วก็กลืนกิน รสชาติอร่อยดีครับ เพื่อยืนยันความอร่อย ผมจึงขอขนมปังจากแอร์โฮสเตสสาวสวยเพิ่มอีก 3 ชิ้น (ผมไม่ได้ทานอะไรเลยนะครับ นอกจากขนมปังเท่านั้น) เห็นแบบนี้ พอเลี้ยงไหวใช่ไหมครับ พอทานอาหารเสร็จ เครื่องก็บินเข้าใกล้ กัลกัตตาเข้าไป

ทุกที เมื่อหนังท้องตึง หนังตาก็เริ่มย่น...โอ๊ะ!! ไม่ใช่ย่นครับ แค่หย่อนเท่านั้นเอง แต่ก็หย่อนไปไม่ได้นาน เพราะอีกไม่กี่นาที เครื่องจะร่อนลง ที่สนามบิน กัลกัตตา เมืองแขกขายผ้าอยู่แล้ว

ถึงสนามบิน กัลกัตตา ประมาณบ่าย 2 โมง เวลาที่กัลกัตตา ถ้าเทียบเป็นเวลาบ้านเรา ก็ประมาณบ่าย 3 โมงครึ่ง กว่าจะเคลียร์สัมภาระกระโป๋ง กระเป๋า ออกจากด่านตรวจคนเข้าเมือง ก็ต้องใช้เวลาตั้ง 2 ชั่วโมง สนามบินเก่ามาก บริเวณคับแคบ มีพัดลมเพดานติดเป็นระยะ ๆ พัดโยกไปก็เยกมา ทำท่าน่าจะหลุดตกลงมาได้ไม่ยาก ชวนให้หวาดเสียวกระหม่อมกบาลเป็นนักหนา พอหลุดออกจากสนามบินกัลกัตตา ก็ให้ได้โล่งใจ โล่งได้ไม่ทันเท่าใด ต้องตกตะลึงเมื่อเห็นผู้คน มารอต้อนรับพวกเราอย่างมากมาย อย่าเพิ่งเข้าใจผิด คิดว่าผมมีญาติมิตรที่อินเดียนะครับ ไม่มีเลยสักคนด้วยความสัตย์จริงครับ ที่มา

รอต้อนรับพวกเรานั้น ล้วนแล้วแต่เป็นลูกหลาน เหลน ของ **ชูชก** กันทั้งนั้นเลยครับ

"THAI MONEY PLEASE" ขอเงินไทยให้ฉานบ้างนะนาย ฉานไม่มีข้าวกินมาหลายวันแล้ว ผมเพิ่งรู้ว่าขอทานที่นี่เงินไทยก็รับ เงินรูปียิ่งดีใหญ่ จะได้ไม่ต้องเสียเวลาไปแลก ใช่ว่าผมจะรู้ภาษาแขกหรอกครับ ดูจากภาษาท่าทางแล้วนำมาเล่า แปลให้ท่านฟัง คิดว่าคงเดาไม่ผิด ถ้าไม่เชื่อใจ ท่านจะบินไปถามเอาเองก็ได้นะครับ

ขอทานเดินตามตื๊อ ส่งเราจนถึง รถบัสปรับอากาศชั้นหนึ่ง ที่ดีที่สุดในเมืองกัลกัตตาแห่งนี้ เพราะรถลาที่วิ่งผ่านไปมา ไม่เห็นมีรถคันไหนจะดูใหม่เอี่ยม และสะอาดเท่ารถคันนี้เลย รถบัสคันนี้ มีไกด์แขกชื่อ **อโศกกุมาร** หรือ พวกเราเรียกเขาว่า **คุณสุเรส** เขากำลังทำปริญญาเอกด้านประวัติศาสตร์ พูดไทยได้ชัด และยังเป็นไกด์ใจบุญอีกด้วย ซึ่งผมจะเล่าให้ท่านฟังในวัน

ต่อ ๆ ไปนะครับ รถบัสคันนี้ได้นำคณะของพวกเรา ออกจากสนามบิน เพื่อมุ่งหน้าสู่อนุสาวรีย์วิกตอเรีย ในระหว่างทางผมได้สังเกตเห็นบ้านส่วนใหญ่ ดูคล้ายใกล้จะพัง ก่ออิฐแดงเหมือนอิฐมอญบ้านเรา แต่อิฐเขาจะก้อนใหญ่กว่าบ้านเรา ก่ออิฐเสร็จแล้วก็จริง แต่ไม่ค่อยมีบ้านไหนฉาบปูน เราจึงได้ถามไกด์สุเรสว่า ทำไมบ้านส่วนใหญ่ จึงยังสร้างไม่เสร็จ หรือว่าสร้างไป ๆ เงินหมด ได้แต่โครงบ้าน แต่ก็มีคนพักอาศัยอยู่เต็ม ไกด์บอกว่า **“นี่เสร็จเรียบร้อยแล้วครับ ที่ไม่ฉาบปูนภายนอก เพราะเลี่ยงภาษี กฎหมายที่นี่ ถ้าฉาบปูน ถือว่าบ้านสร้างเสร็จแล้ว ต้องเสียภาษี ถ้ายังไม่ฉาบปูน ถือว่าอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ภาษีไม่ต้องเสีย”** แขกอาบังนี่ฉลาดจริง ๆ ฉาบปูนแต่ภายใน ภายนอกปล่อยเลอะเทอะสกปรกตามสภาพ ทั้งอี ทั้งฉี่ มีให้เห็นอยู่ทั่วไปเลยครับ

บ้านเมืองเขาค่อนข้างเก่า และสกปรกมาก สองข้างทางเต็มไปด้วย คนขอทาน และคนยากจน ไร้ที่อยู่อาศัย เสียงแตรดัง ปู๊นปู๊น ปี๊นปี๊น อยู่ตลอดเวลา รถวิ่ง คนเดิน วัวนอนขวาง ไม่มีระเบียบวินัย ใครใคร่จะไปก็ไป ใครใคร่จะหยุดก็หยุดเอาดื้อ ๆ รถเลี้ยวหักซ้าย ผ่านใต้สะพาน มีคนจน คนขอทาน ยึดซอกมุมตึก เกาะกลางถนน ใต้สะพานเป็นที่หลับนอน สุดแท้แต่ว่า ใครจะจองที่ไหนได้ก่อน ริมถนนหัวมุมสี่แยก มีคนนั่งซักผ้า ตากผ้าแขวนผ้ากันตามหน้าบ้านเลย เอาเชือกผูกกิ่งไม้ต้นหนึ่ง แล้วโยงไปผูกอีกด้านกับเสาหน้าบ้าน ซักผ้าเสร็จก็เทน้ำราดลงบนถนนนั้นเลย เมื่อรถวิ่งผ่าน คนก็ต้องกระโดดหลบเพราะน้ำมันกระเด็นกระเซ็นไปทั่ว น้ำก็เจิ่งนองท้องถนนก็เฉอะแฉะ อีกมุมของฝั่งถนน เห็นแม่ลูกกำลังนอนหลับอยู่ใต้สะพาน ลูกน้อยนอนอยู่บนอกแม่ นุ่งลมห่มฟ้า ไร้เสื้อผ้าปิดกาย เฉพาะ

ลูกนะครับ ไม่ใช่แม่ เด็กเอ๋ยเด็กน้อย น้ำมูกไหลย้อย น้ำลายไหลเยิ้ม แมลงวันบินตอม ลิ้มลองน้ำมูก ที่เหนียวข้น ไหลล้นใกล้ถึงปาก เด็กเอามือปาดเปรอะเลอะไปทั้งแก้ม มอมแมมไปทั้งกาย สบายข้าล่ะ แมลงวันบอก ดูแล้วอนาถใจ ไฉนอดีตเมืองหลวง ชื่อ กัลกัตตา จึงดูน่าเวทนาเช่นนี้

ไกด์สุเรส กล่าวแสดงความยินดี กับชาวคณะของเราตอนหนึ่งว่า **"ผมขอแสดงความยินดี กับท่านทั้งหลาย ที่ได้มาเยือนดินแดน อันเป็นที่สุดแห่งโลก สกปรกที่สุดในโลก ขอทานมากที่สุดในโลก คนที่นี่ เกิดง่าย อยู่ง่าย และ ก็ตายง่าย"**

เห็นจะจริงอย่างไกด์ว่า บ้านอยู่อาศัยเก่าจนใกล้จะพัง ผนังกำแพงเต็มไปด้วย คราบแห่งความเลอะเทอะ ขยะกองเกลื่อนไปทั่ว รถเก่าคร่ำคร่า

วิ่งเบียดเสียดเต็มท้องถนน เสียงเครื่องยนต์ ดังสนั่นคล้ายใกล้จะหลุด ทุกชีวิตดิ้นรน เพื่อความอยู่รอด ไม่ว่าเหลียวมองไปที่ใด เมืองไทยดีกว่าเยอะ

ในขณะที่ผมกำลังตลึง ในความลำบากยากแค้นอัตคัตขัดสน รายรอบขอบข้างทาง รถบัสปรับอากาศชั้นยอด และสวยที่สุดของเราก็ได้มาจอด ตรงหน้าอนุสาวรีย์ วิกตอเรีย เราได้ลงไปเก็บภาพ เป็นที่ระลึก มีสนามหญ้ากว้างใหญ่ต้นไม้ร่มรื่น ประดับประดา ด้วยทิวไม้ที่งดงามรอบริมบึง มีผู้คนมานั่งพักผ่อนมากมาย หนุ่มสาวจับคู่ มานั่งดูนก ดูปลา ตามประสาคนมีความรัก อะไร ๆ ก็ดูสวยสดงดงามสดใสไปหมด ดูแล้วก็ไม่ได้อิจฉาอะไร เพราะผมก็มากับคู่รักเหมือนกัน แม้จะอยู่กินกันมาสิบกว่าปี ชีวิก็ยังสดใสหวานชื่นเสมอ พอถ่ายรูปกันเสร็จ ชมดู

ทัศนียภาพกันพออิ่มตาอิ่มใจ ก็ได้เวลาต้องไปหาอะไรให้อิ่มท้องเสียที เพราะนี่ก็เย็นย่ำค่ำแล้ว

อาหารมื้อแรกในอินเดีย ณ ภัตตาคารอาหารจีน NEW EMBASSY CHINESE RESTAURANT เป็นร้านอาหารจีนที่ดีที่สุดในเมืองนี้ เพราะเมืองนี้ มีที่นี่ที่เดียว หน้าร้านนั้นดูเล็ก ๆ ภายในดูออกจะอับทึบ ขณะที่ผมเปิดประตูร้านเข้าไป สิ่งแรกที่วิ่งโชยมาเฉียดจมูกผมก็คือ กลิ่น กลิ่นอะไรหนอ...!!! ท่านคงเดาว่าเป็นกลิ่นเป็ดปักกิ่ง หมูย่างฮ่องกง ปลาจะละเม็ดนึ่งบ๊วย อย่าเดาเลยครับ ผมพยายามกลั้นลมหายใจ เพราะกลิ่นนั้นไซร้ เป็นเหมือนกลิ่นส้วมแตกผสมเนยแขก บรรยากาศอับชื้น ภายในร้านเล็กมาก ตั้งโต๊ะได้ไม่กี่ตัว มี 2 ชั้น คณะเรา 36 คน เลยต้องเหมาชั้น 2 ทั้งชั้น นั่งแล้วลุกออกยากหน่อย เพราะที่มันแคบ ถ้าจะมองให้ดูดี ก็

น่าจะบอกว่า อบอุ่นดีเหมือนกันนะ หากมองให้เป็น มันก็เป็นสุข ท่านว่าจริงไหมครับ

อาหารเริ่มทยอยลำเลียงออกมาตามลำดับ เริ่มต้นด้วย ข้าวผัดสไตล์แขก ต่อด้วยผัดหมี่เหมือนหมี่ซั่วบ้านเรา ตามด้วยไก่ผัดเครื่องเทศ ผัดผักใส่เห็ดหอม สรุปจบตบท้ายด้วย ลูกชิ้นเจผัดซอสใส่พริกไทย ค่อนข้างจะเผ็ด

พูดถึงรสชาติอาหาร ก็พอใช้ได้ครับ ถ้าไม่คิดอะไรมาก ผมทานได้แต่ผัดหมี่ซั่ว และผัดผัก ตามด้วยลูกชิ้นเจอีก 2 ชิ้น ทุกคนทานอาหารพออิ่มท้อง สำหรับผมเกือบอิ่ม เพราะทานได้ไม่มาก และยังไม่คุ้นกับรสชาติ อาหารจีนแบบแขก ทุกคนพร้อมกันบนรถ เพื่อออกเดินทางไปยังสถานีรถไฟเมืองกัลกัตตา โดยมีจุดหมายที่เมืองปัตนะ

ในขณะที่รถวิ่ง ไปตามเส้นทางไม่นานก็เกิดปฏิหาริย์ ช่องลมแอร์ในรถ แทนที่จะพ่นลม

เย็น ให้เรารู้สึกเย็นสบาย ปรากฏว่า มันพ่นน้ำออกมาตามช่องลมแอร์ พร้อมลมเย็น และสายธารน้ำไหล หยดไหลลงศีรษะหลายต่อหลายคน แทนที่จะเย็นชุ่มฉ่ำกายา กลับกลายเป็นชุ่มฉ่ำเฉอะแฉะไปตาม ๆ กัน ผมช่วยหากระดาษ อุดตามรูแอร์ อุดที่หนึ่ง ไหลไปโผล่อีกที่หนึ่ง ตามอุดกันไม่ไหว เลยปล่อยให้มันไหลตามชอบใจ

รถถึงสถานีรถไฟ เฮาราห์ ประมาณ 19.30 น. เราต้องรออีกประมาณ 1.30 ชั่วโมง เพราะรถไฟขบวนของเรา จะออกเวลา 21.00 น. เพื่อไม่ให้การรอเป็นการทำให้เวลาเสียไป โดยเปล่าประโยชน์ ผมจะพาท่านชมบรรยากาศภายในสถานีรถไฟแห่งนี้กันก่อนดีไหมครับ พูดถึงขนาดของสถานีแล้ว กว้างกว่าสถานีหัวลำโพง คนแออัดยัดเยียดมีมากกว่า สกปรกมากกว่าเยอะ เลอะเทอะเปรอะเปื้อนมากกว่ามาก คนยากคนจนนอนเรียงรายเป็นทิวแถว

ตามริมทางเดิน มีคนพิการ คนขอทาน เดินตามตื้อตามขอพวกเราทั่วทุกคน ไม่มีเว้นแม้ตัวผม สงสารก็สงสาร จะให้รึ ก็ไม่กล้าให้ เพราะถ้าลองได้ให้ใคร คนใดคนหนึ่ง คงเดินขยับได้ไม่เกินครึ่งก้าว คนขอทานที่มีอยู่ ณ สถานที่นั้น จะวิ่งกรูเข้ามาล้อมหน้าล้อมหลังเรา ส่งเสียงร้อง **"ขอให้ข้าบ้างนะนาย"** จนท่านฟังไม่ได้ศัพท์ มือที่ยื่นออกมาขอนั้นเป็นสิบ มือทั้งสิบจะวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ ใบหน้าท่าน ในขณะนั้น จงพึงระวังกระเป๋าสตางค์ท่านด้วย เด็ก ๆ วิ่งแย่งเงินกันเมื่อคนเขาโยนให้ หัวชนหกคะเมนตีลังกาคว่ำคะมำสะบักสะบอมไปตาม ๆ กัน กว่าจะได้สตางค์สักหนึ่งรูปี นี่หรือชีวิต น่าสงสารก็น่าสงสาร แต่ก็ไม่กล้าจะให้ ใช่ว่าเราจะใจดำ แต่มันจำเป็นตามที่ได้เห็นเหตุการณ์ นั่นเอง

เสียงสัญญาณเตือน ให้เตรียมขึ้นรถไฟทุกคนต่างวิ่งกรูแย่งกันขึ้น ใครทนกลิ่นแขกไหว

ก็ดันกันเข้าไป ใครทนไม่ไหว ก็ถอยออกมาตั้งหลักก่อน แต่คณะของเราไม่มีปัญหา เพราะมีไกด์ชาวอินเดียคอยดูแลเคลียร์ทางให้พวกเรา จึงทำให้ได้รับความสะดวกสบายพอสมควร

ภายในห้องตู้รถโดยสาร คณะเราจองตู้นอนชั้น 1 ติดแอร์เย็นฉ่ำ ก่อนเดินขึ้นรถเหงื่อยังชุ่มแฉะหลังอยู่เลย แต่พอนั่งไปไม่นานนักเหงื่อก็เริ่มแห้ง ความเย็นทำให้เรารู้สึกสบายตัวขึ้น เรื่องอาบน้ำนั้นไม่ต้องพูดถึงครับ เพราะไม่มีใครจะได้อาบ แต่ครั้นใครจะอาบ ก็มิได้ขัดข้อง ถ้าจะอาบก็เชิญในห้องส้วมได้เลยครับ ผมชอบสำรวจตรวจความเรียบร้อย เลยขอย่องไปดูห้องส้วมเสียหน่อยซิว่าเป็นอย่างไร โถส้วมเป็นโถนั่งยอง ๆ ทำด้วยสแตนเลสเกือบใหม่ ใช้มานานมันก็ต้องเก่าบ้างเป็นธรรมดา หน้าโถส้วมจะมีก๊อกน้ำเก่า ๆ อันหนึ่ง ใต้ก๊อกน้ำมีกระป๋องสำหรับรองน้ำ เก่าพอให้เห็นลวดลายของสนิมที่

อยู่รอบ ๆ กระป๋องได้อย่างชัดเจน กระป๋องน้ำไม่ใหญ่นัก สูงประมาณ 6 นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 นิ้ว แถมบุบอีกต่างหาก นั่นล่ะครับขันสำหรับอาบน้ำ หรือสำหรับชำระล้าง เพราะในห้องส้วมไม่มีกระดาษ ผมแหละคนหนึ่งที่ไม่ได้อาบน้ำ ถ้าอาบก็ไม่รู้ต้องรองน้ำกี่กระป๋องถึงจะอาบได้ทั่วตัว ครั้นเปิดเสื้อก้มดมกลิ่นเต่าตัวเราเอง กลิ่นก็ยังพอทนได้ ผมเลย โอ.เค.

ตู้นอนเป็นเตียง 2 ชั้น หนึ่งห้อง มี 4 เตียง ใช้ผ้าม่านกั้นเป็นห้อง ๆ ผมนอนเตียงบนเตียงกว้างพอสบายเทียบแล้ว รถไฟบ้านเราขนาดรางนั้นแคบกว่า ความกว้างของตู้ขบวนเล็กกว่า คืนนี้ผมนอนหลับค่อนข้างสนิทพอสมควร เพราะเหน็ดเหนื่อยกับการเดินทางมาทั้งวัน

วันอาทิตย์ที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2542

ขบวนรถไฟที่วิ่งมาตลอดทั้งคืน ได้มาถึงสถานีรถไฟเมืองปัตนะ เวลา 8.40 น. เวลาเดินทางจาก **กัลกัตตา** ถึง **ปัตนะ** เราใช้เวลาไปประมาณ 12 ชั่วโมง (รถไฟเที่ยวนี้ ช้ากว่าปกติไป 1 ชั่วโมงครับ)

ณ สถานีปัตนะ คณะของเราเริ่มทยอยลงจากรถ เพื่อมายืนรอรับ สัมภาระกระเป๋ากันข้างรถ ไกด์ได้ว่าจ้างกุลีคือ คนแบกของให้เรา เสียงแขกแย่งกันบริการ ฟังไม่ได้ศัพท์ แม้เขาไม่แย่งกันพูด เราก็ฟังไม่รู้เรื่องอยู่แล้ว เอาเป็นว่า แขกแย่งกันประมูลราคา ค่าบริการเหมาในการขนสัมภาระทั้งหมด เพราะที่นี่ มีกุลีหลายสาย มีหัวหน้าคุมสาย สายใครสายมัน เมื่อตกลงราคากันได้เรียบร้อย กุลีเริ่มแบกของขึ้นบนศีรษะ ทำ

ได้ไง กระเป๋า 3 ใบใหญ่ ๆ ใส่วางบนหัวเดิน อย่างมั่นใจ ยิ้มไปเดินไป เหมือนไม่มีอะไรบนหัว น่ากลัวหัวเป็นกะโหลกเหล็ก คอคอนกรีต ตัวดำ ฟันขาว ยิ้มทีไร เห็นแต่ตากับฟัน ที่เด่นชัดถนัดตา แต่ก็ดูน่าชื่นชมในความอดทนของเขา

สัมภาระกระเป๋า ถูกแบกขึ้นสะพานลอย ซึ่งสูงพอสมควร เพราะรถบัสปรับอากาศได้รอพวกเราอยู่อีกด้านหนึ่งของสถานีรถไฟ ในขณะที่แขกแบกกระเป๋าให้เรานั้น ผมต้องเดินประกบชิดติดตัว เพราะกลัวกระเป๋าจะหาย ยังไม่ค่อยไว้เนื้อเชื่อใจว่า จะไว้ใจได้แค่ไหน ต้องปลอดภัยไว้ก่อน ถ้าแขกแบกกลับบ้าน อีนี่...ฉานแย่เลย อยู่อินเดีย 9 วัน เหลือที่ใส่อยู่ชุดเดียว

เมื่อสัมภาระมาถึงรถเรียบร้อย ทุกคนก็ทยอยขึ้นบนรถ เพื่อไปทานอาหารเช้าที่โรงแรม ASHOKE CLASSIC HOTEL ถึงโรงแรมประมาณ 9.30 น. ทุกคนเริ่มทยอยเข้าห้องน้ำ

ก่อนเข้าห้องอาหาร เพราะยังไม่ได้ล้างหน้าล้างตาเลย ตั้งแต่เมื่อวาน

อาหารมื้อนี้ เป็นขนมปังแผ่นปิ้ง (ไฟแขกแรงไปหน่อย ขนมปังดำปี๋เลย) ไข่ทอด เนย แยม แถมด้วยข้าวต้ม ล้างปากด้วยน้ำส้ม ชา กาแฟ ตามอัธยาศัย เสร็จจากอาหารมื้อเช้า คณะของเรา ก็ถ่ายรูปหมู่กันที่ท้ายรถ เพื่อให้รู้ว่า รถข้าใหม่กว่าทุกคันที่วิ่งผ่านไปมา เมื่อเรียบร้อยแล้ว ทุกคนขึ้นรถ เพื่อมุ่งหน้าสู่ มหาวิทยาลัยนาลันทา ระยะทางจาก **ปัตนะ** ถึง **นาลันทา** ประมาณ 90 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 3 ชั่วโมง ถนนมี 2 ช่องทาง มาหนึ่งช่องทาง ไปหนึ่งช่องทาง สภาพถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ โยกไปก็เยกมา ยังกะนั่งเปลญวนยังไงยังงั้น แต่บางครั้งโยกแรงไปหน่อย หัวเคลื่ดหัวคอนไปหมด เสียงแตรรถถูกบีบขอทางเป็นระยะ ๆ ทั้งคนทั้งรถไม่เว้นแม้ วัว ควาย

แพะ แกะ เดินระเกะระกะไปทั่ว ผมมองออกไป ทางช่องหน้าต่างรถด้านซ้ายมือ เห็นชาวบ้านกำลังเผาอิฐ ลักษณะเหมือนอิฐมอญบ้านเรา แต่ขนาดใหญ่กว่าของเราประมาณ 2 เท่า ก้อนใหญ่แลดูแข็งแรงดี

ตลอดการเดินทาง ต้องชื่นชม ท่านอาจารย์ สรรค์ชัย แม้การเดินทางจะเหน็ดเหนื่อยลำบากสักเพียงใด ท่านก็ยังทำหน้าที่บรรยายธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติ และสถานที่ต่าง ๆ ให้พวกเราได้รับความรู้ความเข้าใจหลากหลายมากมาย บ้างก็ถามปัญหาข้อสงสัย อาจารย์ก็ตอบไป เพื่อให้หายข้องใจ ในขณะที่กำลังฟังอาจารย์เพลิน ๆ ผมเหลือบไปเห็นนกสีดำ 2 ตัว เข้าใจว่า เป็นอีกาบินมาเกาะสายไฟแรงสูง มันถูกไฟดูด ห้อยต่องแต่งตายคาที่ เท้าติดคาที่สายไฟ ลำตัวและหัวห้อยลงพื้น ผมได้แต่ภาวนา ขอให้ไปสู่สุคติเถิด กรรมใด

ใครทำ ผู้นั้นย่อมได้รับผลกรรมที่ตนทำไว้เสมอ นี่เป็นกฎแห่งกรรม ที่เราทั้งหลายพึงสังวรระวังไว้ให้ดีว่า **"คนเราเก่งเกินกันได้ แต่ไม่มีใครเก่งเกินกรรมเลยสักคน"**

รถมาถึง วัดไทยนาลันทา เกือบบ่าย 2 โมง ทางวัดได้จัดเตรียมอาหารมื้อกลางวันไว้ให้พวกเรา อาหารมื้อนี้อร่อยมากที่สุดตั้งแต่มาถึงอินเดีย ข้าวร้อน ๆ กับไข่เจียว ผัดผักรวมมิตร น้ำพริกกะปิ ผักจิ้มมะเขือเผา ไก่ทอดหอมกรุ่น ปลาทอดกรอบอร่อย แกงเลียงแก้เลี่ยน ส้มเช้งชื่นใจ แอปเปิ้ลหวานกรอบ ทับทิมเย็นฉ่ำ ชุ่มลิ้นชุ่มปาก ใส่ปาก รสชาติอร่อยดี...แซบอีหลีเด้อ....!!!!

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ คณะของเราก็ได้ไปทอดผ้าป่า พร้อมถวายโรงเรียนชาวพุทธแด่สงฆ์ เป็นโรงเรียนที่คณะชมรมผู้ใฝ่

ในธรรม นำโดยท่านอาจารย์ สรรค์ชัย พรหมฤาษี เป็นผู้หาปัจจัยสร้างถวายในครั้งนี้

โรงเรียนแห่งนี้ เท่าที่ผมทราบ เกิดจากผู้มีอุดมการณ์ และแนวความคิดที่ตรงกัน โดยดำริของท่านอาจารย์ สรรค์ชัย ที่ต้องการให้เด็กในชุมชน ได้มีโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้หลักศีลธรรม วิชาชีพ เพื่ออนาคตในการหาเลี้ยงชีพ มิใช่ขอทาน หรือลักเล็กขโมยน้อย โดยมุ่งการสร้างเยาวชน ให้เป็นคนดี เป็นรั้วล้อมวัด มิใช่มีแต่โจรล้อมวัด ส่วนท่านพระอาจารย์ ดร. มหาฉลอง ท่านก็มีความคิดเช่นนี้มา 15 ปีแล้ว แต่ยังหาผู้มีอุดมการณ์ร่วมกันไม่ได้ บัดนี้ได้มาพบแล้ว และความตั้งใจนี้ ได้บรรลุผลทันที โดยท่านอาจารย์สรรค์ชัย ได้ถามพระมหาฉลองว่า การสร้างโรงเรียนในเบื้องต้นนี้ต้องใช้เงินเท่าไร ท่านพระมหาฉลองตอบว่า ประมาณ 6 หมื่นกว่าบาท ท่านอาจารย์สรรค์ชัย จึงรับอาสาเป็นผู้

จัดหาเงินทุนก่อสร้างในครั้งนี้ให้ เมื่อคุณสุเรส ไกด์ชาวอินเดียผู้นี้ ซึ่งมีอุดมการณ์ และเห็นด้วยกับ ท่านอาจารย์สรรค์ชัย และพระอาจารย์มหาฉลอง จึงขอเสนอตัวร่วมด้วยช่วยกัน โดยขอยกที่ดินของตนเอง ให้เป็นสถานที่สร้างโรงเรียน ด้วยความเมตตาของผู้ใจบุญ และมีจิตกุศลทั้ง 3 ท่าน จึงได้เกิดโรงเรียนชาวพุทธแห่งนี้ขึ้น

คณะผู้แสวงบุญ รุ่นที่ 1 ที่ท่านอาจารย์สรรค์ชัย ได้นำมาอินเดีย เมื่อเดือน มีนาคม 2542 ที่ผ่านมา เมื่อทุกท่านได้ทราบความประสงค์ในการจัดสร้างโรงเรียนของท่านทั้ง 3 แล้ว จึงมีจิตศรัทธาร่วมด้วยช่วยกัน ณ ขณะนั้น รวบรวมเงินได้ทั้งหมด 7 หมื่นกว่าบาท โดยท่านอาจารย์สรรค์ชัย ได้นำเงินดังกล่าว มอบถวายให้ ดร.พระมหาฉลองทันที เพื่อเป็นปัจจัยก้อนแรกในการก่อสร้าง ให้บังเกิดผลขึ้นในทันทีทันใด ยังความปลาบปลื้มปีติยินดีให้บังเกิดขึ้นแก่ทุกคน

พวกเราชาวคณะผู้ใฝ่ในธรรม รุ่นที่ 2 ที่มาอินเดียครั้งนี้ ต้องขออนุโมทนาสาธุ ในกุศลจิตของทุกท่าน ที่เป็นผู้ริเริ่ม และเป็นผู้นำในการสร้างโรงเรียนชาวพุทธขึ้นมาในครั้งนี้ด้วย

คณะของเราถือเป็นรุ่นที่ 2 ที่ได้นำเงินมาบริจาค พร้อมกับผู้มีจิตศรัทธา ที่ฝากมาจากเมืองไทย รวบรวมกันได้เงินอีก 7 หมื่นกว่าบาท ถือเป็นโอกาสอันดีในการเปิดป้ายโรงเรียน และถวายผ้าป่า พร้อมทั้งทำพิธียกโรงเรียนแห่งนี้ถวายแด่สงฆ์ ในขณะที่พวกเราทำพิธีกล่าวคำยกโรงเรียนแห่งนี้ ถวายแด่สงฆ์ ปรากฏว่า เด็ก ๆ และพ่อ แม่ ได้มาประชุมร่วมกันนับร้อยกว่าคน เด็ก ๆ ดีใจมากที่เขาจะได้มีโรงเรียน สำหรับเรียนหนังสือ ผมเชื่อว่า ความศรัทธา และความปีติปลาบปลื้มใจ ได้บังเกิดขึ้นกับทุกคน ขณะที่อาจารย์กล่าวคำถวายโรงเรียน และพวกเราได้กล่าวตาม โดยเฉพาะตัวผมเอง เสียงที่ผมเปล่ง

ออกมานั้นมันสั่นเครือ และน้ำตาคลอเบ้า เด็ก ๆ ที่นี่น่าสงสารมาก ในชีวิตผมไม่เคยเห็นใครอดอยากยากจน และด้อยโอกาสในทุกสิ่งทุกอย่างของชีวิตเช่นนี้มาก่อนเลย น่าสลดหดหู่ใจเสียจริง ๆ แต่ขณะนี้ก็ต้องดีใจแทนเด็ก ๆ และชุมชนนี้ ที่จะมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น ในอนาคตข้างหน้า ขอให้โครงการนี้ จงสำเร็จลุล่วง ตามเจตนาของทุกคนด้วยเถิด

เสร็จจากพิธีมอบโรงเรียน และทอดผ้าป่า พวกเราได้ถ่ายรูปร่วมกันกับเด็ก ๆ และโบกมืออำลา ด้วยรอยยิ้ม และรอยอาลัยปะปนกันไปในดวงตาของแต่ละคน จะขอจดจำการต้อนรับที่อบอุ่น ด้วยพวงมาลัยที่ร้อยจากใจสวมใส่คอให้เราทุกคน รถแล่นเคลื่อนออกจากชุมชน เห็นเด็กโบกมืออำลาไปมาจนลับสายตา ในขณะรถแล่นมุ่งสู่ มหาวิทยาลัยนาลันทา อาจารย์สรรค์ชัยได้ถาม พระอาจารย์มหาฉลองว่า โรงเรียนนี้ยังขาด

อะไรอีก ท่านมหาฉลองตอบว่า ยังขาดแบบฟอร์มเด็กนักเรียน 60 ชุด ชุดละประมาณ 200 บาท ท่านอาจารย์สรรค์ชัย จึงได้แจ้งให้คณะเราทราบ ปรากฏว่า ผู้ร่วมเดินทางบางท่านขอร่วมบริจาค 10 ชุดบ้าง 5 ชุดบ้าง สรุปจบเมื่อรวบรวมแล้ว ได้ปัจจัยทั้งหมด พอซื้อแบบฟอร์มเด็กนักเรียนได้ถึง 160 ชุด เป็นที่น่าปลาบปลื้มใจ และน่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง ที่ความหวังกลายเป็นจริงชั่วพริบตา

มุ่งหน้าสู่ มหาวิทยาลัยนาลันทา อันเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ที่สุดในโลก ซากปรักหักพังของที่นี่ ยังมีให้เห็นอยู่มากมาย มหาวิทยาลัยนาลันทา เป็นศูนย์กลางการศึกษาของพุทธศาสนา ทั้งยังเคยเป็นแหล่งสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในยุคแรก มีนักปราชญ์ที่เป็นกำลังสำคัญ ของพระพุทธศาสนามากมาย อาทิเช่น **นาคารชุน อสังคะ ทินนาค อารย**

เทพ ศีลภัทธ ธรรมปาละ กุมาชีวะ และ พระถังซัมจั๋ง เป็นต้น พระถังซัมจั๋ง ท่านเคยมาศึกษาพระธรรม ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ถึง 7 ปี จึงได้นำพระไตรปิฎก พร้อมทั้งบันทึกประวัติความเป็นมา และเรื่องราวต่างๆของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไว้อย่างครบถ้วน เพื่อนำกลับไปยังแผ่นดินจีน

ในที่สุด อวสานก็มาถึงในปี พ.ศ. 1700 กองทัพเติร์กมุสลิม ได้บุกทำลาย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาทุกแห่ง นาลันทา สิ้นสลาย ทั้งอาคารสถานที่ พระสงฆ์ องค์เณร ถูกฆ่าล้มตายอย่างมากมาย

ถึงเวลา ณ ปัจจุบันตอนนี้ นาลันทาก็สูญ พระพุทธศาสนาก็สิ้น พระที่ขนคัมภีร์หนีก็เอาไปได้บ้างไม่ได้บ้าง ถ้าหนีไปทางเรือก็ไปพม่า ถ้าหนีทางบกก็ไปเนปาล กับทิเบตบ้าง ถือว่าหมดยุคพระพุทธศาสนา และสูญสิ้นไปจากอินเดีย เมื่อประมาณ พ.ศ. 1700 ด้วยพิษ

สงคราม แต่ก่อนที่กองทัพมุสลิมจะเข้ามาทำลาย นั้น พระพุทธศาสนาก็อ่อนแออยู่แล้ว ด้วยความเสื่อมโทรมในตัวเอง และการไปกลมกลืน กับศาสนาฮินดู

เรื่องของมหาวิทยาลัยนาลันทานี้ จึงเป็นหลักฐานที่แสดงถึง ความเจริญรุ่งเรือง และความยิ่งใหญ่ ของพระพุทธศาสนา พร้อมกันนั้นก็เป็นเครื่องแสดง ถึงความเสื่อมโทรม จนถึงสูญสิ้นของพระพุทธศาสนา และนาลันทาก็สลายหมดไป พร้อมกับพุทธศาสนาสูญสิ้นไปจากอินเดีย

พวกเรารีบเดินชม และเก็บภาพไว้เป็นอนุสรณ์ เพราะกว่าเราจะมาถึงมหาวิทยาลัยนาลันทา ก็เกือบ 6 โมงเย็นอยู่แล้ว และที่นี่จะปิดตอน 6 โมงเย็นพอดี รีบหน่อยนะครับเดี๋ยวแขกปิดประตู คราวนี้แหละตูคงนอนเฝ้าประตูนาลันทาแน่เลย

อาทิตย์อัสดง ลมเย็นเริ่มพัด ฟ้ากำลังจะมืด นกการีบบินกลับรัง แต่พวกเรายังไม่กลับ มุ่งหน้าเดินลุยทุ่งยามค่ำคืน มีไฟฉายเป็นเพื่อนคู่ใจ ส่องส่ายหาเส้นทาง รอบๆ ตัวเรา ล้วนเป็นทุ่งข้าวสาลีของชาวบ้าน มีพุ่มไม้ก่อหญ้าเตี้ยๆ ขึ้นตามริมคันนาเป็นหย่อมๆ เดินกันเรียงรายเป็นทิวแถว ลักลั่นเลาะเลี้ยวไปตามคันนา บางแห่งก็เป็นที่เหี้ยนเตียน มีหญ้าอ่อนขึ้นใหม่ เห็นวัวควายมากมาย กำลังแทะเล็มหญ้าอ่อนปลายหน้าฝนอย่างเอร็ดอร่อย พูดยังกะกินเอง เปล่าหรอกครับ เพียงแค่เดาเอา เดินเข้าไปลึกพอสมควร วันนี้เป็นวันขึ้น 15 ค่ำ ตรงกับวันพระ และตรงกับวันออกพรรษาเสียด้วย ไฟฉายทุกกระบอกเริ่มปิดลง ดวงจันทร์ลอยเด่นอยู่บนฟากฟ้า ส่องแสงนวลใสเย็นตา ทุ่งไร่ท้องนาเริ่มสว่างไสว แสงจันทร์นำทาง ให้เรามองเห็นทางเดินอย่างสบาย ลมเย็นพัดกระทบกายเป็น

ระยะ ๆ บรรยากาศเช่นนี้หาไม่ได้เลยในชีวิตของคนบางคน เดินเลาะชายทุ่งผ่านต้นไม้ใบหญ้า ไม่ช้าไม่นานก็ได้พบ **หลวงพ่อองค์ดำ** มีหลังคามุงเพื่อกันแดดบังฝน องค์พระท่านดำทั้งองค์ แต่ยังคงความสวยสดงดงาม ของศิลปะโบราณไว้ได้อย่างสง่างาม เป็นที่เชิดหน้าชูตาแม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมาเป็นพันปี เราเข้าไปจุดธูปเทียนกราบสักการะองค์ท่าน โดยอาจารย์สรรค์ชัย เป็นผู้นำการสวดมนต์ เสียงสวดมนต์ดังก้องทั่วท้องทุ่งอันเงียบสงัด แสงจันทร์สาดส่อง เปล่งประกายแสงนวล ดูเย็นตา เย็นใจ ดังประหนึ่งมาร่วมอนุโมทนา ที่เราได้มากราบสักการบูชา หลวงพ่อองค์ดำในครั้งนี้ ค่ำคืนเช่นนี้ ยังมีขอทาน เดินตามตื้อพวกเรา เข้าไปในท้องทุ่งอย่างไม่ขาดสาย บางทีก็รำคาญเหมือนกันนะครับ เพราะบางครั้งขณะที่กำลังสวดมนต์อยู่ ยังเอามือมาสะกิดขอสตางค์เลย ก็

เลยนึกต่อว่าไปในใจ ช่างไม่รู้จักกาลเทศะเอาบ้างเสียเลย แต่พอนึกได้ก็อดสงสารไม่ได้อีก ขอเท่านั้นที่ปากท้องจะได้คลายหิวไปได้บ้าง คิดได้เช่นนี้ก็สบายใจ ถือว่า ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนไปก็แล้วกัน

เรากลับถึงวัดไทยนาลันทา ตอน 2 ทุ่มพอดี ก่อนจะรับประทานอาหารมื้อเย็น พวกเราได้ร่วมกันทอดผ้าป่าถวายแด่สงฆ์ ได้ปัจจัยประมาณ 3 หมื่นกว่าบาท พระสงฆ์กล่าวอนุโมทนา สาธุ หลังเสร็จพิธี ก็ถึงเวลาอาหารเย็น อาหารยังอร่อยเช่นเคย อบอุ่นเหมือนอยู่บ้านเรา มีพระไทย มีแม่ชีไทย มีอาหารไทย และมีพวกเรา ซึ่งเป็นคนไทย หลังจากอิ่มหนำสำราญเป็นที่สบายท้อง ต่างทยอยกันเข้าห้องพักอาบน้ำ อาบท่า เตรียมเข้านอน พักผ่อนเอาแรงไว้ แสวงบุญกันต่อไป

ขณะที่ผมนั่งเขียนอยู่นี้ เข้าใจว่า ทุกคนคงนอนหลับสบายกันไปแล้ว เพราะการเดินทางที่ยาวนานตลอด 2 วัน คงอ่อนเพลียเมื่อยล้ากันไม่น้อย แต่ก็อิ่มอกอิ่มใจ เพราะทุกคนใฝ่มาแสวงบุญ ห้องนอนที่วัดดีกว่าโรงแรมบางโรงแรมในอินเดียหลายเท่า ทุกห้องมีห้องน้ำในตัว มีมุ้งลวดให้เรียบร้อย มีพัดลมติดเพดานให้เย็นสบายหายเหนื่อย อากาศปลอดโปร่งบริสุทธิ์สูดดมแล้วโล่งใจ ผมเหลือบดูเวลาที่ข้อมือ 5 ทุ่มแล้ว พรุ่งนี้ต้องตื่นตี 5 เพื่อขึ้นเขาคิชฌกูฏ

ราตรีสวัสดิ์ พรุ่งนี้นัดจะมาเล่าให้ท่านฟังต่อนะครับ

วันจันทร์ที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2542

รุ่งอรุณยามเช้า อากาศเย็นสบาย ท้องฟ้าแจ่มใส ยังมองเห็นดวงจันทร์วันเพ็ญ ลอยเด่นอยู่บนนภา เสียงนกกา ร้องต้อนรับแสงอรุณประสานเสียงกันอย่างไพเราะ สายลมพลิ้ว พัดยอดไม้โอนเอนไปมา กิ่งใบโบกสะบัดพัดผ่าน เสียงใบกระทบสะท้อน เสียงดังฟู่ลู่ลมไปมาเป็นระยะ ๆ ลมเย็นอ่อน ๆ กระทบผิวกายอย่างแผ่วเบา ลมหนาวเริ่มเข้ามาเยือน ผมเลื่อนเสื้อให้กระชับ ขยับตัวแอบมุมเสา อากาศบ้านเราโดยเฉพาะกรุงเทพฯ ต้องถามว่า เมื่อไรจะได้เห็น และได้สัมผัสเหมือนที่นี่หนอ

ในระหว่างรอรับประทานอาหารเช้า เราได้ร่วมกันทำวัตรเช้า สวดมนต์ สมาทานศีลตามปกติที่ปฏิบัติกัน พอทำวัตรสวดมนต์เสร็จ

อาหารเช้าก็เสร็จพอดี อาหารมื้อนี้เป็น ข้าวต้ม มียำกุ้งแห้ง ไข่เจียว ยำหัวไฉ่โป๊ว ถั่วลิสงทอดร้อน ๆ เพิ่งยกลงจากเตา อากาศเย็น ๆ กินข้าวต้มร้อน ๆ ร่างกายเลยรู้สึกอุ่น ๆ กำลังดี

เสร็จแล้ว ทุกคนทยอยกันขึ้นรถ เพื่อเดินทางสู่ เขาคิชฌกูฏ อันเป็นจุดหมายที่ตั้งใจ รถแล่นออกจากวัดไทยนาลันทานั้น ประมาณ 6.30 น. ตามทางที่รถวิ่งผ่าน มีชาวบ้านนั่งก่อฟืนผิงไฟ ล้างหน้าสีฟัน การสีฟัน จะเห็นทุกคนถือไม้ก้านข่อย หรือ ก้านสะเดาขัดสีไปมา มิน่าฟันขาวฟันทน บ้างก็อาบน้ำตามริมทาง เป็นบ่อน้ำสาธารณะ ที่มีคันโยกสูบน้ำบาดาล อาบเล่นกันอย่างสนุกสนาน

รถวิ่งมาถึงทางเข้าเมืองราชคฤห์ ด้านขวามือเป็นวัดเวฬุวนาราม ถัดไปหน่อย เป็นตะโปธาราม มีภูเขาล้อมรอบทั้งสองด้าน ถัดขึ้นไปไม่ไกลนัก เป็นที่เก็บสมบัติของพระเจ้าพิม

พิสาร สองข้างทางเต็มไปด้วยป่าไม้ที่เขียวชอุ่ม ทางด้านซ้ายมือเป็นที่กักขังของพระเจ้าพิมพิสาร สามารถมองเห็นเขาคิชฌกูฏ แม้ถูกคุมขังท่านยังมีศรัทธาที่อยากจะเห็น พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นลงเขาคิชฌกูฏ ยังความปลาบปลื้มปีติให้เกิดขึ้นด้วยแรงศรัทธา ถัดขึ้นไปอีกไม่ไกลนักจะมองเห็นยอดเจดีย์สีขาว บนยอดเขาซ้ายมือ ซึ่งเป็นวัดที่ญี่ปุ่นมาสร้างไว้ รถเลี้ยวซ้ายเข้าทางขึ้นเขาคิชฌกูฏสองข้างทางประดับประดาด้วย ซุ้มต้นเฟื่องฟ้าสลับกับต้นอโศก รถวิ่งผ่านซากวัดชีวกัมพวัน เป็นวัดที่หมอชีวโกมารภัจจ์ ได้สร้างถวายพระพุทธเจ้า ซึ่งเดิมเป็นสวนมะม่วง อยู่ด้านฝั่งซ้ายมือก่อนขึ้นเขา

รถจอดที่เชิงเขาคิชฌกูฏ ก่อนขึ้นยอดเขาข้างล่างจะเป็นที่พักนักทัศนาจร มีอาหารและเครื่องดื่มขาย ติดกับบริเวณนี้ มีสถานีกระเช้าชักรอก หรือชิงช้าไฟฟ้า ที่ญี่ปุ่นมาสร้างไว้ สำหรับ

พาขึ้นไปเที่ยวชมวัดเชน และวัดญี่ปุ่น บนยอดเขาอีกด้านหนึ่งของเขาคิชฌกูฏ

ทางเดินขึ้นเขาคิชฌกูฏ ปัจจุบันเขาทำเป็นถนนขึ้นถึงยอดเขา เดินสะดวกสบายมาก มองเห็นทิวเขา ล้อมรอบเมืองราชคฤห์ห้าลูกด้วยกัน ซึ่งทำให้มีอีกชื่อหนึ่งว่า **"ปัญจคีรีนคร"**

ทางเดินขึ้นเชิงเขาไม่กี่นาที ก็ถึงมาตากุจิ สถานที่รีดพระครรภ์ ของพระนางโกศลเทวี อัครมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร พระนางโกศลเทวี กำลังทรงครรภ์ อชาติศัตรู พอทรงทราบจากโหรว่า พระกุมารในครรภ์จะทำปิตุฆาต พระนางจึงหลบมารีดพระครรภ์ เพื่อทำให้แท้งที่นี่ เมื่อเราเดินขึ้นจะอยู่ทางด้านขวามือ ปัจจุบันเหลือแต่ซากปรักหักพัง

ตามผมมานะครับ ถ้าเหนื่อยก็นั่งหยุดพักข้างทางได้ ชมนกชมไม้สักพักหนึ่ง สูดอากาศบริสุทธิ์ให้เต็มปอด แล้วค่อยลุกขึ้นเดินต่อไป

อีกไม่ไกลเราจะเจอ สถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ถึงถ้ำสุกรขาตา หรือถ้ำพระสารีบุตร พระสารีบุตรถวายงานพัดพระพุทธองค์ ขณะแสดงธรรม "โปรดฑีฆนขะปริพาชก" ท่านพัดไปฟังไป พอจบพระธรรมเทศนา ก็ได้บรรลุอรหัตตผล ณ ถ้ำนี้เอง เราเข้าไปกราบสักการะจุดธูปเทียนบูชาอธิษฐานจิต แล้วปิดทองตามอัธยาศัย น้อมรำลึกนึกถึง พระสารีบุตรผู้เลิศด้วยปัญญา ผู้เป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธองค์ ทุกแห่งที่ไปถึงอาจารย์สรรค์ชัย จะทำหน้าที่อธิบายขยายความ ที่เป็นมาเป็นไปของสถานที่ต่าง ๆ เราถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกแล้วเดินทางต่ออีกนิด ไม่ไกลก็จะถึงที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ถ้าอยากจะรู้ต้องตามไปดู รีบตามขึ้นมาเลยนะครับ

ถึงเร็วยังกะปฏิหาริย์ ถึงหน้าถ้ำพระโมคคัลลานะ ที่ท่านเคยอยู่ทำความเพียรที่นี่ ถ้ำบำเพ็ญเพียรของพระโมคคัลลานะนี้ อยู่ก่อนถึงยอด เขาคิชฌกูฏ มีทางลัดจากพระคันธกุฎีลงมาจากยอดเขา ซึ่งพระพุทธองค์โปรดมานั่งคุยสนทนาธรรมกับ พระโมคคัลลานะที่ถ้ำแห่งนี้บ่อย ๆ นับเป็นถ้ำศักดิ์สิทธิ์ถ้ำหนึ่ง เราจุดธูปเทียนสักการะน้อมรำลึกนึกถึง พระโมคคัลลานะ ที่เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ของพระพุทธองค์

ถัดจากถ้ำพระโมคคัลลานะ เดินขึ้นไปอีกนิดเดียว ก็ถึงที่ถอดเครื่องทรงพระเจ้าพิมพิสาร เมื่อพระเจ้าพิมพิสาร ได้เสด็จทรงดำเนินมาด้วยพระบาท ครั้นเกือบถึงยอดเขา พอมองเห็นพระคันธกุฎีได้ชัด พระเจ้าพิมพิสารจะแวะพักที่นี่ก่อน เพื่อเปลี่ยนเครื่องทรงกษัตริย์ และแต่งพระองค์แบบสามัญชนทั่วไปเสร็จแล้ว จึงเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาโดยลำพังพระองค์เอง

เดินเลี้ยวขวานิดหนึ่ง เดินขึ้นไปบนบันได จะพบกุฏีพระอานนท์ หน้ากุฏีพระอานนท์ จะมีช่องทางลัดลงมาถึง ถ้ำพระโมคคัลลานะ ถัดจากกุฏีของพระอานนท์ไปประมาณไม่ถึง 10 เมตร ก็ถึงที่ประทับพระคันธกุฎีของพระพุทธเจ้า ซึ่งตั้งอยู่บนสถานที่สูงที่สุด ของยอดเขาคิชฌกูฏแห่งนี้ พวกเราจุดธูปเทียนเดินเวียนประทักษิณ รอบองค์พระคันธกุฎี และสวดบทสรรเสริญพุทธคุณ ในขณะที่ผมเดินสวดบทพุทธคุณ โดยเริ่มต้นที่ อิติปิโส ภควา อรหังสัมมาสัมพุทธ...!!! ท่านที่เคารพครับ ผมไม่สามารถสวดต่อไปได้ เหมือนมีอะไรมาจุกที่คอสองเบ้าตาเอ่อชุ่มด้วยน้ำตา ผมพยายามกลั้นน้ำตามิให้ไหล และพยายามสวดต่อไปจนครบ 3 รอบ ความปีติเกิดขึ้น โดยที่เราไม่ได้ตั้งตัว มันเกิดขึ้นเองเพียงแค่ในขณะจิตหนึ่ง ที่น้อมระลึกนึกถึงคุณของพระพุทธองค์ สถานที่นี้เป็นที่

พระองค์เคยประทับ เราข้ามน้ำข้ามทะเลมาด้วยความศรัทธา และความตั้งใจ ในการมากราบนมัสการพุทธสังเวชนียสถาน ที่พระองค์เคยทรงประทับ ผมเองนับว่าโชคดีที่ได้มีโอกาสเช่นนี้ ใจนึกน้อมเสมือนประหนึ่งว่า เราได้มีโอกาสมาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ณ เขาคิชฌกูฏ แห่งนี้

อาจารย์ สรรค์ชัย ได้นำเราสวดมนต์หน้าคันธกุฎี เสร็จแล้วร่วมกันนั่งสมาธิ และเจริญวิปัสสนา พอสมควรแก่เวลา จึงได้นำแผ่อุทิศส่วนบุญ ส่วนกุศล และแผ่เมตตา แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายตามลำดับ แม้สถานที่แห่งนี้ จะมีแต่ซากอิฐที่เหลือไว้ให้เห็น แต่คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ยังคงสถิตไว้ในดวงใจ ผู้ใฝ่ในธรรมทุกคน

เกือบถึงยอดเขา ก่อนจะขึ้นไปถึงพระคันธกุฎี ที่นี่มีก้อนหินใหญ่ตั้งอยู่สองข้างทาง

เป็นทางเดินลงเขาด้านหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งสำหรับขึ้นไปยังพระคันธกุฎี

พระเทวทัตได้ใช้ก้อนหินนี้ เป็นที่กำบังคอยแอบดูว่า เมื่อไรพระพุทธเจ้าจะเสด็จขึ้นมาจากบิณฑบาต พอได้จังหวะก็วิ่งข้ามมาที่ซอกเขาอีกด้านหนึ่ง แล้วกลิ้งก้อนหินลงไป หมายปลงพระชนม์ชีพพระพุทธองค์ ยอดบรรพตทั้งสอง น้อมมารับศิลาก้อนนั้นไว้สะเก็ดกระเด็นจากศิลา กระทบพระบาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำให้ห้อพระโลหิต

ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแหงนพระพักตร์ขึ้น ตรัสกับพระเทวทัตว่า **“ดูก่อนโมฆะบุรุษ เธอสั่งสมบาป มิใช่บุญไว้มากนัก เพราะเธอมีจิตคิดประทุษร้าย มีจิตคิดฆ่า ยังโลหิตของตถาคตให้ห้อขึ้น”** ลำดับนั้น ได้สั่งภิกษุทั้งหลายว่า นี้จัดเป็นอนันตริยกรรมข้อที่ 1 ที่เทวทัตสั่งสมแล้ว

ต่อจากนั้นอาจารย์ สรรค์ชัย ได้นำเราไปชมสถานที่ธารน้ำอุ่น ตะโปธาราม ครั้งพุทธกาล ตะโปธาราม หรือ ระโปนที เป็นแม่น้ำลำธารเล็ก ๆ ที่มีน้ำแร่อุ่นอยู่เสมอ บ่อนี้อยู่ใกล้กับวัดเวฬุวัน พระพุทธองค์ และภิกษุสงฆ์ ใช้เป็นที่สรงน้ำทุกวัน

ปัจจุบัน ตะโปธาราม กลายเป็นที่อาบน้ำร้อน อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู มีตึกอาคารโบสถ์พระพรหม หรือเทวาลัยของพวกฮินดู มีบ่ออาบน้ำแร่ มีท่อน้ำร้อนหลายท่อไหลอยู่ตลอดเวลา มีควันไออุ่นลอยให้เห็น ชาวอินเดียถือว่าเป็นน้ำแร่ศักดิ์สิทธิ์ ด้วยอำนาจของพระพรหมบันดาล แก้ได้สารพัดโรค สุดแท้แต่จะอธิษฐานเอา การอาบน้ำยังมีแบ่งชั้นวรรณะ ชนชั้นต่ำ ก็ต้องอาบข้างล่าง คนวรรณะสูง ก็ขึ้นไปอาบชั้นบนขึ้นไป

เราเพียงเดินข้ามถนน ไปอีกฝั่งด้านข้างของตะโปธาราม ก็ถึง **วัดเวฬุวัน** ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ตั้งอยู่ในเมืองราชคฤห์ **เวฬุวัน** แปลว่า **ป่าไผ่** พระเจ้าพิมพิสาร มีจิตศรัทธาสร้างถวายพระพุทธเจ้า ในสมัยพุทธกาลเข้าใจว่า น่าจะมีต้นไผ่มากกว่านี้มากมาย พระพุทธองค์ได้เสด็จประทับที่นี่ ในพรรษาที่ 2 (พรรษาแรกจำพรรษาที่ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน)

พระพุทธองค์ ได้ทรงเสด็จลงมาจากเขาคิชฌกูฏ เพื่อมายัง **วัดเวฬุวัน** และเกิดปรากฏการณ์อันสำคัญขึ้น โดยมีพระอรหันต์มาประชุมกัน ที่วัดเวฬุวันนี้ 1250 รูป โดยมิได้นัดหมาย จึงเกิดมีการประชุมใหญ่ของพระสาวกขึ้น ตอนนี้ยังอยู่ในระยะต้นพุทธกาล เพียงแค่ 9 เดือนเท่านั้นเอง หลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้ การประชุมใหญ่ครั้นนี้ มีลักษณะพิเศษที่ท่านเล่าไว้นั้น มีองค์ประกอบ 4 ประการ

1. วันนั้นเป็น วันเพ็ญมาฆบูรณมี พระจันทร์เต็มดวง
2. พระภิกษุ 1250 รูป มาประชุมกัน โดยมิได้นัดหมาย
3. พระภิกษุเหล่านั้น ล้วนเป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น และ ท่านเหล่านั้นเป็นผู้ได้อภิญญา 6
4. พระภิกษุเหล่านั้นล้วน เป็นเอหิภิกขุ ได้บวชโดยตรงจากพระพุทธเจ้า คือ พระพุทธเจ้า บวชให้เอง

พระพุทธองค์ทรงเห็นว่า ความพรักพร้อมอย่างนี้ เป็นโอกาสพิเศษที่ดี เหมาะแก่การที่จะทรงแสดงธรรมเป็นพิเศษ จึงได้ทรงแสดงโอวาท ตรัสหลักคำสอน ที่เป็นหลักการที่สำคัญของพุทธศาสนา ที่เราเรียกว่า **“โอวาทปาฏิโมกข์”**

โอวาทปาฏิโมกข์ ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนในวันนั้น จึงเป็น **วันมาฆบูชา** ที่สำคัญในพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน โดยข้อความที่พระองค์ตรัส จัดแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของพระพุทธศาสนา ที่เป็นจุดแสดงออก หรือ จุดปรากฏทางด้านข้อประพฤติปฏิบัติ จุดหมายรวมทั้งลักษณะ ของพระสงฆ์ หรือ บรรพชิต

ตอนที่ 2 กล่าวถึงหลักคำสอน ที่เป็นบทสรุปของภาคปฏิบัติโดยตรง ที่เราเรียกกันว่าหัวใจพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธองค์ ทรงสอนให้ละบาปทั้งปวง ยังกุศลให้ถึงพร้อม ทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส

ตอนที่ 3 แสดงข้อปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตของพระภิกษุ ผู้ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ธรรมสั่งสอนประชาชนต่อไป วัดเวฬุวัน ยังคงเหลือป่าไผ่ให้เราได้เห็น แม้ว่าจะไม่มากมายนัก ความ

ร่มรื่นของต้นไผ่ พุ่มไม้ที่เรียงรายเป็นแถว ถัดเข้าไปข้างใน จะมีสระน้ำ ครั้งพุทธกาลสระนี้เป็นที่สรงน้ำของพระภิกษุทั้งหลาย ด้านซ้ายมือของสระน้ำจะมีพระพุทธรูปยืน เราทุกคนได้หยุดลงที่ตรงนี้ เพื่อจุดธูปเทียนบูชาสักการะ และ สวดบทสรรเสริญ พุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ตามลำดับ โดยการนำสวด จากท่านอาจารย์ สรรค์ชัย เช่นเคย

เสร็จจากวัดเวฬุวันแล้ว พวกเรารีบขึ้นรถเพื่อมุ่งหน้าต่อไปยัง พุทธคยา ระยะทางจากวัดเวฬุวันไปพุทธคยา ประมาณ 85 กม. ถนนขรุขระมาก เป็นหลุมเป็นบ่อ ถนนเล็กแคบ รถวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 10 – 20 กม. ต่อชั่วโมง ตามทางโดยเฉพาะใกล้แหล่งชุมชน มักจะมีเทวรูปอยู่ริมข้างทางถนน ผมพยายามสังเกตดู จะเห็นเป็นรูปปั้นหนุมาน ยืนถือตะบอง เหมือนในหนังอินเดีย หน้าแดง ตัวแดง มีคนศรัทธามา

กราบไหว้กันเยอะ มิน่าละครับ เวลามาถึงอินเดีย ชาวอินเดีย มักจะร้องขอบาล์ม **“มีบาล์มให้ฉานบ้างไหมนาย”** บาล์ม ก็คือ ยาหม่อง และ ถ้าจะให้ดี ต้องเป็น **ยาหม่องตราลิงถือลูกท้อ** ด้วยนะครับ **เพราะลิงคือ หนุมานเทพเจ้าที่พวกเขาเคารพ** หากแม้ได้ทายาหม่องตราลิง ปวดหัว ปวดท้อง ตัวร้อน เป็นไข้ รับรองหายหมด อีกอย่าง คือ ปากกา ที่แขกเห็นเป็นไม่ได้ จะขอทันที ปากกาที่เขาต้องการ เป็นปากกาอะไรก็ได้ที่เราใช้อยู่ แม้จะบอกเขาว่า เดี๋ยวจะหาด้ามใหม่มาให้ เพราะดีกว่า ใหม่กว่าที่เราใช้อยู่ เขาก็ไม่เอา เขาพอใจที่เราใช้มากกว่า เพราะถือว่าของที่เราใช้ มันต้องดีแน่นอน แต่ถ้าไม่ให้จริง ๆ อะไรก็เอาทั้งนั้นแหละครับ

ริมข้างทาง ข้างกำแพง ข้างผนังบ้าน จะมีขี้ควายปะเต็มไปหมด แต่ก่อนที่เขาจะเอามาปะ

ตามกำแพง หรือฝาบ้าน เขามีวิธีทำนะครับ ก่อนอื่น ต้องเอาขี้ควาย ผสมกับหญ้าคลุกเคล้ากันให้ดี (ด้วยมือ) เหมือนนวดแป้งให้เข้ากัน พอได้ที่ ก็ปั้นเป็นแผ่นกลม ๆ เหมือนแผ่นโรตี ใหญ่ประมาณเท่าจานข้าว แล้วจึงนำมา ปะไว้ตามฝาบ้าน กำแพง ไม่เว้นแม้แต่ต้นไม้ เพื่อตากแดดให้แห้ง ผมถามไกด์สุเรสว่า เขาเอาไปทำอะไร คำตอบก็คือ เอาไปเป็นเชื้อเพลิง ในการหุงต้มอาหาร แทนการใช้แก๊ส ใช้ไฟฟ้า ไงล่ะครับ

มิน่า แอปเปิ้ลอินเดีย แม้ว่าลูกจะเล็กเท่าผลส้มบางมดบ้านเรา แต่รสชาติ หวานกรอบอร่อยจริง ๆ เพราะได้ปุ๋ยดีนี่เอง ทั้งปุ๋ยจากคนและมูลสัตว์ ไร่สวนที่นี่ไม่มีการฉีดยาฆ่าแมลง ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง แต่ต้องล้างก่อนกิน ไม่เช่นนั้นอาจจะมีอย่างอื่นค้างอยู่ก็ได้ ไม่อยากบอกให้นึกภาพกันเอาเองเถอะครับ

น้องดาว ลูกสาวอาจารย์ ซื้อกะหรี่ปั๊บไส้มันฝรั่งใส่ผงกะหรี่มาแจกในรถ รสชาติอร่อย ถ้าใครไม่ชอบเครื่องเทศ อาจมีความรู้สึกว่ากลิ่นแรงไปหน่อย ถ้าใครชอบก็อร่อยดีครับ

ตอนนี้ อากาศค่อนข้างจะร้อน สองข้างทางส่วนใหญ่ เป็นนาข้าวสาลี เขียวชอุ่มชวนมอง ยาวสุดลูกหูลูกตา เด็กเล็ก หนุ่มสาว เฒ่าแก่ ตัวดำเมี่ยม ดำสนิท ดำเงาวาว ดำทนทาน ดำนาน ไม่มีตก ไม่กลัวแดด ไม่กลัวฝน แต่กลัวอดแข็งแรง แม้จะดูผอมแห้ง แต่ก็ดูแกร่งกร้าน ทั้งชายหญิง ความเจริญทางวัตถุ แม้จะหาดูยาก ณ ที่นี้ แต่ความเป็นธรรมชาติ อันอุดมสมบูรณ์ ยังมีให้ได้ดูอยู่ทั่วไป ป่าเขาลำเนาไพร ใกล้ไกล ยังมีให้มองเห็นได้เต็มตา

ตั้งแต่เกิดมา ไม่เคยเห็นขอทานที่ไหนจะมีมากเท่าอินเดีย เท่าที่ได้เรียนถามพระคุณเจ้าและไกด์สุเรส ท่านเล่าว่า อินเดียนี้มีที่สอนให้

คนเป็นขอทาน น่าจะใช้คำว่าแก๊งสอนคนให้มีอาชีพขอทาน คงจะเหมาะกว่า เด็กกำพร้า หรือแม้แต่ พ่อแม่บางคนยังเอาเด็กพวกนี้มาทำให้พิการ โดยตัดมือ ตัดแขน เอาไม้ทิ่มลูกกะตาให้บอดให้พิการ จะได้ขอทานได้คล่องได้สะดวกขึ้น

หลักสูตรการสอน สอนให้ขอทุกอย่างที่ขอได้ ให้เดินตื๊อตามตื๊อ จนกว่ากลุ่มเป้าหมายจะใจอ่อน หรือรำคาญ ทำเสียงเศร้าสร้อย ทำตาละห้อย ให้ดูน่าสงสาร ถ้ายังไม่สำเร็จให้ใช้ไม้ตาย ร้องไห้มันไปเลย คนรอบข้างจะได้มองจ้องดูว่าไปทำอะไรเด็ก ให้เกิดความเวทนาสงสาร จนกว่าจะหยิบควักเศษเงินออกมาให้ขอทาน 1 คน ให้ประกบนักท่องเที่ยว 1 คน เดินตามตื๊อยื่นมือออกขอ แล้วงอกลับเข้าปาก เป็นภาษาท่าทางว่า **“ขอเงินให้ฉานบ้าง หิวไส้แทบขาด ไม่มีอะไรเข้าปากมาหลายวันแล้ว...จ้ะนาย”**

รถมาถึง พุทธคยา บ่าย 2 โมง 40 นาที ใช้เวลาเดินทาง 4 ชั่วโมงเต็มพอดี คณะของเรารับประทานอาหารกลางวัน ประมาณบ่าย 3 โมง ที่วัดไทยพุทธคยา และได้ร่วมทอดผ้าพระกฐิน ณ วัดไทยพุทธคยาแห่งนี้ นับเป็นบุญหล่นทับ ปกติวัดไทยพุทธคยา จะถูกจองกฐินกันข้ามปี ปีนี้โชคดี เทวดาจองไว้ให้พวกเรา เพราะปีนี้ยังไม่มีใครจองกฐินที่นี่ อาจารย์สรรค์ชัย จึงขอจองกฐินปีนี้เสียเลย วัดนี้มีพระจำพรรษาอยู่ 12 รูป แม่ชีอีก 5 ท่าน ได้ปัจจัยร่วมด้วยช่วยกัน ของผู้มีจิตศรัทธาจากเมืองไทย และคณะเดินทางของเรา รวมแล้วได้เงินทั้งสิ้น 2 แสนกว่าบาท น่าอนุโมทนา สาธุกาล จริงแท้

สำหรับเรื่องอาหาร วัดไทยพุทธคยา ก็ไม่แพ้วัดไทยนาลันทา ฝีมือแม่ชี ยอดเยี่ยมกันทั้งนั้น หลังจากเสร็จพิธี การถวายผ้าพระกฐิน

เรียบร้อยแล้ว พวกเรารีบออกเดินทาง ไปยังบ้านนางสุชาดา อยู่ใกล้ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

เราเดินเลาะตามทุ่งนา เลี้ยวแวะผ่านสวนผักของชาวบ้าน ไม่นานนัก ก็ถึงบ้านนางสุชาดา บ้านนางสุชาดาในอดีตเป็นปราสาท 7 ชั้น ปัจจุบันเหลือแต่ซากเนินดิน และมีการปลูกต้นโพธิ์ไว้เป็นเครื่องแสดงว่า สถานที่ตรงนี้เป็นที่ตั้งของบ้านนางสุชาดา ในครั้งพุทธกาล

สมัยนั้น นางสุชาดา ผู้บังเกิดในเรือนของเสนานิกุฎมพี ในตำบลอุรุเวลาเสนานิคม พอเจริญวัยแล้ว ได้ตั้งจิตอธิษฐาน ที่ต้นไทรต้นหนึ่งว่า ถ้าข้าพเจ้าไปสู่เรือนสกุลที่มีชาติเสมอกัน 1 ได้บุตรชายในครรภ์แรก 1 ข้าพเจ้าจักทำพลีกรรม โดยบริจาคทรัพย์แสนหนึ่งแก่ท่านทุกปี มาบัดนี้ความปรารถนาทั้งสองอย่างนั้นของนางสำเร็จแล้ว นางจึงประสงค์ทำพลีกรรม ใน

วันเพ็ญเดือน 6 นางคิดว่า จักทำพลีกรรม แต่เช้าตรู่

ในเวลาใกล้รุ่ง นางได้ตระเตรียม หุงข้าวมธุปายาสอันมีรสเลิศด้วยมือของตนเอง เมื่อนางกำลังหุงข้าวมธุปายาสอยู่นั้น ฟองใหญ่ๆ ผุดขึ้นไหลวนเป็น ทักขิณาวัฎ น้ำนมนั้น แม้จะแตกออก แม้สักหยาดเดียวก็ไม่กระเด็นออกไปข้างนอก ควันไฟแม้มีประมาณน้อย ก็ไม่ตั้งขึ้นจากเตาไฟ ในสมัยนั้นท้าวจตุโลกบาล มาถือการอารักขาที่เตาไฟ ท้าวมหาพรหมกั้นฉัตร ท้าวสักกะทรงนำดุ้นฟืนมาใส่ไฟ ให้ลุกโพลงอยู่ เทวดาทั้งหลาย รวบรวมเอาโอชะ ที่สำเร็จแก่เทวดา และ มนุษย์ทั้งหลาย ในทวีปใหญ่ทั้ง 4 มีทวีปน้อยสองพันเป็นบริวาร มาใส่ลงในข้าวปายาสนั้น ด้วยเทวานุภาพของตน ๆ เสมือนหนึ่งคั้นรวงผึ้ง ซึ่งติดอยู่ที่ท่อนไม้ แล้วถือเอาแต่น้ำหวานฉะนั้น

ลำดับนั้น นางปุณณาทาสี ได้เห็นพระโพธิสัตว์ ประทับนั่งที่โคนไม้ ทอดพระเนตรดูโลกธาตุ ด้านทิศตะวันออกอยู่ ได้เห็นต้นไม้ทั้งสิ้น มีวรรณดุจทองคำ ด้วยพระรัศมี อันซ่านออกจากพระวรกาย ของพระโพธิสัตว์นั้น นางคิดว่าวันนี้เทวดาของเราทั้งหลาย เห็นจะลงมาจากต้นไม้มานั่ง เพื่อจะรับพลีกรรม ด้วยมือของตนเองทีเดียว จึงรีบกลับไป บอกเนื้อความนั้นแก่ นางสุชาดา

นางสุชาดา ได้ฟังคำของ นางปุณณาทาสีนั้นแล้ว มีใจยินดีรีบนำถาดทองที่มีค่าแสนหนึ่งด้วยประสงค์จะใส่ข้าวมธุปายาสนั้น จึงรำพึงถึงโภชนะที่สุกแล้ว ขณะนั้นข้าวมธุปายาสทั้งหมดได้กลิ้งมาตั้งอยู่เฉพาะในถาด เหมือนน้ำกลิ้งมาจากใบปทุมฉะนั้น ข้าวมธุปายาสนั้น ได้มีปริมาณเต็มถาดหนึ่งพอดี นางจึงเอาถาดทองใบอื่น ครอบถาดใบนั้น เอาผ้าขาวพันห่อไว้ ส่วน

ตนประดับร่างกาย ด้วยเครื่องประดับทุกอย่าง ทูนถาดนั้นไว้บนศีรษะของตน ไปยังโคนต้นไทรนั้น ด้วยความปีติ เห็นพระโพธิสัตว์แล้ว เกิดความโสมนัสเป็นกำลัง ด้วยสำคัญว่า เป็นรุกขเทวดา ที่จะมารับเครื่องพลีกรรมของนาง นางปลงถาดลงจากศีรษะแล้ว เปิดเอาผ้าคลุมออก เอาสุวรรณภิงคาร คนโทน้ำทองคำ ใส่น้ำที่อบด้วยดอกไม้หอม แล้วเดินเข้าไปหาพระโพธิสัตว์

บาตรดิน ที่ท้าวฆฏิการมหาพรหมถวายนั้นไม่เคยได้ห่างพระโพธิสัตว์มาตลอดกาลนาน ขณะนั้นได้หายไป พระโพธิสัตว์เมื่อแลไม่เห็นบาตร จึงเหยียดพระหัตถ์ขวาออกรับ นางสุชาดาจึงวางถาดทอง ข้าวมธุปายาสลงบนพระหัตถ์ของพระมหาบุรุษ ทูลว่า **"ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าขอท่านจงถือเอา สิ่งที่ข้าพเจ้าบริจาคแก่ท่านนี้เถิด"**นางถวายบังคมแล้ว ทูลว่า **"มโนรถของ**

ดิฉันสำเร็จแล้วฉันใด แม้มโนรถของท่านก็จงสำเร็จฉันนั้น” นางบริจาคถาดทองซึ่งมีราคาตั้งแสน เหมือนกับบริจาคใบไม้เก่าไม่เสียดายเลยแล้วหลีกไป

เมื่อเราฟังประวัติการถวายข้าวมธุปายาสของนางสุชาดาแล้ว ยิ่งทำให้เรานั้นเกิดศรัทธาเลื่อมใสในความตั้งมั่นในสัจจะเจตนาของนางอย่างน่าชื่นชม และน่าอนุโมทนายิ่งนัก

จากนั้นเราเดินเลาะไปตามคูนา สวนผักของชาวบ้าน จนถึงชายฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา อันเป็นสถานที่พระโพธิสัตว์อธิษฐานจิตว่า **“ถ้าเราจักได้เป็นพระพุทธเจ้าในวันนี้ ถาดทองใบนี้จงลอยทวนกระแสน้ำไป ถ้าจักไม่ได้เป็นจงลอยไปตามกระแสน้ำ”** ครั้นอธิษฐานแล้ว ทรงลอยถาดไปในกระแสน้ำ ถาดนั้นลอยตัดกระแสน้ำไปถึงกลางแม่น้ำ ณ ที่ตรงกลางแม่น้ำนั้นแหละ ถาด

ทองได้ลอยทวนกระแสน้ำ สิ้นประมาณ 80 ศอก เสมือนม้าตัวที่สมบูรณ์ด้วยความเร็วฉะนั้น แล้วจมลง ณ ที่นี่ บริเวณแห่งหนึ่ง ลงไปถึงภพของพญากาฬนาคราช กระทบกับถาดเครื่องบริโภคของพระพุทธเจ้าทั้ง 3 พระองค์ และส่งเสียงดังกริ๊ก ๆ แล้วได้รองซ้อนอยู่ใต้ถาดเหล่านั้น พญากาฬนาคราชครั้งได้ยินเสียงนั้นแล้ว จึงกล่าวว่าเมื่อวานนี้พระพุทธเจ้าบังเกิดแล้วองค์หนึ่ง วันนี้บังเกิดขึ้นอีกองค์หนึ่ง แล้วจึงลุกขึ้นกล่าวสรรเสริญพุทธคุณด้วยบทหลายร้อยบท

ปัจจุบันคงเหลือแต่ร่องรอย ของบ่อน้ำอันเป็นสถานที่ ลอยถาดในครั้งนั้น ฟ้าเริ่มมืดเราได้เดินตามชายฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา แม้ว่าช่วงนี้น้ำจะน้อยจนมองเห็นหาดทรายขาว ก็ยังมีน้ำและสายธารหลงเหลือพอให้นึกจินตนาการภาพให้เกิดขึ้นได้บ้าง รถจอดรออยู่พอดี เมื่อทุกคนมาถึง ก็ต้องรีบขึ้นรถ เพื่อมุ่งหน้าสู่พุทธคยา

สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า รถวิ่งไม่ถึง 10 นาทีก็ถึงพุทธคยา ขณะนั้นเป็นเวลา 6 โมงเย็น แต่ฟ้ามืดแล้ว ดีแต่มีแสงจันทร์ วันเพ็ญส่องสว่าง ให้พอได้เห็น ความงดงามรอบ ๆ ตัวได้บ้าง

พุทธคยา เป็นตำบลหนึ่งอยู่นอกเมืองคยา ในรัฐพิหาร ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ **เนรัญชรา** ด้านหลังของพระวิหารพุทธคยานั้น **เป็นที่ประดิษฐานต้นศรีมหาโพธิ์ พระพุทธองค์ได้เสด็จมาประทับที่ใต้ต้นโพธิ์แห่งนี้ และได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณที่นี่** สมัยโบราณเรียกสถานที่นี้ว่า **สัมโพธิ์** ดังที่พระเจ้าอโศกได้ทรงจารึกไว้ ชาวพุทธเรียกกันว่า มหาโพธิ์ พระวิหารสูงถึง 160 ฟุต สูงเด่นขึ้นเสียดฟ้า มองเห็นได้เด่นชัด แต่กลายเป็นสถานที่ดึงดูดชาวพุทธทั่วโลก สร้างเป็นหอสูงรูปสี่เหลี่ยมปีรามิด ปลาย

ยอดตัดรองรับพระสถูป ที่ด้านบนยอดสุดตัววิหารเอง แบ่งเป็นสองชั้น ชั้นล่างมีประตูทางเข้าทางทิศตะวันออก ภายในเป็นห้องโถง หรือห้องบูชาพระปางมารวิชัยสวยงามมาก หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก หันหลังสู่ฝาผนังทิศตะวันตก ด้านต้นศรีมหาโพธิ์ คือ มีลักษณะสภาพเดียวกับ ตอนที่พระพุทธเจ้าประทับหันหลังให้ต้นโพธิ์ ในคืนตรัสรู้

สถานที่ตรัสรู้ พระสัมมาสัมโพธิญาณที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีแท่นวัชรอาสน์สถานที่พระองค์ประทับนั่งตรัสรู้ เราทุกคนต่างมารวมกันที่นี่ เพื่อกราบนมัสการ สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธองค์ พระอาจารย์นำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย และ ใช้เวลานั่งเจริญภาวนา ประมาณ 10 นาที ท่านที่เคารพ ขณะที่ผมก้มลงกราบยังแท่นวัชรอาสน์ ความปีติได้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 น้ำตาไหลซึมออกมานอกเบ้าตา จิตน้อมรำลึก

นึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ยังมีพระมหากรุณาคิดโปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายให้ได้รู้ตามให้ได้พ้นทุกข์ และสถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ ที่พระพุทธเจ้าได้อุบัติขึ้นบนโลกใบนี้

ท่านอาจารย์สรรค์ชัย ได้นำพวกเราเวียนประทักษิณ รอบองค์มหาโพธิ์วิหารพุทธคยา เมื่อเข้าสู่ภายในพระวิหาร ต้องตะลึงกับภาพที่ตรึงตาตรึงใจ พระพุทธรูปกาไหล่ทองปางมารวิชัย สวยงามมาก อาจารย์สรรค์ชัย ให้เราทุกคนเพ่งไปยัง พระพักตร์ของพระพุทธรูปองค์ที่ประทับอยู่เบื้องหน้านั้น ให้เกิดภาพนิมิตติดตาติดใจ เพื่อเป็นพุทธานุสติ ที่ครั้งหนึ่งในชีวิตพวกเราได้มาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้

ถึงวัดไทยพุทธคยา เกือบ 2 ทุ่ม ลืมเล่าประวัติ วัดไทยพุทธคยา ให้ท่านทราบวัดไทย

พุทธคยานี้ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2500 ก่อนงานฉลอง 25 ศตวรรษ รัฐบาลไทยได้เริ่มก่อสร้างวัดไทยพุทธคยา เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาไว้ประจำ ณ สถานที่ตรัสรู้ โดยได้ถอดแบบศิลปะไทย จากพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร นับว่าสวยสง่างามอย่างยิ่ง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ขององค์พระสถูปพุทธคยามหาวิหาร และต้นศรีมหาโพธิ์ ห่างกันประมาณ 400 เมตร ได้กำหนดงานรัฐพิธีผูกพันธสีมาพระอุโบสถ เมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 มีนาคม 2509 ตรงกับวันเพ็ญมาฆะบูชา รัฐบาลอินเดีย ให้เช่าที่ดินสร้างวัดแห่งนี้มีกำหนด 99 ปี

เมื่อทราบประวัติบ้างแล้ว ขออนุญาตไปรับประทานอาหารเย็น ทางวัดจัดเตรียมไว้ให้อย่างเรียบร้อย และเพียงพอ ต่างคนต่างทยอยเข้าคิวกัน เพื่อเดินสู่ถาดอาหาร ที่ตั้งเรียงรายเป็นแบบบุฟเฟ่ต์ ตักมากตักน้อย ตามอัธยาศัย ผม

ไม่ได้ตักอะไรเลย เพราะไม่หิว คงเพราะอิ่มบุญอิ่มใจมาทั้งวัน ตอนบ่ายผมแค่ชิมเล่นๆ เล่นไป 2 จาน ท้องเลยบานไม่รู้หุบ ผมจึงรีบขอตัวไปอาบน้ำ ให้ชุ่มฉ่ำกายา ก่อนจะล้มตัวลงนอน พรุ่งนี้ต้องตื่นตี 4 และให้แล้วเสร็จพร้อมกันตอนตี 5 เพื่อมุ่งหน้าสู่กรุงพาราณสี จบแค่นี้ ราตรีสวัสดิ์ก่อนนะครับ

วันอังคารที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2542

เช้าวันนี้อากาศดีเช่นเคย ฟ้ายังมืด ดวงจันทร์ยังลอยเด่น อวดแสงนวลใส ลมเย็นพัดกระทบตบใบหน้าอันอ่อนนุ่มเบาๆ พอให้เราคลายง่วงไปได้บ้าง อาหารมื้อเช้านี้ จริง ๆ น่าจะเรียกว่า อาหารมื้อก่อนรุ่งอรุณ เมื่อทุกคนพร้อมหน้า แม้ว่าไม่สู้จะหิวนัก แต่ขอตักตุนใส่กระเพาะไว้ก่อน เผื่อกินอาหารแขกไม่ลง ก็ยังพออุ่นใจ ที่ได้มีเสบียงเดิมเติมเตรียมไว้แล้ว

ท่านเจ้าอาวาส วัดไทยพุทธคยา ได้มาส่งพวกเราถึงบนรถ ท่านกล่าวขอบคุณ กล่าวขออภัย ถ้าหากการต้อนรับบกพร่อง ท่านให้พรและอำนวยอวยชัย ขอให้พวกเราทุกคนเดินทางด้วยความปลอดภัย สาธุ สาธุ สาธุ

วันนี้ท่านพระอาจารย์ ดร.มหาฉลอง ได้กรุณานำพวกเราทั้งคณะ ไปแสวงบุญตลอดการเดินทางจนถึงวันกลับ นับว่าเป็นความกรุณาจากท่านอย่างยิ่ง เพราะเท่าที่ทราบ ท่านจะไม่เคยไปกับคณะทัวร์ใดมาก่อนเลย แต่นี่เพราะความมีอุดมการณ์ และความมีอัธยาศัยตรงกัน กับท่านอาจารย์ สรรค์ชัย จึงเป็นบุญของพวกเรา ที่มีท่านเป็นผู้นำคณะไปด้วยกันในครั้งนี้

ตี 5.30 น. พวกเราออกเดินทางจาก วัดไทยพุทธคยา มุ่งหน้าสู่ พาราณสี ปกติพวกเราจะทำวัตรสวดมนต์ อาราธนาศีล 5 ทุกเช้าบนรถเรามีพระอาจารย์ ดร.มหาฉลอง เป็นผู้ให้ศีลทุกวันเป็นมงคล ตั้งแต่เช้าเลยทีเดียว พระอาจารย์อยู่อินเดียมา 17 ปี รู้ประวัติศาสตร์การบ้านการเมือง ประเพณี วัฒนธรรมอินเดียมากมาย และที่สำคัญพูดภาษาแขกเก่งมาก ท่านเคยเล่าว่าไปเนปาล แขกเนปาลนึกว่า ท่านเป็นพระอินเดีย

อยู่อินเดีย แขกอินเดียนึกว่า ท่านเป็นพระมาจากเนปาล เราได้รับความรู้ต่าง ๆ จากท่านมากมายมีสาระประโยชน์ และสนุกสนานบันเทิงใจในขณะเดียวกัน เส้นทางที่รถวิ่งไป เหลียวดูท้องฟ้ายังมืดอยู่ มองเห็นสองข้างทาง ไม่ค่อยชัดนัก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นท้องทุ่งนาข้าวสาลี รถวิ่งไปได้สักพักหนึ่ง สมาชิกของเราในรถ ก็เริ่มนั่งบิดไปบิดมา คนข้างหลังผมทนไม่ไหว จึงร้องขอให้รถหยุดหน่อย กลั้นจะไม่ไหวแล้ว

นึกว่าจะมีคนเดียวลง ที่ไหนได้ พอรถจอดลงกันหมดทั้งคันเลย ข้างทางเต็มไปด้วยทุ่งนา หาพุ่มไม้กอหญ้า ปิดบังค่อนข้างลำบาก โชคดีที่ อาจารย์ สรรค์ชัย มีประสบการณ์เมื่อครั้งที่แล้ว ที่บรรดาสาวๆ ทั้งหลาย ต้องอ้ายอาย เพราะไม่มีที่กำบัง คนสวมกระโปรงบานหน่อยก็ค่อยยังชั่ว ถ้าใส่กางเกงก็แย่หน่อย จะไม่ถอดรึ ก็ต้องกลั้นกันจนหน้าดำ จะถอดรึ ก็ต้องอายจนหน้า

แดง ต้องขอบคุณอาจารย์ หลังจากกลับเมืองไทย ท่านนั่งคิด นอนคิด จะช่วยสาวๆเหล่านี้อย่างไรดี ปิ้ง...ปิ้ง เสียงความคิดดังออกมาเป็นวาจาว่า **"กระโจมคลุมหัว"** ท่านสั่งให้น้องดาวลูกสาวนัยน์ตาแขก รับตัดเย็บเป็นการด่วน เพื่อเตรียมพร้อมก่อนวันเดินทาง เป็นอานิสงส์ของสาว ๆ รุ่นนี้ มีกระโจมแจกกันคนละผืน พอเอาผ้าคลุมหัว ชายผ้าก็จะคลุมไปทั้งตัว จะปลดทุกข์หนัก ทุกข์เบา เอากันตามสบาย ไม่อายแล้วนี่สำหรับผู้ชาย สบายหน่อย หามุมเหมาะ ๆ ข้างทาง ข้างต้นไม้ ไม่มีปัญหา เล็งให้ดีอย่าให้กระเด็น กระเซนถูกตัวเป็นใช้ได้

ลงจากรถ พวกเราต่างมองหา พุ่มไม้ดงหญ้า เหลือบไปเห็นพุ่มไม้หนึ่งกำลังเหมาะ รีบเลาะเลี้ยวเข้าหาต้องร้องไอ้หย่า !!! แขกกำลังนั่งอึ กองใหญ่เหม็นมาก จริง ๆ แล้วของพี่ไทยก็เหม็นไม่แพ้ของแขกหรอกครับ พอแขกเห็น

พวกเราหลายคนบุกจู่โจมโดยมิทันให้แขกได้ตั้งตัว แขกตกใจรีบลุกขึ้น กึ่งเดินกึ่งวิ่ง กางเกงยังคาใต้หัวเข่า เห็นก้นดำปี๊ดปี๋ แขกรีบหนีลงข้างคูน้ำ คงนึกแปลกใจ ใครหว่า...!!! มากวนใจข้าเห็นไหมว่า ข้ายังไม่เสร็จกิจธุระเลย กำลังสุขีกับการเข้าสุขาอยู่ ไม่เคยรู้จักมักคุ้นกัน แล้วท่านมารุกรานฉานทำไม คนไทยใจดำ แม้ตูดฉันจะดำแค่ไหน แต่ฉานก็ใจดีนะนาย

เวลา 11.30 น. เราแวะรับประทานอาหารริมทาง จาปาตี อร่อยดี เป็นแผ่นแป้งขาว ๆ ผิงข้างเตาดิน ซึ่งก่อเป็นรูปทรงกลม กว้างใหญ่พอประมาณ รสชาติจืด ๆ กินกับแกงเมล็ดถั่วใส่ผงกระหรี่ ใช้มือเปิบข้าวเข้าปาก ไม่ใช้ช้อน ใช้มืออร่อยกว่า แขกเขาเก่ง กินไปไม่มีเลอะปากเลย พวกเรากินข้าวกล่องที่เตรียมมาจากวัด และอาหารกระป๋องจากกรุงเทพฯ มีปลากระป๋อง

กุนเชียง หมูทอด ไข่เจียว น้ำพริกเผารสแซบ อร่อยลิ้น ถูกปาก ถูกใจจริง ๆ เลย

ถึงพาราณสี ประมาณบ่าย 4 โมง 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 11 ชั่วโมง เรายังไม่เข้าพักที่โรงแรม จะมุ่งหน้าต่อไปยังสารนาถ เพื่อเข้านมัสการธัมเมกขสถูป เกือบถึงธัมเมกขสถูป รถเราแล่นผ่านเขาคันธีสถูป เป็นสถูปสูงเด่น ตั้งอยู่บนเนินดินสูง ก่อด้วยอิฐมียอดเป็นหอคอย รูปแปดเหลี่ยม เป็นสถานที่ที่พระพุทธองค์ได้ทรงพบพระปัญจวัคคีย์ทั้งห้าเป็นครั้งแรก ตั้งแต่แยกทางกันที่ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ขณะที่พระองค์กำลังเสด็จมา ปัญจวคีย์มองเห็นแต่ไกล เข้าใจว่าพระองค์ล้มเลิกความเพียรเสียแล้ว คงจะไม่ได้บรรลุธรรมพิเศษอันใด จึงตกลงกันว่าเราจะไม่ออกไปต้อนรับขับสู้ จะไม่เคารพนบนอบอย่างที่เคยทำ ท่านจะเสด็จมาก็ตามใจท่าน แต่พอพระองค์เสด็จมาถึงเข้าจริง ๆ ทุกคนลืม

คำพูดที่ได้สัญญากันไว้ ต่างแย่งกันปูลาดอาสนะ ตักน้ำ และเตรียมคอยรับใช้ อุปัฏฐากพระองค์อย่างเช่นที่เคยปฏิบัติมา แต่ยังเรียก "โคตรมะ" ชื่อเดิมของพระองค์ โดยไม่เคารพ ต่อเมื่อพระองค์ตรัสว่า **"เราได้ตรัสรู้อมตะธรรมแล้ว จะนำมาสั่งสอนพวกท่าน เราไม่เคยพูดเช่นนี้มาก่อน"** จึงได้หันมาแสดงความยำเกรงอย่างเต็มที่ แล้วเกิดความสนใจที่จะฟังพระธรรม

รถจอดตรงหน้าทางเข้า **ธัมเมกขสถูป สถานที่พระองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** อันเป็นธรรมที่ทรงแสดงครั้งแรกแก่ พระปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ครั้นการแสดงธรรมจบลง ท่านอัญญาโกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรม **เกิดมีพระสงฆ์องค์แรกของโลก และเกิดมีพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์ ครบ ณ บัดนั้น**

ท่านพระอาจารย์ ดร.มหาฉลอง นำเรา จุดธูปเทียนบูชา สวดมนต์หลายบท ที่สำคัญ พวกเรามีโอกาส สวดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ณ ที่นี้ด้วย ยังความปลาบปลื้มยินดี และปีติเกิดขึ้นอย่างมากมาย เมื่อพระพุทธองค์ตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ยังมีพระมหากรุณาธิคุณ เพื่อโปรดสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้ได้รู้ตาม บัดนั้น พระองค์ได้เล็งพระญาณเห็นว่า ผู้ใดหนอ ที่พอจะรู้ธรรม ที่พระองค์ทรงตรัสรู้ได้ เมื่อรู้ว่า ปัญจวัคคีย์ทั้งห้า คือ ผู้ที่พระองค์ควรจะมาโปรดพระองค์ จึงเสด็จดำเนินไปด้วยพระบาท จาก **พุทธคยา** มายัง **สารนาถ** (อิสิปตนมฤคทายวัน) ชานเมืองพาราณสี เพื่อโปรดปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ท่านที่เคารพลองน้อมระลึกนึกดูนะครับ ถ้าพระพุทธองค์ตรัสรู้แล้ว พระองค์ท่านไม่นำธรรมที่ตรัสรู้ดีแล้ว มาสอนพวกเราอะไรจะเกิดขึ้น แม้เราจะมีดวงตา ที่สามารถมองเห็น แสงสีอันสวย

สดงดงามของสรรพสิ่งทั้งหลายได้ แต่ดวงตาธรรมดวงตาในคงมืดบอดสนิท ยิ่งคิดยิ่งระลึกนึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน แม้กาลเวลาจะล่วงเลยไปถึง 2500 กว่าปี แม้เราจะไม่มีโอกาส มาเข้าเฝ้ากราบแทบเบื้องพระยุคลบาท พระองค์จากพวกเราไปเพียงรูปกาย แต่ธรรมะที่พระองค์ทรงตรัสสอน ยังคงอยู่ และมีอยู่ให้เราได้ศึกษาปฏิบัติตาม ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ฟ้ามืดแล้ว เราต้องกราบลา สารนาถ มุ่งหน้าสู่โรงแรมที่พัก โรงแรมนี้ชื่อ HOTEL HINDUSTAN INTERNATIONAL โรงแรมดีใช้ได้ ภายในห้องพักเป็นเตียงคู่ โซฟา ทีวี ตู้เย็น โต๊ะเครื่องแป้ง ตู้เสื้อผ้า เรียกว่า ครบเครื่อง เรื่องอำนวยความสะดวก มาดูห้องน้ำกันหน่อยดีไหมครับ มีฝักบัวน้ำร้อนน้ำเย็น พร้อมอ่างอาบน้ำให้เลือกใช้ตามใจชอบ

อาหารมื้อเย็น อยู่ชั้นล่างของโรงแรม ในห้องอาหาร ที่ตกแต่งไว้อย่างสวยงามตามสไตล์แขก อาหารแขกสำหรับผมไม่ค่อยถนัด เอาเป็นว่ากินแก้หิว ไม่ได้กินแก้อยากก็แล้วกันนะครับ

วันนี้เป็นเพียงวันที่ 4 ของการเดินทาง ผมเตรียมฟิล์มมาห้าม้วน นี่แค่วันที่สี่ ฟิล์มม้วนที่ห้าใกล้จะหมดอยู่แล้ว พรุ่งนี้และวันอื่น ๆ อีก 5 วัน ยังต้องมีอะไรให้ถ่ายอีกเยอะ ตัดสินใจเดินเข้าร้านขายของที่ระลึกในโรงแรม ถามซื้อฟิล์มโกดัก แขกถามว่า “เอากี่ม้วน” ผมถามว่า “ม้วนละเท่าไหร่” แขกตอบว่า “120 รูปี” ผมบอกว่า “แพงไป เมืองไทย 100 รูปีก็ซื้อได้แล้ว” ต่อแขกจนแขกยอม ลดให้เหลือ 110 รูปี ผมเอาเพียง 3 ม้วน คุณโอ๊ะ ขอร่วมด้วยอีก 2 ม้วน สรุปแขกขายได้ 5 ม้วน ทีแรกแขกไม่ยอมลดให้ ผมเลยทำทีจะเดินหนี ทำทีเป็นไม่ซื้อ โชคดีที่แขกยอมลดให้ ถ้าไม่ลดก็ซื้ออยู่แล้ว มืด

ค่ำแบบนี้ ไม่รู้จะไปหาซื้อที่ไหน ผมว่าแขกขายของที่โรงแรมนี้ใช้ได้ ราคาไม่แพง ไม่โก่งราคา แม้ว่าอยู่ในโรงแรม ยังต่อรองราคากันได้

เสร็จแล้วล่ำลาแขก แบกถุงฟิล์ม ขึ้นห้องนอน ผมเรียกให้โรงแรมช่วยปลุกตอนตี 4 เพราะตี 5 คณะพวกเราจะไปล่องเรือที่แม่น้ำคงคา เกรงว่าจะนอนเพลินจนลืมตื่น เพราะวันนี้เดินทางทั้งวัน แม้เหนื่อย แต่ก็คุ้มยิ่งกว่าคุ้ม

เหนื่อยแต่ก็ยังไม่ง่วง ผมจึงเปิดดูทีวี ที่นี่ไม่มี REMOTE ต้องเดินไปปรับช่องเอง หนังอินเดียร้องเพลงทุกเรื่อง ทั้งร้อง ทั้งเต้น ทั้งหญิงทั้งชาย ส่ายสะโพกโยกย้ายไปมา ดูไปสักพักชักลายตา

ชีวิตคนเราก็เท่านี้ ต่างมีอาชีพเลี้ยงชีวีที่แตกต่างกันไป สำคัญเพียงว่า เรามีอาชีพเลี้ยงชีวีที่ถูกต้องถูกทาง เป็นสัมมาอาชีพหรือไม่ ก็เท่า

นั้นเอง ชักง่วงนอนแล้วละครับ ปิดไฟใส่กลอน
ขอเข้ามุ้งนอนก่อนนะครับ

วันพุธที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2542

รถออกเดินทางนำเราสู่แม่น้ำคงคา เวลา 5.15 น. อากาศเช้าวันนี้เย็นสบาย ท้องฟ้าแจ่มใสเหมือนทุกวัน นับว่าพวกเราโชคดีมาก ตั้งแต่มาอินเดียยังไม่เจอฝนเลย อากาศคล้าย ๆ บ้านเรา

ถึงแล้วทางเดินลงสู่แม่น้ำคงคา จากโรงแรมมาที่นี่ ใช้เวลาแค่ 10 นาทีเท่านั้น ผมหยิบไฟฉายส่องทาง เพราะตี 5 ฟ้ายังไม่สว่าง รายรอบขอบทางจะมีคนนอนเป็นระยะ ๆ ทั้งคนทั้งวัว นอนปะปนอยู่ด้วยกัน ขอทานกำลังวิ่งไล่ตามหลังเรามา เลี้ยวซ้ายเข้าตรอกซอยเล็ก ๆ ซึ่งเต็มไปด้วย กองอุจจาระ ทั้งของวัว ทั้งของคน อ้อ...ลืมไปของแพะที่ร้อง แมะ...แมะ... ก็มีด้วยครับ ลักษณะเป็นเม็ดกลม ๆ สีด๋ำดำ ยังกะบรรจงปั้น ก่อนจะเบ่งออกมายังไงยังงั้น กอง

ขยะกลาดเกลื่อนเต็มท้องถนนไปหมด ทั้งเหม็น ทั้งสกปรก คณะของเราบางคนทนไม่ไหว ต้องหยิบผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาปิดจมูก บ้างก็เอายาดมขึ้นมาดม บางคนทนไม่ไหวจริงๆ ต้องใช้ยาดมคู่ยัดใส่รูจมูกทั้งสองข้าง ดูราวกับช้างมีงาเสียบคาอยู่อย่างนั้น สำหรับผมไม่ได้ปิดผ้า ไม่ได้ดมยา แต่ว่ากลั้นหายใจเป็นระยะ ๆ แล้วแต่จังหวะจะเหม็นมากเหม็นน้อย แมลงวันก็เยอะ บ้างก็บินไปตอมอึ แล้วก็บินมาเกาะหน้าเรา ต้องคอยปัดกันหน่อยนะครับ โชคไม่ดีอาจมีเศษอึติดหน้าก็ได้ เดี๋ยวจะหาว่าไม่เตือน

ขณะนี้เรามายืนอยู่ที่ ท่าน้ำพาราณสี ริมฝั่งแม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ ตามความเชื่อของชาวฮินดู ไกด์สุเรสกำลังติดต่อเช่าเรือ เพื่อนำพวกเรามาล่องเรือชมทัศนียภาพ ตามชายฝั่งแม่น้ำคงคา ได้เห็นผู้คนลงอาบน้ำชำระบาป ทั้งอาบ ทั้งดื่ม ทั้งกิน บ้างก็ดำผุดดำโผล่ บ้างก็นั่ง

ร่ายเวทมนต์ โอม... พระศิวะ โอม...นารายณ์ ๆ แล้วแต่ใครจะท่องบ่นคาถาอาคมใด ๆ ไปตามความเชื่อของแต่ละคน แม้บนฝั่งท่าน้ำก็ยังมีทั้งนักพรต นักบวช ฤาษีหนวดยาว บ้างก็นั่งสมาธิ บ้างก็ร่ายเวทมนต์ บ้างก็กำลังหามุมเหมาะ ๆ มีทั้งวัว ทั้งแพะ ร้องแมะ...แมะ เดินขวักไขว่กันไปทั่ว

เรือที่เรานั่งใหญ่พอจุได้ 40 คน เรือล่องเลี้ยวเลาะตามริมฝั่ง ได้เห็นเขานำศพตายใหม่ ๆ มากองไว้ริมตลิ่งเพื่อรอการเผา ศพที่เห็นสังเกตได้ว่า เป็นศพผู้หญิงนอนอยู่บนแคร่ทำด้วยไม้ไผ่คล้ายเปลหามคนไข้ หรือที่ปอเต๊กตึ๊งเขาใช้หามศพ ศพผู้หญิงนั้นใช้ผ้าสีปิดคลุมถึงศีรษะ ขาสองข้างยื่นโผล่ออกมาให้เห็น สวมถุงเท้าสีขาว นอนรอคิวเผาริมฝั่ง ส่วนด้านบนไฟกำลังลุกโชติช่วง ศพกำลังถูกไฟเผาจนเป็นเถ้าถ่าน หรือดำเป็นตอตะโก เสร็จแล้วก็จับโยนลงสู่ริมแม่น้ำ

คงคา (เขาไม่เก็บกระดูกไว้ ใครไปเอากระดูกเก็บไว้ จะถือว่าบาปมาก เพราะทำให้ผู้ตายไม่ได้ขึ้นสวรรค์) แล้วนำศพคนใหม่ขึ้นมาเผาต่อไป ก่อนเผาศพ สัปเหร่อสองคนจะช่วยกันหามศพไปไว้ริมแม่น้ำ แล้วเอาศพจุ่มน้ำ ซึ่งถือว่าได้ล้างบาปและได้ขึ้นสวรรค์แล้ว จากนั้นก็นำศพมาวางบนกองฟืน ศพไม่ได้ใส่โลงนะครับ เอาน้ำมันเนยราด แล้วจุดไฟเผาลุกโพลงจนเป็นเถ้าถ่าน บริเวณใกล้ ๆ กัน จะมีกองฟืนวางเป็นเชิงตะกอน สำหรับเผาศพอยู่หลายกอง ผมมองขึ้นไปชั้นบนจะเห็นกองฟืนเต็มไปหมด สูงยังกะภูเขาฟืน การเผาศพใช่ว่าคนจนจะมีสิทธิ์ได้เผาง่าย ๆ นะครับ เพราะการเผาศพที่นี่มีราคาแพงมาก คนไหนรวยก็อาจซื้อฟืนเผาได้มากหน่อย เงินมากก็ได้ฟืนมาก ศพก็ไหม้หมด เงินหมดฟืนก็หด ศพก็ยังเหลือเนื้อติดกระดูก

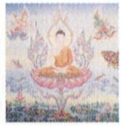

มีคำกล่าวว่า ไฟเผาศพที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาแห่งนี้ ไม่มีวันมอดไฟจะลุกโพลงตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดปีตลอดชาติมา 5000 ปีแล้วไม่มีดับ ครั้นถามแขกว่า ถ้าฝนตกหนัก ไฟที่เชิงตะกอนจะไม่ดับหรือ เขาตอบว่า ไฟที่แท่นบูชาในโบสถ์พระศิวะแห่งนี้นั้น จะจุดลุกโพลงอยู่ตลอดไปไม่มีวันดับ ถ้าที่เชิงตะกอนเผาศพเกิดดับขึ้นมา เขาก็ไปจุดต่อใหม่ที่โบสถ์ในเมืองพาราณสี ท่าน้ำสำหรับลงอาบน้ำชำระบาปนี้ มีหลายแห่ง ประมาณ 60 กว่าแห่งเห็นจะได้ แต่ท่าที่ถือว่าใหญ่ที่สุด ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด และคนมาลงอาบน้ำชำระบาปมากที่สุดนั่นคือ ท่าอัสวะเมทแห่งนี้ ที่เรามาลงเรือนี่เอง

อินเดียมีกฎหมายบังคับว่า ถ้าคนตายจะต้องทำการเผา หรือฝังให้เสร็จสิ้นภายใน 24 ชั่วโมง วัฒนธรรมประเพณีแปลก ๆ หลายอย่างที่เราไม่เคยได้รู้ ได้เห็น ก็ได้มาเห็นที่อินเดียนี้ละ

ครับ คุณสุเรสไกด์ชาวอินเดียเล่าให้พวกเราฟังว่า ในอินเดียถ้าครอบครัวใด ที่พอมีฐานะหน่อยและเกิดมีพ่อ-แม่ เจ็บป่วยจวนเจียนใกล้จะตายจะรีบหาที่จับจอง นอนรอความตายใกล้ ๆ ฝั่งแม่น้ำคงคา ถ้าตายปุ๊บก็เผาปั๊บ เสร็จสรรพก็ลอยน้ำได้เลย ถ้าอาการป่วยดีขึ้นไม่ตายก็กลับบ้านได้ ถ้าหากอาการไม่ดีค่อยมาจองที่รอกันใหม่ แต่ที่เนปาลจะมีความเชื่อที่เคร่งครัดกว่า กรณีเดียวกัน ถ้าพ่อแม่อาการไม่ดี ก็จะมีการจับจองเช่าที่ เพื่อนอนรอความตาย ริมแม่น้ำคงคาเช่นกัน แต่ถ้าเกิดพ่อแม่มีอาการดีขึ้น ผมไม่แน่ใจที่จะเรียกว่า โชคดีหรือโชคร้าย พ่อแม่จะไม่สามารถกลับเข้าบ้านได้อีกเลย เพราะถือว่าเป็นเสนียดจัญไร กลายเป็นผู้ไร้ที่อยู่อาศัยไปทันที ฟังแล้วน่าอนาถใจไหมครับ เป็นพ่อแม่เลี้ยงดูอุ้มชูลูกมาตั้งแต่เล็ก ไอ้ที่เจ็บป่วยก็เป็นไปโดยธรรมชาติเป็นความเสื่อมไปของสังขาร แต่

ครั้นอาการดีขึ้น แทนที่ลูกหลานจะดีใจ กลับถูกขับไล่ไสส่งกลายเป็นผู้น่ารังเกียจ ไม่มีใครต้องการ แม้ลูกหลานของตัวเองก็ไม่ต้องการ เกิดภพชาติใด ก็อย่าได้เจอะเจอแบบนี้เลย

ในขณะที่เรือล่องชมทัศนียภาพ ตามแม่น้ำ แสงเงินแสงทองเริ่มส่องสว่างเหนือริมฝั่งน้ำตรงข้าม พระอาทิตย์ดวงโตค่อย ๆ โผล่ขึ้นเหนือพื้นน้ำ จากเสี้ยวเปลี่ยนเป็นครึ่งดวง จากครึ่งดวงเปลี่ยนเป็นเต็มดวง นี่แหละความเป็นอนิจจัง มันไม่เที่ยง ผันแปรเปลี่ยนไปตลอดเวลา แสงทองสาดส่องท้องน้ำ ช่างเป็นภาพที่งดงามตายิ่งนัก เสียงชัตเตอร์กล้องถ่ายรูป ดังแชะ... แชะ...แชะ สลับกันไม่ขาดสาย ทุกคนต้องการบันทึกภาพความสวยงามยามเช้ารุ่งอรุณ ไว้เป็นที่ระลึกแห่งความทรงจำว่าครั้งหนึ่ง เราเคยได้มาเยือน เคยได้ล่องเรือชมพระอาทิตย์ ณ ริมฝั่งแม่น้ำคงคาแห่งนี้

เรือล่องไหลเรื่อย ๆ เอื่อย ๆ อย่างช้า ๆ เห็นสิ่งหนึ่งลอยมา น่าจะเป็นศพ ศพจริง ๆ ด้วย ศพกำลังขึ้นอืดบวมเป่งเหมือนลูกโป่ง ที่โป่งตึงจวนใกล้จะปริแตก พอศพลอยมาใกล้กลับมิใช่ศพคน แต่กลายเป็นศพสุนัข ไกด์สุเรสเล่าต่อให้เราฟังว่า ถ้าเป็นนักบวชชาวฮินดูเขาจะไม่เผา จะนำศพไปลอยแม่น้ำคงคานี้เลย เพราะความรู้ที่ร่ำเรียนมา วิชาที่เคยทำได้จะหายสาบสูญไปหมด ถ้าหากนำไปเผา ฉะนั้นเขาจึงไม่นิยมเผาศพนักบวชกัน แต่เอาศพลอยน้ำให้ปลาแทะกินตามใจชอบไปเลย ในแม่น้ำคงคาแห่งนี้ มีปลาชนิดหนึ่งที่ชอบแทะศพกินเป็นอาจิณ มิน่าปลาที่นี่เนื้อหวาน ๆ พูดเล่นนะครับ เพราะยังไม่เคยกิน แต่ถ้าให้ชิมก็คงไม่เอา หรือใครอยากลองก็ตามสบาย

กลับเข้าโรงแรม เพื่อรับประทานอาหารมื้อเช้า เสร็จแล้วจะได้เตรียมตัวออกเดินทาง เพื่อ

มุ่งหน้าสู่ **กุสินารา** ลาก่อนพาราณสี เมืองที่มีหลากหลายวัฒนธรรม คราคร่ำด้วยผู้คน บนความเชื่อความศรัทธา ที่ฝังแน่นหยั่งรากลึก จนยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

รถออกจากโรงแรมเวลา 8.40 น. พอขึ้นรถเสร็จ กิจวัตรที่ทำประจำสม่ำเสมอ คือ การไหว้พระสวดมนต์ สมาทานศีล ท่านอาจารย์สรรค์ชัยบรรยายธรรมสลับกับ ท่านพระอาจารย์ ดร.มหาฉลอง บางครั้งก็สลับกับ คุณไพรัตน์ เพื่อนร่วมเดินทาง ผู้มีความกล้า มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นผู้สร้างสีสันให้เกิดขึ้นภายในรถคันนี้ ในระหว่างการเดินทาง ท่านพูดดีมีประโยชน์ได้ทั้งสาระ และความบันเทิง แม้ถนนหนทางจะไม่สู้ดีนัก เราก็หยุดพักเป็นระยะ ๆ ตอนนี้คณะของเรา มีสัญลักษณ์เป็นที่รู้กัน คือ **ถ้าปวดฉี่ ให้ชูนิ้วก้อย ถ้าปวดอึ ให้ชูนิ้วโป้ง** ผมก็มานั่งนึก ชูนิ้วก้อยปวดฉี่ไม่มีปัญหา แต่ถ้าชู

นิ้วโป้งก็อึได้อย่างเดียว ฉี่ไม่ได้ ท่านเคยสังเกตไหมครับ เวลาอึ มันต้องมีฉี่ ออกมาด้วยทุกครั้ง ไม่เชื่อลองสังเกตดู ถ้าเช่นนั้น เวลาปวดอึ ควรชูทั้งนิ้วโป้งและนิ้วก้อยพร้อมกัน ท่านว่าจริงไหมครับ ผมรู้นะว่า ท่านกำลังลองชูนิ้วตามที่ผมเล่า

ริมทางกลางป่า มีทุ่งนารายล้อมรอบขอบข้างทาง มีบ้านร้างหลังหนึ่ง เราเลี้ยวรถเข้าไปหลบพัก ยกกล่องข้าวห่อมาเปิดดู เป็นข้าวผัดที่เราเตรียมมาจากโรงแรม รสชาติอร่อยพอใช้ได้ครับ ยิ่งมีพี่ ๆ ใจดีในรถนำเอาน้ำพริกเผาออกมาแจกจ่ายกัน เพื่อเพิ่มรสชาติ นับว่าเป็นวาสนาปากอยากกินอยู่พอดี เหลือบดูนาฬิกาที่ข้อมือเป็นเวลา 11.50 น. มิน่าล่ะท้องจึงเริ่มมีอาการหิว เมื่อกินกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว พวกเราจึงทยอยกันขึ้นรถเพื่อออกเดินทางต่อ เพราะจุดหมายปลายทางยังอีกยาวไกล

รถแล่นผ่าน แม่น้ำอโนมา สถานที่เจ้าชายสิทธัตถะ ตัดพระเมาลี (มวยผม) อธิษฐานบวช สมัยนั้นพระโพธิสัตว์ มีพระประสงค์จะเสด็จไปยังพระอุทยาน สารถีได้ประดับรถอันเป็นพาหนะ ด้วยเครื่องอลังการที่ยิ่งใหญ่ มีสิริสง่าด้วยพวงดอกไม้ มีกลิ่นหอมต่าง ๆ เทียมด้วยม้าสินธพ อันเป็นมงคล 4 ตัว เสด็จไปสู่พระราชอุทยาน

ลำดับนั้น เทวดาทั้งหลายดำริว่า ก็กาลที่จะตรัสรู้ ของพระสิทธัตถะกุมาร ใกล้เข้ามาแล้ว พวกเราจักแสดงบุพนิมิต แล้วจึงแสดงเทวบุตรองค์หนึ่ง ให้เป็นคนแก่หง่อม มีฟันหัก ผมหงอก หลังโกง ดุจกลอนเรือน มีร่างกายค้อมลง มีมือถือไม้เท้า เดินงก ๆ เงิ่น ๆ อยู่ พระโพธิสัตว์ตรัสถามสารถี ครั้นฟังคำของสารถีแล้ว ก็ทรงดำริว่า “ความเกิดนี้ น่าติเตียนจริงหนอ” เพราะเชื่อว่าความแก่ จักต้องปรากฏแก่สัตว์ผู้เกิดแล้วอย่าง

แน่นอน ทรงสลดพระทัย เสด็จกลับจากพระอุทยาน เสด็จขึ้นสู่ปราสาททันที

ในวันรุ่งขึ้น พระโพธิสัตว์เสด็จไปพระราชอุทยานเหมือนอย่างเดิม ทรงเห็นคนเจ็บ ที่เทวดาเนรมิตขึ้น จึงตรัสถามสารถีเหมือนนัยก่อนนั้นแหละ ทรงสลดพระทัย แล้วเสด็จกลับขึ้นปราสาท

ต่อมาอีกวันหนึ่ง ได้ทรงเสด็จไปพระราชอุทยานอีก ก็ได้ทอดพระเนตร เห็นคนตายที่เทวดาเนรมิตอย่างนั้น ทรงตรัสถาม เหมือนนัยก่อนนั้นอีก ทรงมีพระทัยสลด แล้วเสด็จขึ้นปราสาท

แม้รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง พระโพธิสัตว์เสด็จไปพระราชอุทยาน ทรงเห็นบรรพชิต นุ่งห่มเรียบร้อย ที่เทวดาเนรมิตไว้อย่างนั้นเหมือนกัน จึงตรัสถามสารถี แม้ไม่รู้จักนักบวช เพราะพระพุทธเจ้ายังไม่อุบัติก็จริงอยู่ ถึงอย่างนั้น

สารถีก็ตอบไป โดยอานุภาพของเทวดาว่า "ผู้นี้ชื่อ บรรพชิตพระเจ้าข้า" แล้วพรรณนาคุณแห่งการบวช พระโพธิสัตว์ เกิดความพอพระทัยในการบรรพชา

ฝ่ายพระโพธิสัตว์ เสด็จขึ้นปราสาทแล้ว เสด็จบรรทมบนพระสิริไสยสาสน์ ในทันใดนั้นเอง เหล่าสตรีนักฟ้อน ผู้ประดับประดา ด้วยเครื่องอลังการทั้งปวง ผู้ศึกษามาดีแล้วในการฟ้อน และการขับ งามเลิศด้วยรูปโฉม ประดุจนางเทพกัญญา ถือเครื่องดนตรีนานาชนิดพากันมาแวดล้อม พระมหาบุรุษนั้น ให้อภิรมย์ยินดีต่างพากันประกอบการฟ้อนรำ ขับร้อง และบรรเลง

แต่พระโพธิสัตว์ ทรงมีพระทัย เบื่อหน่ายในกามทั้งหลาย จึงมิทรงภิรมย์ในการฟ้อนรำครู่เดียวก็ทรงเข้าสู่นิทรา ฝ่ายสตรีเหล่านั้นเห็นพระโพธิสัตว์บรรทมหลับต่างก็คิดว่า พวกเรา

ประกอบการฟ้อนรำ เพื่อประโยชน์แก่พระราชกุมาร พระราชกุมารก็ทรงเข้าสู่นิทราแล้ว บัดนี้พวกเราจะลำบากเพื่อประโยชน์อะไร ต่างพากันวางเครื่องดนตรีที่ถือไว้ลง แล้วนอนหลับไป ทั้งที่ประทีปน้ำมันหอมยังติดโพลงอยู่

พระโพธิสัตว์ทรงตื่นบรรทม ประทับนั่งขัดสมาธิบนพระแท่นบรรทม และได้ทรงทอดพระเนตรเห็นสตรีเหล่านั้น **นอนหลับทับเครื่องคนตรีอยู่ บางนางมีน้ำลายไหล ที่แก้มและเนื้อตัวเปรอะเปื้อนด้วยน้ำลาย บางนางกัดฟัน บางนางกรน บางนางละเมอ บางนางอ้าปาก บางนางผ้าผ่อนหลุดลุ่ย ปรากฏเห็นอวัยวะสตรีเพศอันน่าเกลียด** เมื่อพระมหาบุรุษทรงเห็นอาการแปลก ๆ ของสตรีเหล่านั้น ก็ยิ่งทรงมีจิตเบื่อหน่ายในกามทั้งหลาย อย่างสุดประมาณ พื้นปราสาทที่ได้ประดับประดาตกแต่งไว้แล้ว แม้

จะงดงาม เช่นกับภพของท้าวสักกะ ก็ปรากฏแก่พระมหาบุรุษ เป็นประหนึ่งว่า ป่าช้าผีดิบที่กองเต็มไปด้วยซากศพนานาชนิด ภพทั้งสามปรากฏเหมือนเรือนถูกไฟไหม้ และทรงเปล่งอุทานว่า **"วุ่นวายจริงหนอ ขัดข้องจริงหนอ"** พระหฤทัยก็น้อมไป เพื่อการบรรพชายิ่งขึ้น ในที่สุดพระองค์ทรงดำริว่า **"วันนี้นี่แหละ เราควรออกมหาภิเนษกรมณ์"**

ลำดับนั้นเอง พระโพธิสัตว์ลุกขึ้นจากที่บรรทม เสด็จไปยังที่ใกล้ประตู แล้วตรัสกะนายฉันนะ ที่นอนเอาศีรษะหนุนธรณีประตูว่า **"วันนี้เราประสงค์จะออกมหาภิเนษกรมณ์ เจ้าจงรีบไปจัดเตรียมสินธพฝีเท้าจัดไว้ตัวหนึ่ง"** นายฉันนะทูลรับพระราชดำรัส แล้วถือเครื่องแต่งม้าไปยังโรงม้า เห็นพระยาม้ากัณฐกะ เป็นม้าที่ถึงพร้อมด้วยรูป คือ ส่วนยาวนับแต่คอ 18 ศอก ส่วนสูง

พอเหมาะกับส่วนยาว มีฝีเท้าและกำลังอันเลิศ สีขาวล้วนประดุจสังข์ที่ขัดสะอาดแล้ว คิดว่าเราควรเตรียมม้ามงคลตัวนี้ เพื่อพระลูกเจ้าออกมหาภิเนษกรมณ์ ในวันนี้

ฝ่ายพระโพธิสัตว์ เมื่อทรงใช้นายฉันนะไปแล้ว ทรงดำริว่า **“เราจักดูลูกก่อน”** จึงเสด็จไปยังที่ประทับของมารดาพระราหุล แล้วทรงเปิดประตูห้อง ขณะนั้นประทีปน้ำมันหอมในห้องยังลุกโพลงอยู่ พระมารดาพระราหุลทรงบรรทมหลับ วางพระหัตถ์ไว้เหนือเศียรของพระโอรส บนที่บรรทมอันเกลื่อนกล่นด้วยดอกมะลิซ้อน และดอกมะลิลา พระโพธิสัตว์ประทับยืน วางพระบาทบนธรณีประตู ทอดพระเนตรดูแล้ว ทรงดำริว่า “ถ้าเราจักยกพระหัตถ์ของพระเทวีออก แล้วจับลูกเรา พระเทวีก็จักตื่น เมื่อเป็นดังนั้น อภิเนษกรมณ์ของเราก็จักเป็นอันตราย

เราจักเป็นพระพุทธเจ้าก่อน แล้วจึงมาเยี่ยมดูลูก” ดังนี้แล้ว พระพุทธเจ้าจึงเสด็จลงจากปราสาทไป

เมื่อพระโพธิสัตว์ เสด็จออกจากพระนคร เสด็จถึงฝั่งแม่น้ำ **อโนมานที** พระโพธิสัตว์ ประทับยืน ณ ริมฝั่งแม่น้ำ ตรัสถามนายฉันนะว่า **“น้ำนี้ชื่อไร”** ทูลตอบว่า **“ชื่อ อโนมานที พะย่ะค่ะ”** พระองค์จึงเอาส้นพระบาท กระตุ้นให้สัญญาณม้า ม้ากัณฐกะได้กระโดดข้ามแม่น้ำอันกว้างประมาณ 8 อุสภะ ไปยืนที่ฝั่งโน้น พระโพธิสัตว์เสด็จลงจากหลังม้า ประทับยืนที่หาดทรายอันเป็นเสมือนแผ่นเงิน ตรัสเรียก นายฉันนะ มาสั่งว่า **“ฉันนะผู้สหาย เธอจงนำอาภรณ์ของเรา กับ กัณฐกะกลับไป เราจักบวช”** นายฉันนะกราบทูลว่า “ข้าแต่สมมุติเทพ แม้ข้าพระพุทธองค์ก็จักบวช” พระโพธิสัตว์ตรัสห้าม ถึง 3 ครั้งว่า “เธอยังบวชไม่ได้ เธอจะต้องกลับไป”

จึงทรงมอบอาภรณ์ และม้าให้กลับไป พระโพธิสัตว์ทรงดำริว่า **"ผมของเราอย่างนี้ไม่สมควรแก่เพศสมณะ"** ทรงดำริต่อไปว่า **"ผู้อื่นที่สมควร จะตัดผมของพระโพธิสัตว์ ย่อมไม่มี เพราะเหตุนี้ เราจักตัดด้วยพระขรรค์นี้ ด้วยตนเอง"** จึงเอาพระหัตถ์ขวาจับพระขรรค์ รวบพระจุฬา (จุก) พร้อมด้วยพระเมาลี (มวยผม) ด้วยพระหัตถ์ซ้าย และตัดออก เหลือพระเกศาสององคุลี เวียนขวาแนบติดพระเศียร พระเกศาเหล่านั้น ได้มีประมาณเท่านั้นตลอดพระชนม์ชีพ ส่วนพระมัสสุ (หนวด) ก็มีพอประมาณเหมาะกับพระเกศานั้น ชื่อว่ากิจด้วยการปลงผมและพระมัสสุ มิได้มีอีกต่อไป

พระโพธิสัตว์ ทรงรวบจุฬาพร้อมด้วยพระเมาลี อธิษฐานว่า **"ถ้าเราจักได้เป็นพระพุทธเจ้า ขอพระเกศานี้จงตั้งอยู่ในอากาศ**

ถ้าจักไม่ได้เป็นจงตกลงบนพื้นดิน แล้วทรงเหวี่ยงไปในอากาศ กำพระจุฬามณีนั้น ลอยขึ้นไปมีประมาณหนึ่งโยชน์ แล้วได้ตั้งอยู่ในอากาศลำดับนั้น” ท้าวสักกะเทวราชทรงเอาผอบแก้ว มีขนาดโยชน์หนึ่ง รับกำพระจุฬามณีไว้แล้ว จึงนำไปประดิษฐานไว้ ในพระเจดีย์ชื่อว่า **จุฬามณีเจดีย์ ในดาวดึงส์พิภพ**

พระโพธิสัตว์ ทรงดำริสืบไปอีกว่า “ผ้ากาสิกพัสตร์เหล่านี้ มีค่ามากไม่สมควรแก่สมณะสำหรับเรา” ครั้งนั้น **ฆฏิการมหาพรหม** ผู้เป็นสหายเก่าของพระโพธิสัตว์ ในครั้งพระกัสสปพุทธเจ้า มีความเป็นมิตรยังไม่เสื่อมคลายตลอดพุทธันดรหนึ่ง คิดว่าวันนี้สหายเราจะออกมหาภิเนษกรมณ์ เราจักถือสมณบริขารไปเพื่อสหายนั้น จึงนำบริขาร 8 เหล่านี้ ไปถวาย คือ

ไตรจีวร บาตร มีด เข็ม รัดประคด และ ผ้ากรองน้ำ ซึ่งเป็นของภิกษุผู้ประกอบความเพียร

ขอเล่าประวัติ ความสำคัญของแม่น้ำอโนมา พอได้ทราบความเป็นมาเป็นไป รถก็ถึงกุสินาราพอดี ดูเวลาบ่าย 4 โมง 40 นาที สถานที่ร่มรื่น มีต้นไม้ใบหญ้าเขียวขจี คณะของเราเดินตามทางมุ่งหน้าสู่ **มกุฏพันธเจดีย์** อันเป็นสถานที่ถวายพระเพลิงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย สวดมนต์ และเจริญภาวนา เสร็จจากนั้นเข้าสู่วิหารพระพุทธรูปปางเสด็จปรินิพพาน น้ำตาข้าไหลที่กุสินารา ผมยอมรับว่า สถานที่แห่งนี้ เป็นสังเวชนียสถาน ที่ทำให้ผมอดกลั้นน้ำตาไว้ไม่ได้จริง ๆ ในขณะที่เดินประทักษิณเวียนรอบองค์พระสถูป เราสวดบทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย บางช่วงผมไม่สามารถสวดต่อไปได้ ความปีติสุดกลั้น หลั่งล้นเอ่อเบ้าตา เสียงสวด

สั่นเครือเหมือนมีอะไรมาจุกที่คอ ต้องตั้งสติระลึกถึง มรณานุสติ ที่พระองค์ทรงตรัสสอนว่า ทุกสิ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ย่อมดับไปเป็นธรรมดา มิอาจหลีกหนี **กฎแห่งไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** นี้ได้เลย

ผมยืนมองพระพักตร์ของพระองค์ พระพักตร์อิ่มเอิบผุดผ่อง พระโอษฐ์แย้มยิ้มน้อย ๆ ที่มุมปาก ส่องประกายแห่งความเมตตา ดวงพระเนตรหลับลงอย่างสงบ ผมเดินอ้อมไปด้านหลังพระพุทธองค์ ล้วงผ้าเช็ดหน้าออกมาซับน้ำตาที่ไหลออกมาโดยไม่รู้ตัว เดินผ่านไปยังปลายพระบาท เห็นผู้คนก้มกราบสักการะ อธิษฐานจิตปิดทองตามแต่ศรัทธา ผมเห็นพี่ผู้หญิงท่านหนึ่งใช้ฝ่ามือลูบที่ฝ่าพระบาท แล้วย้อนกลับมาลูบที่ศีรษะตัวเอง เป็นภาพที่สะท้านสะเทือนใจยิ่งนัก ผมขยับตัวเข้าไปใกล้ น้อมศีรษะแนบชิดติดฝ่าพระบาท ตั้งจิตอธิษฐานว่า **“หากลูกมีบุญ**

วาสนาได้บรรลุธรรมในชาตินี้ ก็ขอให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพานในชาตินี้ หากยังไม่บรรลุธรรมในชาตินี้ เกิดภพชาติใดก็ขออย่าได้คลาดแคล้วจากพระพุทธศาสนา ขอให้ได้เกิดในกระแสธรรม แห่งพุทธศาสนาทุกภพทุกชาติไป ขอให้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง และได้พบครูบาอาจารย์ที่เป็นสัมมาทิฏฐิ ที่น้อมนำคำสอนของพระพุทธองค์มาสั่งสอน ให้รู้ถูก เข้าใจถูก แม้ที่สุดอย่าได้คลาดแคล้วจากพระศรีอริยเมตตรัยพุทธเจ้า ที่จะมาตรัสรู้ในอนาคต ขอให้ได้มีโอกาสอยู่ต่อหน้าเบื้องพระพักตร์ และได้ฟังธรรมจากพระโอษฐ์ของพระองค์ จนได้มีดวงตาปัญญาเห็นธรรม ณ ขณะบัดนั้น ด้วยเทอญ สาธุ สาธุ สาธุ”

ก่อนที่พระพุทธองค์ จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์ได้ทรงประทานโอวาทตอนหนึ่งว่า **“อานนท์ เมื่อ ตถาคตปรินิพพานแล้ว**

หากจะมีภิกษุบางรูปดำริว่า พระศาสดาของเราปรินิพพานแล้ว บัดนี้ศาสดาของเราไม่มี อานนท์ ท่านทั้งหลายไม่ควรดำริอย่างนั้น ไม่ควรเห็นอย่างนั้น แท้จริง วินัยที่เราได้บัญญัติแก่ท่านทั้งหลายก็ดี ธรรมที่เราได้แสดงแก่ท่านทั้งหลายก็ดี เมื่อเราล่วงไป ธรรมวินัยนั้น ๆ แลจักเป็นศาสดาของท่านทั้งหลาย”

พระปัจฉิมโอวาท ลำดับนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า รับสั่งกับพระภิกษุทั้งหลาย **“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ เราขอเตือนพวกเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”** นี่เป็นปัจฉิมวาจาของพระตถาคต

แม้จะมืดค่ำแล้ว ความปีติสังเวชยังอยู่ในภาพแห่งความทรงจำมิรู้เลือน เป็นนิมิตแห่งพุทธานุสติ ที่ประทับในจิต และสถิตในใจของ

ผมตลอดไป ใกล้ถึงเวลาปิดแล้ว เจ้าหน้าที่เริ่มร้องเรียกให้ทุกคนทยอยออก เพราะต้องปิดประตู ตอน 6 โมงเย็น

เห็นนกเริ่มทยอยบินกลับรัง พวกเราก็รีบขึ้นรถ เพื่อกลับเข้าสู่ ณ วัดไทยกุสินารา วัดนี้เป็นวัดที่สวยงามมาก บริเวณวัดสะอาดสะอ้าน ต้นไม้ใบหญ้าเขียวชอุ่ม เป็นระเบียบเรียบร้อยงามตายิ่งนัก ยิ่งห้องพักแล้ว เราต้องพบกับความตรึงตราตรึงใจ พื้นห้องปูด้วยหินอ่อน ห้องกว้างน่าอยู่ มีเตียงวางได้ 4 เตียง ห้องน้ำห้องส้วม แยกกันคนละด้าน ซ้ายห้องน้ำ ขวาห้องส้วม ตรงกลางเป็นอ่างล้างหน้า แปรงฟันหวีผม เสริมหล่อ เสริมสวย ได้ที่นี่ พื้นรอบขอบอ่างล้างหน้า เป็นหินอ่อนสีชมพู ลวดลายตามธรรมชาติ งามสะดุดตา ความสะอาดเป็นเลิศทั้งภายนอก และภายใน เมื่อเก็บสัมภาระกระเป๋าเข้าห้องพักแล้ว พวกเราเตรียมตัวออกมา

รับประทานอาหารเย็น เห็นคุณแม่ชีใจดียิ้มแย้มแจ่มใส จัดเตรียมอาหารไว้ให้อย่างเต็มที่ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น และเป็นกันเอง อาหารมื้อนี้ มีแกงส้มดอกแค ทั้งแคแดง แคขาว วางเรียงรายหลายหม้อ ไข่เจียวอาหารหลัก ผัดผักอาหารรอง ร้อน ๆ หอมกรุ่น วุ้นเส้นผัดไข่รสชาติใช้ได้ รสกลมกล่อม พร้อมทั้งผลไม้ แอปเปิ้ลไงละครับ รับประทานแล้วหลับสบาย

เมื่อทุกท่านอิ่มท้อง ก็เข้าห้องพักอาบน้ำอาบท่า เตรียมตัวมาเข้าโบสถ์ เพื่อทำพิธีทอดผ้าป่า พระอุโบสถตั้งตระหง่านล้อมรอบด้วยต้นไม้ สนามหญ้า ที่ตัดตกแต่งไว้อย่างเหมาะเจาะ ในพระอุโบสถมีพระพุทธรูปองค์พระประธาน สีทองผ่องอำไพ สองข้างองค์พระประธาน มีองค์พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวาองค์พระโมคลานะอยู่เบื้องซ้าย พื้นปูด้วยพรมสีแดง ดูเด่นเป็นสง่าน่าศรัทธายิ่งนัก

ค่ำคืนนี้ ต้องรีบนอนแต่หัวค่ำ เพราะพรุ่งนี้ ต้องทานอาหารเช้า ตอนตี 4 แต่ละท่านประมาณเวลากันเองก็แล้วกันว่า ท่านจะต้องตื่นตีไหนดี

วันพฤหัสบดีที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2542

เช้านี้เราต้องตื่นตี 3 รับประทานอาหารเช้าตอนตี 4 คุณแม่ชีทำข้าวต้มเครื่องใส่กุ้งแห้ง เห็ดหอม หัวไฉ่โป๊ว ปลาหมึกแห้ง ข้าวต้มร้อนกรุ่น หอมเฉียดจมูก ชวนให้น้ำลายไหล แม้ว่าตี 4 จะไม่ใช่เวลาอาหารเช้า ตามปกติที่เราคุ้นเคย เมื่อเห็นแล้วก็อดไม่ได้ ที่จะต้องเดินเข้าไปตัก นึกว่าชามเดียวคงจะไม่หมด ที่ไหนได้พอหมดชาม ต้องเพิ่มอีกครึ่งถึงจะกำลังดี นี่ขนาดตี 4 นะครับ ต่อท้ายด้วยกาแฟ แก้งวงคนละแก้ว สองแก้ว ตามอัธยาศัย ผมไม่ดื่มกาแฟ เลยขอเปลี่ยนเป็นน้ำอุ่น ๆ แทน

ตี 5 เริ่มออกจากวัด ลาก่อนกุสินารา หากมีวาสนาคงได้มาเยือนใหม่ กราบขอบพระคุณพระอาจารย์ และ คุณแม่ชีทุกท่าน ซึ่งได้ให้ที่พัก

พิงอาศัย ให้ข้าวให้น้ำเป็นที่ถูกใจด้วยน้ำใจไมตรีที่พวกเราได้รับกันทั่วหน้า ขอกราบอำลามุ่งหน้าสู่เนปาลกันต่อไป

อากาศเช้านี้ เย็นสบายกว่าทุกวัน เพราะเราเริ่มเดินทางขึ้นทางเหนือ อากาศจึงเริ่มหนาว สังเกตเห็นว่า หมอกลงหนาขึ้น ถนนหนทางมืดสลัว แอร์รถก็หนาว หนุ่มสาวเริ่มปวดฉี่ ยกนิ้วชี้ นึกว่านิ้วก้อย รถค่อยๆจอด หญิงกอดกระโจมไว้ใต้แขน แล่นลงข้างทาง กางกระโจมเป็นทิวแถวเป็นแนวยาว แล้วเด็ดดอกไม้ สบายตัวแล้วก็รีบขึ้นรถเดินทางกันต่อ

ส่วนชาย สบายหน่อย เพียงเลือกหามุมเหมาะ ๆ เลาะเลี้ยวตามชายทุ่ง สูงต่ำไม่มีปัญหา มิช้าก็เรียบร้อย แล้วค่อย ๆ วิ่งขึ้นรถ

ผมเองเดินไป ได้มุมเหมาะเจาะเกี่ยวเกาะที่ใต้ต้นไม้ ฉี่ไปก็ร้องเพลงไป สะดุ้งตกใจ ได้ยินเสียงต้นไม้พูดได้ **“ข้าเกิดมาในแผ่นดินนี้ มีแต่**

ให้ความสุข และร่มเงาแก่คนทั้งหลาย สัตว์น้อยใหญ่มากมายได้อาศัยพึ่งพิง ยามเจ้าร้อนเจ้าก็วิ่งมานั่งพัก ยามเจ้าเหนื่อยอ่อนนัก ก็มานอนพักหลับปุ๋ย ครั้นตื่นแล้วยังมาทำจุ้ย ทำตัวชุ่ย ๆ ไม่รู้จักหนี้บุญคุณ แม้จะขอบคุณสักคำก็ไม่มี ไม่ขอบคุณ ข้าก็ไม่ว่า แต่ทำไมต้องมาตัดต้นข้าเพื่อเอามาผ่าทำฟืน ขื่นขมก็ต้องฝืนทน เพราะอยู่ใกล้คน จึงต้องทนทุกข์ใจ” โอ้โห...!!! ต้นไม้ร่ายเพลงยาวเป็นชุดเลยรึนี่ ผมแทบฉี่หดตดหายอดคิดตามไม่ได้ว่า อันที่จริงต้นไม้ก็พูดถูก คนมักเห็นแก่ตัว และใจดำกับต้นไม้เสมอ จึงปลอบใจต้นไม้ไปว่า **“ข้ามาอินเดีย เมียข้าก็มาด้วย ด้วยความศรัทธา มากราบไหว้องค์พระศาสดา ข้ามีเมตตา มิได้มีเจตนา มาทำร้ายทำลายใคร ขออย่าได้โกรธ ได้โปรดยกโทษให้ข้าตัวข้านั้นปวดฉี่ เห็นเป็นที่กำบังกำลังเหมาะ จึง**

เลาะมาแอบหลบหลังต้นเจ้า เรานั้นเป็นเพื่อนกัน ขอผูกสัมพันธ์ไมตรี แม้ฉี่ของข้านี้ ขอให้เป็นปุ๋ยอินทรีย์แก่เจ้า ให้ลำต้นเจ้านั้นตุ้ยนุ้ย อันเพราะได้ปุ๋ยจากข้า ข้ามาปลดทุกข์ ปลดแล้วมีสุขทั้งกายใจ เสร็จแล้วจะรีบไป ขอให้กิ่งใบเจ้าสวยสดงดงาม ดอกผลงามเบ่งบานจนเต็มต้น ทั้งต้นยอดใบให้ได้สูงเสียดฟ้า เริงร่าเล่นลม ให้สมกับเป็นต้นไม้ ผู้ที่มีแต่ให้ ยิ่งใหญ่เหมือนดั่งฟ้าดิน ข้านั้นมาจากต่างถิ่นแดนไกล ต้องรีบเร่งไป เพราะเดี๋ยวจะไปไม่ทัน จะใส่ใจในคำเตือน จะไม่หลงลืมเลือน จะนำไปบอกกล่าวกับเพื่อน เพื่อเตือนสติกัน ใกล้ถึงเวลา ฉันขอลาก่อนเอย”

เวลา 10.30 น. โดยประมาณ ถึงสถานที่พระพุทธองค์ทรงประสูติ ณ ลุมพินีสถาน ซุ้มประตูทางเข้านั้นกำลังซ่อม รถเราไม่สามารถเข้าไปได้ พวกเราต้องลงเดิน ระยะทางประมาณ

500 เมตร ผู้เฒ่าผู้แก่ก็ขึ้นรถสามล้อ เป็นสามล้อถีบเหมือนบ้านเราที่ต่างจังหวัด คันละ 10 รูปี ถึงทางเข้าสถานที่ประสูติ มีร้านขายของที่ระลึกเป็นภาพพุทธประวัติ สร้อย กำไล พระพุทธรูปเรียงรายขายอยู่ 2 – 3 ร้าน ร้านขวามือ พบสาวน้อยวัยแรกรุ่น สำหรับพวกเราที่มาส่วนใหญ่เป็นรุ่นแรกมิใช่แรกรุ่น หน้าตาสะสวย ปากนิดจมูกหน่อย ตาโตคมเข้ม หน้าวงรูปไข่ ตาใสเป็นประกาย แก้มแดงธรรมชาติ มิได้วาดฉาบทาเครื่องสำอาง คางมล ผมยาว ผิวขาวกว่าสาวอินเดียไม่น้อย ฉันสาวน้อยเนปาลนะจ้ะ มีบ้านอยู่ที่นี่ ใกล้ลุมพินีสถาน ผมถามอาจารย์ คำว่า **“สวย”** แขกว่าอย่างไร อาจารย์ท่านตอบบอกว่า **“สุนทรี”** ผมเดินเข้าไปใกล้ร้านที่สาวเจ้าขายของ แล้วร้องบอกนางไปว่า **“สุนทรีว่ะ”** แปลว่า **“สวยจริงว่ะ”** สาวน้อยเอียงอาย อุ้ยตาย มีหนุ่มชม ก้มลงด้วยแก้มที่แดง แสร้งทำเป็นไม่

มอง ขายของต่อรองกันไป ดีใจที่มีคนชมสมจริงอย่างที่เป็น เห็นคนเขาเลือกซื้อ ถือกันคนละอันสองอัน นั่นเขาจ่ายเงิน สาวเจ้ารีบเดินเข้าไปรับ จับพับยัดใส่ถุง สาวนุ่งผ้าส่าหลี วันนี้สุดแสนจะขายดี แถมมีหนุ่มมาชม สมใจแล้วสาวเนปาล เบิกบานสำราญใจ ปีหน้าฟ้าใหม่ เชิญมาใหม่นะจ๊ะพี่ นี่คือบรรยากาศตลาดคนพื้นเมือง

พวกเราเดินมุ่งตรงเข้าชั้นใน เห็นคนห่มเหลือง เหมือนกับพระไทย พระอาจารย์เตือนว่านั่นไม่ใช่พระ เป็นพระปลอม ถือบาตรไว้ขอเงิน ถ้าท่านไม่เตือน คงนึกว่าเป็นพระจริง พระปลอมพวกนี้ เป็นชาวแขกที่ปลอมตัวหากินกับคนใจบุญ ในพระพุทธศาสนา ทำให้ภาพพจน์พระภิกษุสงฆ์ที่ดีต้องเสียหาย และเกิดการเสื่อมศรัทธา ยืนนิ่งถือบาตรอยู่หน้าทางเข้า ดูท่าทางนิ่งสงบแต่คบไม่ได้ ไม่มีใครให้อะไรเลย เพียงแค่เดินเฉียดเฉี่ยวผ่านไปเท่านั้น ผมเหลียวมองดู

เขา แต่เขาไม่มองใครเลย คงก้มหน้าภาวนาว่า **"รูปี้ รูปี เมื่อไรจะมีใครให้ฉาน สัก...รูปี"**

เข้าสู่เขตสถานที่ประสูติ พวกเราจุดธูปเทียนสักการะบูชา แล้วเดินเวียนประทักษิณ 3 รอบ สวดบทสรรเสริญพระรัตนตรัย อีกด้านหนึ่งมีเสาหินพระเจ้าอโศก เป็นสัญลักษณ์ให้เห็น โดดเด่นเป็นสง่า บนยอดเสามีอักษรจารึก ด้านล่างก็มีอักษรจารึกเช่นกัน ผมอ่านไม่ออกหรอกครับ ท่านคงจารึกอะไรไว้เป็นหลักฐานก็ได้ เพื่อยืนยันว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่ประสูติ ของเจ้าชายสิทธัตถะ

สำหรับการประสูติ พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสเล่าให้พระอานนท์ฟังภายหลังว่า **"ดูก่อนอานนท์หญิงอื่น ๆ ย่อมนั่งคลอดบ้าง นอนคลอดบ้าง ส่วนมารดาแห่งโพธิสัตว์ หาเป็นอย่างนั้น**

ไม่ มารดาแห่งพระโพธิสัตว์ ย่อมยืนคลอดพระโพธิสัตว์ ดังนี้”

ในกาลใดพระโพธิสัตว์ ออกมาจากท้องแห่งมารดา ยังไม่ทันถึงแผ่นดินเทพบุตรทั้งสี่ย่อมเข้ารับก่อน และเอามาวางตรงหน้าแห่งมารดา ทูลว่า **“แม่เจ้าจงพอพระทัยเถิด บุตรอันมีศักดาใหญ่ ของพระแม่เจ้า ประสูติแล้ว”**

“ดูก่อนอานนท์ ในกาลใด โพธิสัตว์ออกมาจากท้องแห่งมารดา ในกาลนั้นเป็นผู้สะอาด หมดจดไม่เปื้อนด้วยเมือก ไม่เปื้อนด้วยเสมหะ ไม่เปื้อนด้วยเลือด ด้วยหนอง ของไม่สะอาด แต่อย่างใด เป็นผู้สะอาดบริสุทธิ์ เหมือนแก้วมณี ที่วางอยู่บนผ้าเนื้อเกลี้ยง อันมาแต่แคว้นกาสี แก้วก็ไม่เปื้อนผ้า ผ้าก็ไม่เปื้อนแก้ว เพราะเป็นของสะอาดหมดจด ทั้งสองแห่ง”

(เมืองกาสี ก็คือ พาราณสีนั่นเอง มีชื่อเสียงว่าทอ

ผ้าได้สวยงามยอดเยี่ยม เป็นที่หนึ่งของอินเดียมาแต่โบราณ จนถึงปัจจุบันนี้ พวกนักท่องเที่ยวมักไปแวะโรงงานทอผ้าที่เมืองพาราณสี เพื่อชมการทอผ้าของเขา และ ซื้อผ้าอย่างดีจากที่นี่)

"ดูก่อนอานนท์ โพธิสัตว์ คลอดแล้วเช่นนี้" เหยียบพื้นดินด้วยฝ่าเท้าอันสม่ำเสมอ หันพระพักตร์ไปทางทิศเหนือ ก้าวไปเจ็ดก้าว มีฉัตรสีขาวกั้นอยู่เบื้องบน ย่อมเหลียวดูทิศทั้งหลาย และ กล่าววาจา ประกาศความสูงสุดว่า

"เราเป็นผู้เลิศแห่งโลก เราเป็นผู้เจริญที่สุดแห่งโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ภพใหม่ของเราไม่มีอีกแล้ว ดังนี้"

ลุมพินีสถานที่ประสูติ อยู่กลางทุ่งนาเวิ้งว้าง ด้านหน้าเป็นวิหารเล็ก ๆ เรียกว่า วิหารพระนางมหามายาเทวีพุทธมารดา ข้างในมีรูปสลักหิน เป็นภาพพระนางกำลังยืนเหนี่ยวกิ่งต้นสาละประสูติ เจ้าชายสิทธัตถะ วิหารนี้ถือว่าศักดิ์สิทธิ์

มาก ชาวฮินดู และ ชาวพุทธ ชอบพากันมาสักการะบูชา บนบานขอโชคลาภ ต่าง ๆ กันที่นี่

เวลา 11.30 น. รับประทานอาหาร ที่ภัตตาคารลุมพินี ห่างจากที่ประสูติ ประมาณ 200 เมตร เดินมาแป๊บเดียวก็ถึง มื้อนี้ผมทานไม่ค่อยลง เพราะรู้สึกว่ามันเลี่ยนเกินปกติ เพราะผมไปตักเอาผัดหมี่ที่เหลือติดก้นถาด ซึ่งมีน้ำมันเยิ้ม ก็เลยทานแต่กล้วยหอม 1 ใบ กับ น้ำเปล่า 3 แก้ว พอให้สบายท้อง

เสร็จจากรับประทานอาหาร 12.45 น. มุ่งหน้าสู่เมืองสาวัตถีต่อไป ขณะที่เราเดินออกจากภัตตาคาร เพื่อจะไปขึ้นรถ ปรากฏว่า เด็กขอทานเดินตามเป็นแถว เด็กขอทานคนหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ผม เอ่ยปากขอตังค์ แล้วท่อง นะโม ตัสสะ นะโม ตัสสะ ไปตลอดทาง ผมเดินเรื่อย ๆ มิได้สนใจ แล้วผมก็พูดขึ้นว่า **"พุทธังสะระนัง คัจฉามิ"** เท่านั้นล่ะครับ พวกเด็ก

เปลี่ยนเป็น **พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ** ทันที และท่องไปตลอดทาง จนถึงที่เราจะขึ้นรถเลย

ทุกคนถึงหน้าซุ้มประตู เด็กขอทานวิ่งกรูมาเป็นสิบ ร้องขอกันถี่ยิบ พี่ ๆ ใจบุญ ยื่นเงินให้คนละ 10 รูปี ให้เด็กยืนเป็นแถว แล้วให้พูด **พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ** พร้อมกัน ให้พูดอยู่หลายเที่ยว พูดเที่ยวไหน ก็ไม่เคยพร้อมกันเลยสักที เพราะเอาแต่แย่งกันพูด กลัวจะไม่ได้สตางค์

ขึ้นรถมุ่งหน้าสู่ เมือง ปากาปู้ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8 ชั่วโมง ถึง โรงแรม PATHIK HOTEL ประมาณ 19.30 น. การเดินทางวันนี้ แม้ว่าถนนหนทางจะแย่สักหน่อย แต่ก็สนุกดี นั่งท้ายรถก็ต้องระวังหน่อย เวลารถวิ่งตกหลุมท้ายรถจะกระดอน กระโดดจนหัวโขกกัน ตอนบ่ายแดดค่อนข้างร้อน แอร์รถที่เคยเย็น กลับไม่ค่อยเย็น ต้องร้องขอให้คนขับช่วย

เปิดพัดลมให้แรงหน่อย เมื่อรถวิ่งมาถึงโรงแรม PATHIK HOTEL แล้ว ทุกคนรอรับกุญแจห้อง แล้วแยกย้ายนำกระเป๋าเข้าห้องพัก เสร็จแล้วนัดรับประทานอาหารเย็นในโรงแรม เวลา 20.00 น. โรงแรมนี้ ค่อนข้างเล็ก และเก่ามาก

อาหารเย็นมื้อนี้แย่กว่าที่เคย (กินไม่ได้เอาเสียเลย สำหรับตัวผมนะครับ) สำหรับคนอื่น ๆ กินได้ไม่มีปัญหา อาหารดูไม่น่าจะมีปัญหา มีไก่ทอด ผัดผัก ผัดหมี่ ดอกกะหล่ำนึ่ง ปาจาตี (ดำปี๋) ที่เป็นปัญหา เพราะกลิ่นที่ไม่คุ้น ทั้งมัน ทั้งเลี่ยน ตามสไตล์แขก

นั่งอยู่ที่โต๊ะอาหารในโรงแรมแท้ ๆ ไม่วายเจ้าแมลงสาบ ยังกระโดดวิ่งผ่านจานชามข้าวอย่างหน้าตาเฉย วิ่งแล้วก็หยุด หยุดแล้วก็วิ่งต่อ หยุดที หันมามองหน้าผมที คล้ายจะร้องถามว่า **"มีอะไรไหมพี่"** แล้วก็วิ่งรี่หนีหายไป

ข้าวผัดแขกกลิ่นขี้แมลงสาบ อร่อยดีแท้ ผมกินได้ 2 – 3 คำ ก็ต้องวางช้อน คุณบุญเลิศผู้ใจดี เห็นผมกินอะไรไม่ค่อยได้ วิ่งไปเอาบะหมี่ไวไวบนรถ ฉีกซองเทน้ำร้อนใส่ชาม สักครู่ก็ยกมาให้ ผมต้องยกมือไหว้หนึ่งที ที่มีน้ำใจไมตรีกับผม (แท้ที่จริงแล้ว คุณบุญเลิศมีน้ำใจกับทุกคนครับ หอบหิ้วน้ำพริกเผามาเป็นถุง แจกจ่ายให้ได้กินกันจนทั่วรถ)

อาหารมื้อเย็นเสร็จแล้ว แยกย้ายกันขึ้นห้องพัก หวังจะอาบน้ำ ให้ชุ่มฉ่ำกายาสักที ในห้องน้ำมีฝักบัวให้ ผมเอื้อมมือไปเปิดก๊อก หวังให้น้ำไหลซู่จะได้เย็นซาบซ่าไปทั่วกายา แต่ไอ้หย่า !!! เปิดจนสุด น้ำแค่ไหลหยด พอหมุนกลับไปกลับมา เจ้าลูกบิดกลับหลุดติดมือมาตั้งแต่เมื่อไรก็ไม่รู้ ผมค่อย ๆ จะหมุนกลับคืนให้เหมือนอย่างเดิมก็ไม่ได้ ผมเริ่มเกาหัวแล้วว่าจะทำยังไง ใต้ฝักบัวมีถังสำหรับรองน้ำไว้ให้ มีขัน

พลาสติกเก่า ๆ ใบหนึ่ง ลอยอยู่ปากขอบถัง ผมก้มลงเปิดก๊อกน้ำ เอาถังรองให้เต็ม น้ำฝักบัวยังหยดใส่หัวไม่เลิก ผมหลบแทบไม่ทัน ได้แต่พึมพรำ ไม่ง้อก็ได้วะ ผมตักน้ำในถังอาบจนเกลี้ยงเสร็จแล้วเดินออกมาหน้ากระจก เอาผ้าเช็ดหน้าเช็ดตัวให้แห้ง ปรากฏว่า ตามตัวผมนั้นมีผงถ่านดำ ๆ เต็มหัวเต็มตัวไปหมดเลย มาทราบทีหลังว่า บริเวณนี้มีการเผาถ่านหินมาก น้ำดื่มน้ำอาบจึงมีถ่านหินปะปนมาด้วย เสียงอะไรร้องดังออดแอด...ออดแอด!!! เหลือบดูเพดาน เห็นพัดลมกำลังส่ายสะโพกไปมา อย่างน่าหวาดเสียวห้องนี้มีแอร์ แต่แอร์มีไว้เป็นเครื่องประดับ เปิดใช้งานไม่ได้ครับ จึงต้องอาศัยพัดลมแทน ครั้นจะเปิดแรงก็กลัวพัดลมจะหล่นตัดคอ ครั้นจะไม่เปิดพัดลมก็ทนไม่ไหว ทั้งร้อน ทั้งเหม็น ทั้งอับชื้น แม้พื้นห้องจะปูด้วยพรมแดง แต่ขอเตือนอย่าได้เดินแรง เดี๋ยวเจ้าฝุ่นที่มันกำลังนอนหลับ

สบาย มันจะฟุ้งกระจายไปทั่วห้อง พรมเก่าคร่ำคร่าดำปี๋ มีรอยคราบเลอะเทอะเปรอะเปื้อนดั่งลายแทงมหาสมบัติทั่วไปหมด เห็นอาจารย์ท่านบอกว่า คราวหน้าคงไม่มาพักที่นี่อีกแล้ว

อย่าบ่นเลย มีที่ให้นอนก็ดีกว่าไม่มี เพราะที่นี่เป็นเมืองเล็ก ๆ คนส่วนใหญ่จะเป็นชาวมุสลิม ถ้าจะสร้างโรงแรมใหญ่ ๆ ดี ๆ ก็คงไม่มีคนมาพัก ขืนมาเปิดบริการไม่ทันจะนานข้ามเดือน อาจจะต้องเจ๊งม้วนเสื่อกลับบ้านก็ได้ อยู่ไปตามสภาพล่ะครับ เราต้องหมั่นเตือนสติตัวเองเสมอว่า เรามาเพื่อแสวงบุญ มิใช่มาเที่ยวหรือมาพักตากอากาศ สถานที่สังเวชนียสถานทั้ง 4 ส่วนใหญ่ก็อยู่นอกเมืองตามชนบท ความเจริญรุ่งเรืองยังเข้าไปไม่ถึง ผมว่าแบบนี้ดีแล้ว ชีวิตจะได้มีรสชาติ ถ้าไม่ไปเจอด้วยตัวเอง จะนำมาเล่าให้ท่านฟังได้อย่างไร ยิ่งลำบากยิ่งดี ยิ่งเหนื่อยยิ่งได้ ได้อะไร ได้เป็นเครื่องสักการะบูชา

พระพุทธองค์ ยังไงล่ะครับ เพราะการแสวงบุญในครั้งนี้ พวกเรามาด้วยศรัทธา แม้ว่าจะลำบากสักเพียงใด เราก็จะบากบั่นฟันฝ่าไปให้ได้สมกับที่ได้ตั้งใจไว้ ด้วยแรงศรัทธาที่มีต่อพระพุทธองค์ให้จงได้ ท่านว่าจริงไหมครับ

ค่ำลงมืดแล้ว แว่วเสียงดังแผ่วมา เสียงสัญญาเตือนความจำที่บอกว่า รีบเข้านอนได้แล้ว พรุ่งนี้ต้องตื่นตี 4 เพื่อรับประทานอาหารเช้าก่อนที่พวกเราจะออกเดินทาง เพื่อมุ่งหน้าสู่เมืองสาวัตถี ราตรีสวัสดิ์แค่นี้ก่อน ตื่นนอนแล้วพบกัน นะครับ

วันศุกร์ที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2542

เสียงโทรศัพท์ดัง กริ๊ง...กริ๊ง พนักงานโรงแรมโทรมาปลุกตอนตี 4 รีบลุกขึ้นอาบน้ำอาบท่า ล้างหน้า แปรงฟัน สวมเสื้อยืดตัวเก่ง ใส่กางเกงลูกฟูก สุดเท่สุดหล่อ แต่หล่อยังไม่เสร็จ

หวีผมให้ดูเรียบร้อย แล้วค่อยหิ้วกระเป๋าออกมาวางไว้หน้าห้อง เดินลงไปแค่ชั้นเดียว เดี๋ยวเดียวก็ถึงห้องอาหารห้องเดิม จำได้มั้ยครับ ห้องที่แมลงสาบวิ่งผ่านจานข้าวผม คงจะจำกันได้นะครับ

เมื่อคืนนี้ ผมได้บะหมี่ไวไวทานไปห่อหนึ่ง เช้านี้มีข้าวต้ม ขนมปังปิ้ง ผมเดินไปหยิบกล้วยหอม 1 ใบ ปลอกเปลือกออกแล้วกินกับน้ำเปล่า 1 แก้ว เสร็จแล้วรีบออกมาตรวจดู

สัมภาระกระเป๋าว่า บ๋อยโรงแรมยกลงมาให้ครบ หมดแล้วหรือยัง

เราออกเดินทางจากโรงแรมนี้ ดูเวลาแล้ว ตี 5.30 น. พอดี รถวิ่งไปได้เกือบชั่วโมง ก็ถึงวัดไทยสาวัตถี ทุกเช้าเวลาเราขึ้นรถกันครบแล้ว พวกเราจะอาราธนาศีล กับพระคุณเจ้า และทำวัตรสวดมนต์ทุกเช้า เป็นประจำเช่นนี้ทุกวัน

รถเราถึง **วัดไทยสาวัตถี** เวลาประมาณ 6.10 น. นับว่าเป็นความโชคดีของคณะเราอย่างยิ่ง เพราะหลวงพ่อฤๅษีประเสริฐ เจ้าอาวาสวัดท่านกำลังจะขึ้นรถไป เมืองเดลีพอดี ถ้าช้าไปอีกสัก 2 – 3 นาที คงผิดหวังกันแน่ เพราะเงินปัจจัยที่เตรียมมาจากเมืองไทยคงต้องเป็นม่าย ถ้าท่านไปแล้วจะถวายให้ใคร วัดไทยสาวัตถี มีหลวงพ่อจำพรรษาอยู่เพียงรูปเดียว ปัจจุบันท่านอายุ 82 ปี เท่าที่เราทราบ ท่านเดินจากเมืองไทย ผ่านพม่า ผ่านเข้าอินเดียด้วยเท้า มิใช่นั่งเครื่องบิน

เหมือนกับพวกเรานะครับ ท่านยังดูแข็งแรง พูดจาฉะฉาน เสียงดังฟังชัด เดินเหินสบาย ไม้เท้าไม่จำเป็น คณะเรารีบจัดเตรียมผ้าไตรปัจจัยไทยธรรม เพื่อจัดถวายผ้าป่า เพราะหลวงพ่อท่านมีเวลาน้อย รถคอยท่านอยู่ เพื่อเดินทางไปเมืองเดลี เงินถวายผ้าป่าที่รวบรวมมาจากเมืองไทย ได้ประมาณ 3 หมื่นกว่าบาท และคณะของเรา ได้มีจิตศรัทธาถวายเงินสมทบจาก 3 หมื่นเพิ่มขึ้นเป็น 5 หมื่นกว่าบาท ชั่วระยะเวลาเพียงแค่ 10 นาที น่าอนุโมทนากับแรงศรัทธา ที่หลั่งไหลออกมาอย่างมิขาดสาย ดั่งประหนึ่งสายธารที่ไหลเรื่อยไม่มีวันหมด

เสร็จพิธีถวายผ้าป่าเรียบร้อย หลวงพ่อฤาษีประเสริฐ ต้องรีบขึ้นรถออกจากวัดมุ่งหน้าสู่เดลี ปล่อยให้เราพักผ่อนตามอัธยาศัยที่วัด ส่วนอาหารมื้อกลางวัน พวกเราจะกลับมาทานกันที่วัด โดยมีพ่อครัวแม่ครัวฝีมือชั้นเลิศ และ

เป็นผู้เสียสละ อยู่ทำอาหารที่วัด โดยให้พวกเราได้ไปเที่ยวชมพุทธสถานอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ ๆ แถวนั้นต่อไป คุณบุญเลิศ คุณตู่ เป็นกุ๊กมือหนึ่งของพวกเรา ที่เป็นผู้เสียสละ เข้าครัวทำอาหารมื้อกลางวันเอาไว้ให้ เราทุกคนขออนุโมทนา บุญใดที่ได้ทำมา ขอให้ท่านได้ส่วนแห่งบุญนั้นด้วย

พวกเราขึ้นรถ เพื่อมุ่งหน้าต่อไปยังวัดพระเชตวัน ซึ่งเป็นวัดที่อนาถบิณฑิกะเศรษฐีเป็นผู้สร้างถวาย และเป็นวัดที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จจำพรรษาที่นี่ ยาวนานถึง 19 พรรษา มีเรื่องราวเกิดขึ้นที่นี่นั้นมากมาย เพื่อให้เราได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ พระสูตรต่าง ๆ คำสั่งสอนต่าง ๆ ของพระพุทธองค์ได้เกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งนี้อย่างมากมายมหาศาล

เดินเข้าเขตประตูวัดพระเชตวันแล้ว ด้านซ้ายมือเป็นที่พักของท่าน **พระอุบาลี** ถัดเข้าไปด้านใน เป็นที่พักของ **พระราหุล** เดินถัดเข้าไป

อีกหน่อยเป็น **ราชิการาม** ซึ่งจะมีการประชุมพระสงฆ์ ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เป็นสถานที่ สนทนาธรรมของสงฆ์ ถัดเข้าไปอีกนิด **เป็นที่ประชุมพระอรหันต์ 8 ทิศ** มีลักษณะเป็นที่นั่งกลม ๆ 8 แห่ง อยู่ใกล้ ๆ กัน เดินลึกเข้าไปอีกหน่อย **เป็นสถูปพระสารีบุตร** เดินเบี่ยงไปทางด้านซ้าย จะพบบ่อน้ำ **เป็นบ่อน้ำที่สำหรับพระสงฆ์ใช้** ซึ่งยังหลงเหลืออยู่ให้เห็นเป็นหลักฐาน ปัจจุบันยังมีน้ำอยู่ น้ำใสสะอาด เดินเบี่ยงไปทางด้านขวาของบ่อน้ำ **เป็นกุฏีพระองคุลีมาล** ถัดจากนั้น **เป็นกุฏีพระสิวลี** เราจุดธูปเทียนปิดทอง กราบสักการะบูชา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ให้ได้มีสติปัญญา รู้ธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ต่อจากนั้น เราก็ค่อย ๆ เดินออกมาจาก **หน้ากุฏีพระสิวลี** เดินมุ่งหน้าตรงออกไปสักประมาณ 20 เมตร ก็ถึง **สถูปพระกัสสป** จากนั้นก็เดินเลี้ยว

ขวาไปตามทาง เพื่อไปกราบนมัสการ ต้นโพธิ์ที่พระอานนท์ปลูก ชื่อ **โพธิ์อานนท์** ต้นนี้มีอายุสองพันกว่าปีแล้ว พวกเราจุดธูปเทียน แล้วเวียนประทักษิณ รอบต้นโพธิ์ 3 รอบ

เดินต่อไปอีกจะเป็น **เขตพุทธาวาส** เดินเข้าไปด้านซ้าย **เป็นกุฎีพระโกสัมพี** ถัดเข้าไปด้านใน **เป็นกุฎีพระอานนท์** ถัดเข้าไปอีกนิดเดียว ก็ถึง **พระคันธกุฎี ที่ประทับของพระพุทธเจ้า** พวกเราหยุดลงที่ตรงนี้ จุดธูปเทียนกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย สวดบทสรรเสริญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เสร็จแล้วนั่งเจริญภาวนา หน้าคันธกุฎี ได้เวลาพอสมควร ทุกคนทยอยเข้าไป ปิดทองที่องค์คันธกุฎี ถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก ก้มลงกราบระลึกถึงคุณพระพุทธองค์ ผมเห็นคุณพี่ที่นั่ง ใกล้ ๆ เกิดปีติน้ำตาไหลอาบสองแก้ม ผมเองก็พลอยกลั้นไว้ไม่อยู่ ท่านที่

เคารพครับ ฟังดูเหมือนผมจะเป็นคนบ่อน้ำตาตื้น ผมจำไม่ได้แล้วว่า นานเท่าไรแล้วที่น้ำตาไม่เคยไหลออกจากตาผมเลย นานจนผมจำไม่ได้ว่ากี่ปี แต่ที่แน่ ๆ ต้องเป็นสิบปีขึ้น พอมาสถานที่ของพระพุทธองค์ ธรรมสังเวช และความศรัทธาเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้หวนระลึกนึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ครั้นยิ่งได้อ่านและศึกษาพุทธประวัติก่อนมาแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความซาบซึ้ง และปีติใจเกิดขึ้นอย่างสุดจะอดกลั้นไหว

ท่านไม่รู้หรอกว่า ที่ผมพูดนั้นจริงเท็จอย่างไร จนกว่าท่านจะได้ไปพิสูจน์ ด้วยตัวของท่านเอง ไปด้วยความศรัทธา ไปด้วยปัญญา ที่ได้เรียนรู้ว่า ท่านตรัสสอนอะไร มาเพื่อปลงสังเวช ดังที่พระอานนท์เคยทูลถาม สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า **“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในกาลก่อน พวกภิกษุอยู่จำพรรษาในทิศทั้งหลาย**

ต่างพากันมา เพื่อเฝ้าพระตถาคต พวกข้าพระองค์ ย่อมได้เห็น ได้เข้าไปนั่งใกล้ ภิกษุผู้ให้เจริญใจเหล่านั้น ก็แต่ว่า เมื่อกาลล่วงไปแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า พวกข้าพระองค์จักไม่ได้เห็น จักไม่ได้เข้านั่งใกล้ภิกษุ ผู้ให้เจริญใจเหล่านั้นอีก”

พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ สังเวชนียสถาน 4 แห่ง เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตร ผู้มีศรัทธาด้วยระลึกว่า

พระตถาคตเจ้า

ทรงประสูติในที่นี้ 1

ทรงตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในที่นี้ 1

ทรงยังธรรมจักรให้เป็นไปแล้วในที่นี้ 1

ปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุในที่นี้ 1

“ดูก่อนอานนท์ ชนเหล่าใดเที่ยวจาริกไปยังเจดียสถานเหล่านั้น มีจิตเลื่อมใส ชนเหล่านั้น

ทั้งหมด เบื้องหน้าแก่ตาย เพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

ท่านครับ ท่านเดินตามผมมาอีกหน่อยซิครับ ถัดจากคันธกุฎีพระพุทธเจ้า ก็เป็น **ธรรมศาลา** เป็นที่สนทนาธรรมของหมู่สงฆ์ เลี้ยวไปทางขวาอีกไม่ไกล ก็ถึงสถานที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมแก่พระภิกษุ เรียกว่า **ธรรมเทศนา** เป็นลานกว้าง ตรงกลางก่ออิฐยกพื้นสูง เป็นที่ประทับของพระพุทธองค์ ตอนแสดงธรรมเทศนา

ก่อนกราบอำลา วัดพระเชตวัน จะขอเล่าว่า วัดนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อให้พวกเราได้ทราบ และระลึกนึกถึงความมีศรัทธาอันแรงกล้าของท่านผู้นี้

สมัยนั้น **ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี** นำเกวียน 500 เล่มบรรทุกสินค้า จากกรุงสาวัตถี

ไปยังเรือนของเศรษฐีผู้เป็นสหายที่รักของตนในกรุงราชคฤห์ เมื่อเวลาใกล้รุ่ง ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี ได้เข้าไปเฝ้าพระศาสดา ทางประตูที่เปิดด้วยอานุภาพของเทวดา ฟังธรรมแล้ว ได้ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล

ในวันที่สอง ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีได้ถวายมหาทานแก่สงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ได้ขอให้พระศาสดา ทรงรับปฏิญญา ที่จะเสด็จไป เมืองสาวัตถี

ในระหว่างทางในที่ 45 โยชน์ ได้ให้ทรัพย์แสนหนึ่ง สร้างวิหารในที่ทุก ๆ หนึ่งโยชน์ แล้วซื้อสวนของ เจ้าเชต ด้วยเงิน 18 โกฏิ โดยการปูลาดกหาปณะเต็มเนื้อที่ แล้วเริ่มทำการก่อสร้าง ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีนั้น ให้สร้างวิหารอันเป็นที่รื่นรมย์ใจ ในภูมิภาคอันน่ารื่นรมย์ ด้วยการบริจาคเงิน 18 โกฏิให้สร้างพระคันธกุฎี เพื่อพระทศพลไว้ตรงกลาง แล้วให้

สร้างเสนาสนะที่เหลือ เช่น กุฎีหลังเดียว กุฎีสองหลัง กุฎีทรงกลม ศาลาราย และ ปะรำ เป็นต้น สร้างพระโบกขรณี ที่จงกรม ที่พักกลางคืน และที่พักกลางวัน ในอาวาสอันเป็นที่อยู่แห่งหนึ่ง โดยแยกเป็นส่วนบุคคล สำหรับส่วนของพระมหาเถระ 80 เป็นกุฎีรายล้อมพระคันธกุฎีนั้นอยู่

เมื่อพระเชตวันวิหาร สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี ได้ส่งทูตไปนิมนต์ให้พระพุทธเจ้าเสด็จมา พระศาสดาได้ทรงสดับคำของทูตแล้ว มีภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เป็นบริวาร เสด็จออกจากกรุงราชคฤห์ ถึงกรุงสาวัตถี โดยลำดับ

ฝ่ายท่านมหาเศรษฐี ก็ตระเตรียมการฉลองพระวิหาร ในวันที่พระตถาคตเจ้าเสด็จเข้าพระเชตวันวิหาร ท่านเศรษฐีได้ตกแต่งบุตรด้วยเครื่องประดับทุกอย่าง แล้วส่งไปพร้อมกับกุมาร 500 คน ผู้ตกแต่งประดับประดาแล้วเหมือนกัน

บุตรของเศรษฐีนั้น พร้อมบริวารถือธง 500 คัน อันเรืองรองด้วยผ้า 5 สี อยู่ข้างหน้าของพระทศพล ธิดาของเศรษฐี 2 คน คือ นางมหาสุภัททา และ นางจูฬสุภัททา พร้อมกับกุมาริกา 500 นาง ถือหม้อเติมด้วยน้ำ ออกเดินทางไปข้างหลังของกุมารเหล่านั้น ภรรยาของท่านเศรษฐี ประดับด้วยอลังการทั้งปวง พร้อมกับมาตุคาม 500 นาง ถือถาดมีของเต็ม ออกเดินทางไปข้างหลัง ของกุมาริกาเหล่านั้น ท่านมหาเศรษฐีเองนุ่งผ้าใหม่ พร้อมกับเศรษฐี 500 คน ผู้นุ่งผ้าใหม่เหมือนกัน มุ่งไปเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า เดินตามไปเบื้องหลังของคนทั้งหมด

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงกระทำอุบาสกบริษัทนี้ไว้เบื้องหน้า อันภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่แวดล้อม ทรงกระทำระหว่างป่า ให้เป็นสีแดงเรื่อ ๆ ดุจราดรดด้วยน้ำทอง ด้วยพระรัศมีจาก

พระสรีระของพระองค์ เสด็จเข้าสู่พระเชตวันวิหาร ด้วยพุทธสิริอันหาประมาณมิได้

ลำดับนั้น ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี ได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า **“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จะปฏิบัติในพระวิหารนี้อย่างไร”** พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า **“ดูก่อนคฤหบดี ถ้าอย่างนั้น ท่านจงถวายแก่ภิกษุสงฆ์ ผู้ที่มาแล้ว ยังวิหารนี้เถิด”** ท่านมหาเศรษฐีรับพระพุทธฎีกาแล้ว ถือเต้าน้ำทองคำ หลั่งน้ำให้ตกลงบนพระหัตถ์ของพระทศพล แล้วกล่าวถวายด้วยคำว่า

“ ข้าพระองค์ ขอถวาย พระเชตวันวิหารนี้ แก่ภิกษุสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน ซึ่งอยู่ในทิศทั้ง 4 ผู้มาแล้ว และที่ยังมิได้มา พระศาสดาทรงรับวิหารแล้ว เมื่อจะทรงกระทำอนุโมทนา ได้ตรัสอานิสงส์ของการถวายวิหาร

ว่า เสนาสนะ ย่อมป้องกันความหนาว และความร้อน แต่นั้นย่อมป้องกันเนื้อร้าย งู ยุง น้ำค้าง และ ฝน แต่นั้นย่อมป้องกันลม และแดดอันกล้าที่เกิดขึ้นแล้วย่อมบรรเทาไป การถวายวิหารแก่สงฆ์ เพื่อหลีกเร้นอยู่ เพื่อความสุข เพื่อเพ่งพิจารณา และเพื่อเห็นแจ้งพระพุทธเจ้าทั้งหลายสรรเสริญ ว่าเป็นทานอันเลิศ เพราะเหตุนั้นแล บุรุษผู้เป็นบัณฑิต เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ของตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ ถวายให้เป็นที่อยู่ในภิกษุผู้เป็นพหูสูตเถิด”

อนึ่ง พึงถวายข้าว น้ำ ผ้า และ เสนาสนะ แก่ท่านเหล่านั้น ด้วยใจอันเลื่อมใส ในท่านผู้ปฏิบัติตรง เพราะท่านเหล่านั้นย่อมแสดงธรรมอันเป็นเครื่องบรรเทาทุกข์ทั้งปวง แก่เขาผู้ถวายวิหาร เมื่อเขารู้ทั่วถึงแล้วจะเป็นผู้ไม่มีอาสวะปรินิพพานในโลกนี้

จำเดิมแต่วันที่สองไป ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี เริ่มการฉลองวิหาร 9 เดือน จึงเสร็จ หมดทรัพย์ไปถึง 18 โกฏิ สำหรับการฉลองวิหาร

ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดี ซื้อที่ดินด้วยการปูลาดกหาปณะเต็มเนื้อที่ สิ้นทรัพย์จำนวน 18 โกฏิ ฉลองพระวิหารอีก 18 โกฏิ เฉพาะพระเชตวันมหาวิหารอย่างเดียว ท่านได้บริจาคทรัพย์นับได้ 54 โกฏิ

ต่อจากนั้น เราเดินทางไปดูบ้านของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี อยู่ไม่ไกลจาก พระเชตวันมหาวิหาร ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตรเศษ **อนาถบัณฑิกะ** แปลว่า **มีก้อนข้าว เพื่อคนอนาถา** บ้านของท่าน ตอนนี้เหลือแต่ **ซากอิฐ และ มีบ่อเงิน บ่อทอง บ่อนาค 3 บ่อ ลึกใหญ่พอประมาณ** เรียงชิดติดกัน เราเดินขึ้นไปชม และถ่ายรูปไว้เป็นระลึก ในขณะที่เรายืนอยู่บนซากบ้านของ

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีนั้น เรายังสามารถมองเห็น **บ้านบิดาพระองคุลีมาล** เราเดินจากบ้านท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ระยะทางประมาณ 50 – 60 เมตร ก็ถึง **บ้านบิดาพระองคุลีมาล**

บ้านท่านบิดาพระองคุลีมาล ใต้บ้านท่านจะมีถ้ำ ทุกคนเมื่อมาถึงที่นี่ ต้องลอดถ้ำนี้ แต่ก่อนลอด บางคนตั้งจิตอธิษฐาน ขอให้โรคภัยไข้เจ็บ ที่เป็นอยู่จงหายไป บางท่านเจ็บคอ ปวดหัวเข่า เดินไม่ได้ หลายโรค ก็มาหายกันที่นี่ก็มีไม่น้อย ถ้ำใต้บ้านเป็นช่องเล็ก ๆ พอลอดได้ทีละคน บางช่วงต้องก้มตัวต่ำลงมาก ๆ จนแทบต้องคลาน ถ้ำใต้บ้านเย็นชื้น ๆ มีอิฐหินยื่นโผล่ออกมา ทั้งข้าง ๆ และ ข้างบน ระวังหัวหน่อยนะครับ ช่องนี้แคบที่สุด ผมอาสาส่องไฟฉาย พอลอดผ่านช่องนี้แล้ว ผมจะส่องไฟให้คนที่ลอดคนต่อไปได้เห็น และบอกเตือนให้ระวังศีรษะหรือใช้มือช่วยกดลำตัว และช่วยถือกระเป๋า

สะพายของคุณผู้หญิง ที่ไม่ค่อยสะดวกในการคืบคลานไว้ให้ ทุกคนผ่านออกมาด้วยความเรียบร้อย ส่วนผู้ออกเป็นคนสุดท้าย นึกภูมิใจตัวเอง ว่าเราคือ ผู้เสียสละ เพราะโอกาสแบบนี้ไม่มีให้ได้ทำกันบ่อย ๆ ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกแล้วรีบขึ้นรถได้เลยครับ พวกเราจะไปดูสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

มุ่งหน้าสู่สถานที่ **พระพุทธเจ้าแสดงยมกปฏิหาริย์** ห่างจากวัดพระเชตวัน ประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นเนินดินสูง ปรากฏเป็นหลักฐานให้เราได้เห็น พวกเราได้มีโอกาสขึ้นไป ถึงยอดเนินดินสูงนั้น พร้อมจุดธูปเทียนอธิษฐานจิต น้อมระลึกถึง ครั้งหนึ่งที่พระพุทธองค์ ได้เคยทำยมกปฏิหาริย์ ปราบพวกเดียรถีย์ ณ สถานที่แห่งนี้

สมัยนั้น อาจารย์เดียรถีย์ทั้งหก มีความอิจฉาริษยา ชื่อเสียงและลาภสักการะ ของพระ

บรมศาสดา จึงเที่ยวประกาศว่า **“เราจะทำอิทธิปาฏิหาริย์ แข่งฤทธิ์ กับ พระสมณโคดม”** พระพุทธองค์ทรงทราบคำท้าทายนี้ จึงตัดสินพระทัยจะทำ ปาฏิหาริย์ ที่ร่มไม้ต้นมะม่วงแห่งหนึ่งใกล้ ๆ พระเชตวันมหาวิหาร นับแต่นั้นต่อไป อีก 4 เดือน เพราะสถานที่แห่งนี้ เคยเป็นที่ทำยมกปฏิหาริย์ แห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลายมาแต่ปางก่อน

เกือบ 4 เดือนผ่านไป ใกล้ถึงเวลาแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ พระพุทธองค์ได้เสด็จสู่เมืองสาวัตถี พวกเดียรถีย์ได้จ้างให้คน ทำลายต้นมะม่วงในบริเวณที่ทรงกำหนด จะแสดงปาฏิหาริย์เสียหมดสิ้น เช้าวันที่จะทรงแสดง พระองค์เสด็จออกบิณฑบาต นายคัณฑะ คนเฝ้าอุทยานหลวงได้เห็นมะม่วงผลใหญ่สุกงอมอยู่บนต้น บรรจงเก็บโดยตั้งใจจะนำไปถวาย พระเจ้าปเสนทิโกศล ราชาผู้ครองนครสาวัตถี ระหว่างทางได้

พบ พระพุทธองค์เสด็จบิณฑบาตอยู่ จึงคิดในใจว่า **“ผลมะม่วงนี้ หากพระราชาได้เสวย ก็คงจะพระราชทานรางวัลเป็นเงินแก่เราบ้างเท่านั้น ไม่ช้าไม่นาน เราก็คงใช้หมด หากว่าเราถวาย แด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็จะนำมา ซึ่งมหาผลสิ้นกาลนาน”** คิดดังนั้นแล้ว จึงน้อมนำเอามะม่วงนั้นใส่บาตร พระอานนท์ได้จัดคั้นทำเป็นอัมพบานถวาย ทรงเสวยแล้วรับสั่งให้นายอุทยาน นำเมล็ดไปปลูกลงที่พื้นดินตรงนั้น ทรงอธิษฐานล้างพระหัตถ์ รดลงไปที่เมล็ดมะม่วงด้วยพุทธานุภาพ เมล็ดมะม่วง ก็เริ่มออกดอกออกผล ทั้งอ่อน ทั้งแก่สุกงอม หล่นตกลงมา บนพื้นดินเกลื่อนไปหมด ชาวบ้านเดินมาเก็บบริโภค มีรสหวานสนิท ข่าวอัศจรรย์นี้ ก็แพร่สะพัดไปทั่วกรุงสาวัตถี พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงโปรดให้ทหารยามรักษาต้นมะม่วง ตลอดจน

บริเวณทั้งหมด เพื่อป้องกันมิให้ใครแอบเข้าไปทำอันตราย

เวลาบ่ายวันนั้น เป็นวันเพ็ญเดือน 8 พระบรมศาสดา จึงได้เสด็จมาทำยมกปฏิหาริย์ ทรงเข้าจตุตถฌาน อันเป็นที่ตั้งแห่งอภิญญา ทรงทำปาฏิหาริย์เหาะขึ้นไปในอากาศ เสด็จดำเนินไปมา ณ พื้นรัตนจงกรม ด้วยปฐวีสิณบริกรรม แล้วทรงนิมิตพุทธนิรมิต เหมือนพระองค์เองขึ้น อีกองค์หนึ่ง แสดงอิริยาบถ ให้ปรากฏสลับกับพระองค์ คือ พระองค์ประทับยืน พระพุทธนิรมิต จะประทับนั่ง เมื่อพระองค์ประทับนั่ง พระพุทธนิรมิตจะประทับยืน ทุก ๆ อิริยาบถสลับกัน ในที่สุดก็ทรงเข้าสู่ อาโปกสิณสมาบัติ ออกจากอาโปกสิณสมาบัติแล้ว ก็เข้าสู่เตโชกสิณสมาบัติ ทรงทำปาฏิหาริย์ ให้เกิดท่อน้ำร้อน ท่อไฟ พวยพุ่ง ออกเป็นคู่ ๆ รอบพระวรกาย เป็นสาย ๆ ไม่ปะปนกัน มีแสงโอภาส

สว่างงามจับท้องฟ้า เป็นอัศจรรย์ยิ่งนัก พระบรมศาสดา ทรงทำปาฏิหาริย์แล้ว ก็ทรงแสดงธรรมโปรดพุทธบริษัทที่สันนิบาตประชุมกันอยู่ในที่นั้น ให้ได้บรรลุมรรคผล และพระนิพพาน

คณาจารย์เดียรถีทั้งหก ได้เห็นมหัศจรรย์เช่นนั้น จึงแอบหลบหนีหายไปไม่กล้าออกมาแสดงด้วยเลย เหตุนี้แหละ บริเวณพระเชตวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี จึงเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดแห่งหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เมื่อท่านทราบเรื่องราวพอสังเขปแล้ว รีบขึ้นรถกันได้แล้วครับ เพราะท้องเริ่มร้องประท้วงว่า หิวข้าวแล้วนะ เหลียวดูนาฬิกาเที่ยงพอดี

ถึงวัดไทยสาวัตถี ด้วยความรวดเร็ว คุณบุญเลิศ คุณตู่ และผู้ช่วย กำลังโชว์ฝีมือกันอย่างเต็มที่ในครัวของวัด อาหารมื้อนี้เป็นมื้อที่อร่อยที่สุด ตั้งแต่มาถึงอินเดีย ฝีมือชนิดเรียกว่า **เชลล์**

ไม่มีโอกาสได้ชิม เพราะหมดก่อนจะได้ชิม อาหารมีหลายอย่าง ผักจิ้มน้ำพริกกะปิ ปลากระป๋องต้มยำ โปรตีนเกษตรผัดพริกขิง กุนเชียงทอด แกงบวชฟักทอง ตามด้วยถั่วเขียวต้ม อิ่ม... อิ่มมาก อิ่มจนเลอ เป็นสำเนียงเสียงแห่งความอร่อย

อิ่มแล้วออกเดินทางต่อ โบกมืออำลา **สาวัตถี** มุ่งหน้าสู่ **กัมปู** การจาริกแสวงบุญของเราในครั้งนี้ ถือว่าสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้ ดีใจเหลือเกินครับ ที่ทุกอย่างดำเนินไปด้วยความราบรื่น และเรียบร้อย การเดินทางแม้ว่าจะลำบาก หรือวิบากไปบ้างก็ไม่มีปัญหา กลับเป็นการเพิ่มรสชาติในการเดินทางเสียด้วยซ้ำไป ที่ทำให้เกิดความทรงจำหลากหลาย ในระหว่างการเดินทางในครั้งนี้

อาจารย์สรรค์ชัยผู้นอนน้อย ตื่นมาก ท่านขยันบรรยายธรรม เราก็ได้รับความรู้มากมาย ถ้า

เป็นผมรับรองว่า กลับถึงกรุงเทพฯ เสียงคงหายหมด เหมือนหนึ่งลืมเอากลับมาจากอินเดียเป็นแน่ ท่านสามารถบรรยายธรรม ครั้งละ 3 – 4 ชั่วโมง โดยยืนโยกไปก็เยกมา ตามสภาพถนน ที่เอียงซ้ายที เอียงขวาที

เผลอนิดเดียว 3 ทุ่มครึ่งแล้ว รถค่อย ๆ เลี้ยวเข้าโรงแรม ผมแหงนดูป้ายโรงแรม ชื่อ HOTEL BLISSI เมืองกัมปู เป็นเมืองอุตสาหกรรม ค่อนข้างเจริญ ถนนหนทางดีกว่าที่ผ่าน ๆ มา รถติดเหมือนกัน ระหว่างเส้นทางที่เราจะเข้าสู่โรงแรม สำหรับโรงแรมที่พักนั้นก็ดีพอสมควร

อาหารมื้อเย็น ที่โรงแรม อาหารก็สไตส์แขก เหมือนเดิมทุกครั้ง ถ้าจำไม่ผิด วันนี้จะมีเนื้อแพะให้ชิมด้วย ผมโบกมือ บ๊าย... บายคณะเรานัดกันว่า พรุ่งนี้ตื่น 6 โมงเช้า ดีครับ เป็นวันแรกที่ไม่ต้องตื่นเช้ามาก หวังจะหลับให้

เต็มที่ อาหารมื้อเช้า 7 โมง ออกเดินทางไปสู่เมืองอัคระ 8.00 น. นี่เป็นโปรแกรมที่นัดหมายกันไว้ เมื่อเป็นที่เข้าใจทุกคนแล้ว ก็แยกย้ายกันเข้าห้องพัก

วันนี้เหนื่อยนิดหน่อย รู้สึกง่วงนอนมากเลยครับ กว่าจะอาบน้ำเสร็จ กว่าจะจัดเตรียมเสื้อผ้าสำหรับพรุ่งนี้ ดูนาฬิกา 5 ทุ่มอีกแล้ว ขออนุญาตเข้านอนก่อนนะครับ พรุ่งนี้ค่อยพบกันใหม่ เผื่อฝันเห็นอะไร จะเก็บมาเล่าให้ฟังเพิ่มเติม นะครับ

วันเสาร์ที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2542

พนักงานโรงแรมปลุกตี 5 เร็วกว่าเวลานัดไว้ 1 ชั่วโมง ไม่เป็นไรครับ ตื่นเช้าก็จะได้เสร็จเร็ว การเดินทางจะได้ไม่ล่าช้า เพราะเมืองอุตสาหกรรม จะมีผู้คนออกเดินทางไปทำงานกันตั้งแต่เช้า เพื่อไปทำงาน ถ้าช้ารถเราอาจจะติดยาวก็ได้

เมื่อเสร็จจากรับประทานอาหารเช้าแล้ว เวลา 8.00 น. พวกเราเดินทางออกจากโรงแรมมุ่งหน้าสู่ **อัคระ** ระยะทางจาก **กัมปู** ถึง **อัคระ** ประมาณ 187 กิโลเมตร ถนนหนทางที่จะไปนั้นค่อนข้างแย่มาก เป็นหลุม เป็นบ่อ เกือบตลอดทาง รถวิ่งเร็วไม่ค่อยได้ รถติดเป็นระยะ ๆ อันที่จริงแล้วรถก็ไม่ใช่ว่าจะมากมายนัก แต่เพราะความไม่มีวินัยของคนขับรถ ถนนที่มีเพียงแค่

สองช่องทาง ไปทางหนึ่ง มาทางหนึ่ง ถ้าต่างคนต่างไป ต่างคนต่างมา ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร แต่นี่พี่ท่านเล่นไปตามใจฉัน วิ่งมันทั้งสองช่องทางเลย อีกฝ่ายจะมาก็มาไม่ได้ อีกฝ่ายจะไปก็ไปไม่พ้น

แม้แขกจะไม่มีระเบียบวินัย แต่ก็มีสิ่งหนึ่งที่น่าชื่นชมเขานะครับ นั่นคือ ผมยังไม่เคยเห็นแขกโกรธ หรือทะเลาะวิวาทกันเลยในขณะรถติด แม้อีกฝ่ายมาผิดช่องทาง ฝ่ายถูกช่องทางก็นั่งเฉย ไม่มีการต่อว่า ไม่แสดงท่าทางโกรธ หรือหงุดหงิดไม่พอใจใดๆเลย รถติด เพราะว่า แขกใคร่จะจอดฉันก็จอด รถสองคันขับสวนกัน นึกว่าเกิดอะไรขึ้น เปล่าหรอกครับ เขาจอดรถคุยกัน พี่ท่านเล่นคุยกันกลางถนนเลย รถคันหลังจะติดยืดยาวสักปานใด ข้าก็ไม่สน นาน ๆ จะได้เจอะเจอเพื่อนเก่าเกอรักสักที ขอข้าเจรจาพาทีสัก 10 นาทีก่อนนะพี่ แล้วจึงจะปลีกหลีกทางให้

เห็นไหมครับ ใจเย็น เย็นใจ อะไรจะปานนั้น คันหลังไม่มีใครต่อว่า นั่งหน้าตาเฉย แทนที่จะโกรธกันจนหน้าดำหน้าแดง กลับแสดงอาการยิ้มแย้มอารมณ์ดีเสียด้วยซ้ำ คนขับรถบางคนก็เพียงแค่บีบแตรเตือน ครั้นรถยังไม่ยอมเคลื่อน ฉันก็หยุดบีบแตร หันไปหยิบไม้จิ้มฟัน แคะปาจาตี หรือโรตีที่ติดฟันออกมาดู ดูเสร็จก็ดีดออกนอกรถ บางคนก็หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่าน ผมจ้องมองเขา พอเขาเหลือบมาเห็นผม ผมก็ยิ้มให้ แล้วเขาก็ยิ้มรับ ไม่นานนักรถก็เริ่มเคลื่อนตัวได้ ถ้าเป็นเมืองไทย ไม่ใครก็ใครคงต้องลงมา รำมวย รำดาบ ปราดเข้าใส่กันเป็นแน่

กิจกรรมในรถก็เช่นเคย อาราธนาศีล รับศีล สวดมนต์ และ ฟังบรรยายธรรม จากท่านอาจารย์ สลับกันกับการให้ผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้ ได้ออกมาแสดงความรู้สึกประทับใจ ที่ได้มีโอกาสมานมัสการพุทธสังเวชนียสถาน 4 แห่ง

ในครั้งนี้ เกือบทุกคนได้ออกมาแสดงความรู้สึก ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด และแรงบันดาลใจ รวมทั้งสาระประโยชน์ที่ได้รับ นับว่าได้ความรู้หลากหลาย ได้ทั้งข้อคิด ได้ข้อเสนอแนะ และนานาสาระมากมาย

รถเราออกเดินทางจากโรงแรมตั้งแต่เวลา 8.00 น. คาดว่าคงจะถึง เมืองอัคระ ประมาณบ่าย 4 โมง ปรากฏว่านี่ 6 โมงเย็นแล้ว รถเรายังไม่มีทีท่าว่าจะถึงเลย มาทราบภายหลังว่า รถพยายามจะเลี้ยวไปทางลัด แต่กลับหลงทาง แทนที่จะเป็นทางลัด กลับกลายเป็นทางอ้อม กว่าจะถึงโรงแรมเกือบประมาณ 2 ทุ่ม ระยะทางประมาณ 187 กิโลเมตรเท่านั้น ใช้เวลา 12 ชั่วโมงพอดี เป็นการเดินทาง ที่ระยะทางไม่ไกล แต่ใช้เวลายาวนานที่สุด ทุกคนก็มีความสุขสนุกเพราะได้อยู่ร่วมกันบนรถยาวนานมากขึ้น อีกไม่นานก็ต้องจากกันแล้ว เห็นไหมครับ มองให้

เป็นย่อมเห็นประโยชน์ ความโกรธไม่มี มีแต่ไมตรีที่ดีมอบไว้ให้แก่กัน

ถึงเสียที รถเลี้ยวเข้าจอด หน้าโรงแรม AGRA ASHOK เราทยอยลงจากรถ เพื่อมารับสัมภาระกระเป๋า และกุญแจห้อง ย่างเท้าก้าวเข้าสู่ประตูโรงแรม มีป้ายผ้า เขียนต้อนรับคณะของเรา มีพนักงานโรงแรมยืนต้อนรับ พร้อมสวมพวงมาลัยดอกดาวเรืองให้กับทุกคน โรงแรมสวยมาก ดีที่สุดเท่าที่ได้เคยพักในอินเดีย ผมได้ห้องเบอร์ 302 อยู่ชั้น 3 ในห้องมี เตียงคู่ โซฟา โต๊ะเครื่องแป้ง ตู้เสื้อผ้า แอร์เย็นสบาย ภายในห้องน้ำ มีฝักบัว ทั้งน้ำร้อน น้ำเย็น มีอ่างอาบน้ำ มีไดร์เป่าผม เรียกว่า ครบเครื่อง เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก

ประมาณ 3 ทุ่ม พวกเราพร้อมกันที่ห้องอาหาร สำหรับอาหารมื้อนี้ ผมทานได้มากกว่าปกติ เป็นโรงแรมแห่งแรก ที่ผมมี

ความสุขกับการรับประทานอาหาร อาหารมีหลายอย่าง แต่ผมเลือกทานเฉพาะที่ผมชอบ โดยปกติผมชอบทานผัดหมี่ซั่ว จึงเลี้ยวเข้าไปหาถาดผัดหมี่ และตักผักไว้ข้างจาน ทานไปทานมาไม่รู้หมดไปตั้งแต่เมื่อไร ต้องลุกขึ้นเดินออกไปตักเพิ่มมาอีก 1 จาน ไม่นานก็หมดอีก พนักงานโรงแรมยกถาดมาเพิ่ม มองเห็นแต่ไกล คล้ายขนมหม้อแกง ตัดเป็นชิ้นสี่เหลี่ยม แต่ไฉนเป็นสีชมพู เพื่อให้รู้ความจริง ผมถือจานเดินเข้าไปสำรวจตรวจดู จึงรู้ว่าเป็นไอศกรีมรสสตรอบอรี่ ผมตักใส่จาน 2 ชิ้น (ไม่มีถ้วยไอศกรีม เลยต้องตักใส่จานข้าวแทน) พร้อมทั้งกล้วยหอมชุบแป้งทอดด้วย แล้วจึงกลับมานั่งที่โต๊ะ ใช้ช้อนตักเข้าปาก อร่อยมากจริง ๆ เลยครับ อยากให้ท่านได้ชิมด้วยจังเลย กล้วยหอมชุบแป้งทอดหอมกรอบอร่อย กินคู่กับไอศกรีมแล้วเข้ากันดีนัก หอมชื่นใจ เพลินไปแป๊บเดียวหมดอีกแล้ว

ผมลุกขึ้นไปตักอีกเป็นครั้งที่ 2 คงไม่ว่าผมตะกละนะครับ อดใจไว้ไม่ไหว อร่อยแบบนี้ ฉันพอจะอยู่อินเดียต่อไปได้ แม้คุณพี่ผู้หญิงที่นั่งข้าง ๆ ผม บ่นว่ากลัวอ้วน ยังแย่งแซงหน้าว่าไปตั้ง 3 จานแล้วครับ นี่ยืนยันว่า อร่อยจริง ๆ ไม่ได้โกหก หันไปมองโต๊ะอื่นก็ไม่เบา ก็พวกเราด้วยกันนั่นแหละครับ ถาดแล้วถาดเล่า ยกมาอีกเดี๋ยวก็หมดอีก โรงแรมคงดีใจ คนไทยชอบขนมแขก

หนังท้องตึง หนังตาก็เริ่มหย่อน ผมรีบกลับเข้าห้องพัก เพื่ออาบน้ำสระผม และเขียนบันทึกการเดินทางวันนี้ กว่าจะเสร็จก็ปาเข้าไป 5 ทุ่มอีกแล้วครับ พรุ่งนี้ต้องตื่นตี 5 ขอลาไปนอนก่อน นะครับ

วันอาทิตย์ที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2542

เช้าวันนี้ อากาศสดชื่น เย็นกว่าปกติเล็กน้อย ถือเป็นวันสุดท้าย แห่งการเดินทาง และเป็นวันสุดท้าย ที่ต้องลาจากอินเดีย กลับสู่เมืองไทยดินแดนบ้านเกิดเมืองนอน และเป็นดินแดน ที่มีพ่อหลวงของปวงชนชาวไทย ที่ปกป้องคุ้มครองภัย ให้ปวงประชาชาวไทยอยู่เย็นเป็นสุข มีความอบอุ่น และสุขใจหาที่ใดไม่ได้ในโลกนี้

วันนี้ตื่น 6 โมงเช้า ตอนแรกนัดกันว่าจะต้องตื่นตี 5 แต่ดูไปดูมาแล้ว ไม่จำเป็นต้องตื่นเช้านัก เพราะโรงแรมนี้ อยู่ไม่ไกลจาก **ทัชมาฮาล** อาหารเช้าที่โรงแรม เป็นอีกห้องหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ห้องเมื่อคืนนี้ ห้องตกแต่งไว้สวยงาม อาหารใช้ได้ครับ แต่ผมก็ทานนิดหน่อย เพราะ

เมื่อคืนนี้ ท่านคงจำได้ว่า ผมทานไปไม่น้อยเหมือนกัน

เวลา 7.00 น. ออกเดินทางสู่ ทัชมาฮาล ไม่ช้าไม่นาน รถก็จอดเทียบประตูทางเข้า ไกด์สุเรสต้องลงไปจัดการ ซื้อบัตรผ่านประตูเข้าชม ในระหว่างที่รอนั้น ผมเหลือบไปเห็นแขกอายุประมาณ 70 กว่าปี เปิดฝาภาชนะอย่างหนึ่ง ที่สานด้วยไม้ไผ่ รูปทรงกลมแบน กว้างใหญ่ประมาณกล่องขนมปังคุกกี้ ที่เขาแจกให้เป็นของขวัญวันปีใหม่ พอแขกแง้มฝาออก ใช้นิ้วหัวแม่มือค่อย ๆ ขยับชูขึ้น พลันเจ้างูเห่าก็โผล่หัวขึ้นมา แผ่แม่เบี้ย ชูหัวส่ายไปมา แม้ว่าไม่มีแตร ผมรีบหยิบกล้อง ออกมาเก็บภาพไว้ ภาพที่ได้นั้น สวยงามชัดเจนมาก ถ่ายเสร็จแล้วล้วงกระเป๋าหยิบเงิน 10 รูปี ให้แขกไปหนึ่งใบ แขกดีใจรับไปแล้วยิ้มไป มัวแต่ดีใจ งูฉกแขนแขก แขกหลบเกือบไม่ทัน สาว ๆ ร้อง ว้าย...!!!

ต้าย...ตาย... งูฉกแขก แต่แขกตบหัวงู ถือว่าเจ๊ากัน ทั้งงูทั้งแขก

พวกเราเดินเข้าทางประตู ที่มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจนับจำนวนคน ผ่านเข้ามาเห็นประตูใหญ่โตมโหฬาร ผมเริ่มเดินนำหน้า เพื่อหามุมเหมาะ ๆ แล้วถ่ายรูปเก็บ เป็นที่ระลึก ผ่านประตูใหญ่ เข้าสู่เขตบริเวณอนุสรณ์สถานแห่งความรัก ทัชมาฮาล ที่กษัตริย์จาฮาล ได้สร้างให้พระนางมุมตัส เพื่อเป็นการแสดงความรักอันยิ่งใหญ่ที่มีต่อพระนาง

ทัชมาฮาล ถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลก สถานที่กว้างใหญ่ ประดับด้วยต้นไม้สนามหญ้า ตัดแต่งไว้อย่างเหมาะเจาะ เป็นสถาปัตยกรรม ที่มีความพิถีพิถัน อย่างเหมาะสมลงตัว ดูวิจิตรพิสดาร อลังการยิ่งนัก ช่างเป็นอัจฉริยภาพ ของผู้สร้างที่เนรมิต สถาปัตยกรรมชั้นเลิศ ชิ้นหนึ่งของโลก สร้างด้วยหินอ่อน ดู

ขาวสะอาดตา ยามแสงทองส่องสาดกระทบ สถานที่แห่งความรัก ทัชมาฮาลแห่งนี้ มีหมอก ยามเช้าปกคลุมบาง ๆ รอบฐาน ปานประหนึ่ง เป็นวิมานลอยอยู่เหนือ ท่ามกลางปุยเมฆ แสงอาทิตย์ส่องกระทบหินอ่อน แสงประกาย ขาวนวลชวนชม สมคำกล่าวขานร่ำลือยิ่งนัก

พระนางมุมตัส เป็นหญิงที่มี สิริโฉม งดงามมาก ชายใดได้เห็น เป็นต้องตกตลึงทึ่งใน ความงาม เรื่องเล่าว่า วันหนึ่งกษัตริย์จาฮาล ได้ พาพระมเหสีมุมตัส ไปเที่ยวชมความงามของ เทือกเขาหิมาลัย ยอดเขาถูกปกคลุมด้วยปุยหิมะ ดูขาวสะอาดตา ยามต้องแสงอาทิตย์อุทัย เกิด ประกายแสงระยิบระยับสะท้อนกลับไปมา สวยงามจับตาตรึงใจ ดูราวประดับด้วยเพชรนิล จินดาก็ไม่ปาน

พระนางมุมตัสรำพึงรำพันว่า **“หิมาลัย ช่างสวยงามยิ่งนัก”** กษัตริย์จาฮาลก็ตรัสตอบ

ไปว่า **“ความรักของข้า ที่มีต่อนาง มากยิ่งกว่าปุยเมฆ อันกว้างใหญ่ไพศาลที่ปกคลุมเทือกเขาหิมาลัยแห่งนี้มากมายนัก”** พระนางตรัสถามว่า **“ท่านรักข้า ปานฉะนั้นเชียวหรือ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ท่านสามารถ แสดงให้ข้าเห็นถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของท่าน ที่มีแก่ข้าได้อย่างไร”** กษัตริย์จาฮาล จึงครุ่นคิดว่า จะสร้างสิ่งใด เพื่อเป็นการแสดงความรักอันยิ่งใหญ่ของท่าน ที่มีต่อพระนาง กษัตริย์จาฮาลจึงได้ระดม นักออกแบบทั่วอินเดียในสมัยนั้น เพื่อให้มาออกแบบสร้างอนุสรณ์แห่งความรักนี้ แต่แล้วก็ยังไม่เป็นที่พอพระทัย จึงได้นำเอานักออกแบบชาวกรีก ที่มีชื่อเสียงที่สุดในขณะนั้น มาเป็นผู้ออกแบบก่อสร้าง เมื่อออกแบบเสร็จ กษัตริย์จาฮาลทรงพอพระทัยมาก จึงให้รีบลงมือก่อสร้างทันที

เฉพาะการก่อสร้างฐานราก ของอนุสรณ์สถานแห่งนี้ ใช้เวลาถึง 12 ปี ที่ใช้เวลา 12 ปี มิใช่อะไร คือ เมื่อสร้างฐานรากเสร็จแล้ว ช่างชาวกรีกก็รีบหนีไปโดยไม่บอกกล่าว กษัตริย์จาฮาลโกรธมาก ทั้งกลุ้มใจ ทั้งกังวล ครั้นจะให้คนไปตามจับตัวมาฆ่า ก็เกรงว่าอนุสรณ์สถานแห่งความรักนี้จะสร้างไม่เสร็จ เพราะเขาเป็นทั้งผู้ออกแบบ และผู้ควบคุมการก่อสร้างเองทั้งหมด

เมื่อเวลาล่วงไป 12 ปี ช่างชาวกรีกผู้นั้นก็กลับมา กษัตริย์ทั้งดีใจ ทั้งโกรธ จึงตรัสถามว่า **"เจ้าหนีไปไหน ทำไมไม่รีบสร้างให้เสร็จก่อนแล้วจึงไป"** ช่างชาวกรีกจึงตอบว่า **"ที่ข้าหนีไปเพราะการสร้างฐานราก เพื่อให้เกิดความมั่นคงแข็งแรง ต้องทิ้งให้ตากแดด ตากฝน ตากลม ทุกสภาวะอากาศ และ อุณหภูมิ จุดประสงค์ เพื่อให้**

ดินไม่เกิดการทรุดตัวอีกต่อไป โครงสร้างจะได้ไม่แตกร้าวในอนาคต" เมื่อกษัตริย์ได้ฟังดังนั้นก็ทรงพอพระทัย จึงได้ให้เริ่มก่อสร้างจนแล้วเสร็จจากคำบอกเล่า เมื่ออนุสรณ์ ทัชมาฮาลสร้างเสร็จ ช่างกรีกผู้ออกแบบ และควบคุมการก่อสร้างครั้งนี้ ก็ถูกกษัตริย์จาฮาลฆ่าตาย เพียงเพื่อจุดประสงค์ให้ทัชมาฮาล มีหนึ่งเดียวในโลก เท็จจริงอย่างไรไม่ขอยืนยันนะครับ

ในทัชมาฮาลจะมีพระศพของกษัตริย์จาฮาล และมเหสีมุมตัส อยู่ชั้นล่างสุดของตัวอาคาร สำหรับชั้นบนที่เราเข้าชมได้ ได้จำลองโลงศพเหมือนของจริง ที่อยู่ชั้นล่างเป็นโลงศพหินอ่อน ทั้ง 2 โลง นอนเรียงเคียงข้างกันอยู่

เราถ่ายภาพกันหลายมุมตามแต่ใจชอบ แห่งนี้เป็นสถานที่สุดท้ายแล้ว ฟิล์มในกล้องม้วนที่ 8 ก็กำลังจะหมด เราถ่ายรูปหมู่กัน ทุกคน

ยิ้มแย้มแจ่มใส ทุกอย่างช่างราบรื่นลงตัว วันนี้พวกเราก็จะได้กลับเมืองไทยแล้ว

ถ่ายภาพจนหมดฟิล์ม เป็นที่อิ่มตาอิ่มใจแล้ว ไกด์สุเรสได้พาเราไปเดินช็อปปิ้งหาซื้อของฝากของที่ระลึก เพื่อนำกลับไปฝากคนทางบ้าน ให้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วแต่ใครจะใคร่ซื้ออะไรก็ได้ ตามอัธยาศัย

หลังจากนั้น พวกเรากลับเข้าโรงแรม เพื่อรับประทานอาหารกลางวัน ก่อนจะเดินทางสู่กรุงนิวเดลี เพื่อนั่งเครื่องบินกลับกรุงเทพฯ ถึงโรงแรม 11.00 น. เข้าห้องอาหารอีกห้องหนึ่ง สรุปว่าอยู่โรงแรมนี้ ได้ทานอาหาร 3 ห้องไม่ซ้ำกันเลย เมื่อทานอาหารเสร็จ รีบขึ้นไปเก็บกระเป๋าเสื้อผ้าและสัมภาระ เพื่อนำขึ้นรถ และออกเดินทางกันต่อไป

เวลา 12.30 น. ออกจากโรงแรม โบกมืออำลา เมืองอัคระ และทัชมาฮาล ถนนจาก อัคระ

ถึง เดลี รถวิ่งดีขึ้นมาก เพราะเริ่มเข้าสู่เมืองที่เจริญ รถวิ่งไปพวกเราก็สนุกกันไป ในรถมีทั้งเสียงเพลง ที่คุณไพรัตน์ พี่ประกอบ ไม่เว้นแม้แต่ท่านอาจารย์สรรค์ชัย ได้ขับกล่อมให้พวกเราได้ฟังอย่างไพเราะจับใจ และน่าประทับใจ อาจารย์สรรค์ชัย ใช่ว่าจะสอนธรรมะเก่งเท่านั้น ยังขับร้องเพลงได้ไพเราะอีกเสียด้วย โดยเฉพาะแหล่เพลงดาวลูกไก่ ของครูพรภิรมย์ ร้องได้ซาบซึ้ง และจับใจจริง ๆ หลายคนน้ำตาซึมเลย

เวลา 2 ทุ่ม ถึง กรุงนิวเดลี เมืองหลวงของประเทศอินเดีย เราแวะรับประทานอาหารเย็น ที่โรงแรมหรูแห่งหนึ่ง ค่าห้องพักคืนหนึ่ง 4 พันกว่าบาท เราไม่ได้เข้าไปพักนะครับ เพียงแต่แวะเข้าไปรับประทานอาหารมื้อเย็นเท่านั้น เพราะโรงแรมนี้อยู่ใกล้สนามบินเดลี อาหารต้องบอกว่า ยอดเยี่ยมครับ พวกเราสนุก เพลิดเพลิน กับ

การเดินตักเดินชิมอาหารในโรงแรม จนได้เวลา 3 ทุ่มพอดี เราจึงออกเดินทางมุ่งหน้าสู่สนามบิน

เวลา 3 ทุ่ม 10 นาที เพียง 10 นาที ก็มาถึงสนามบิน เที่ยวบินที่เราจะกลับกรุงเทพฯ คืนนี้เป็นสายการบินไทย TG 613 จะออกเดินทางเวลาท้องถิ่น 24.10 น. เราเตรียมสัมภาระกระเป๋าทุกอย่างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย 22.00 น. ทุกคนก็ผ่านเข้าเขตชั้นใน ภายในสนามบิน เพื่อเตรียมรอเรียกขึ้นเครื่องต่อไป

เสียงเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ได้ประกาศให้ผู้โดยสาร ผู้ประสงค์จะเดินทางไปกรุงเทพฯ ให้เข้าประตูที่ 7 ทุกคนเริ่มลุกจากเก้าอี้ ขยับตัวบิดขี้เกียจ พร้อมสลัดความง่วงให้กระเด็นไปตกข้างเก้าอี้ ก่อนเดินเรียงคิวเข้าสู่เครื่องบิน เวลาขณะนั้น ประมาณ 24.30 น.

กระเป๋าของผม และภรรยา ได้ถือหิ้วขึ้นเครื่องด้วยตัวเอง เพราะเกรงว่า ถ้าฝากเข้าใต้ท้อง

เครื่องบิน พอบินถึงดอนเมือง กว่าจะรอกระเป๋าลำเรียงออกมาตามสายพาน ต้องเสียเวลานานพอสมควร ผมจึงตัดสินใจหิ้วกระเป๋าขึ้นเครื่องเองดีกว่า พอถึงดอนเมืองปั๊บ จะได้ไม่ต้องรอนาน สามารถเดินออกไปเรียกแท็กซี่ เพื่อรีบกลับบ้าน อาบน้ำ อาบท่า ล้างหน้า แปรงฟัน แล้วฟันฝ่ารถติดไปทำงานต่อได้เลย

บนเครื่องบิน แอร์โฮสเตส ได้เสริฟน้ำส้ม นมสด น้ำเปล่า ผมรับน้ำส้มมาดื่ม รสชาติหอมหวาน อมเปรี้ยวอ่อน ๆ เย็นชื่นใจ อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่แอร์โฮสเตสได้กรุณานำมาให้ ก่อนจะรับประทานอาหารบนเครื่อง หลังจากเปิดพลิกดูข่าวไม่กี่หน้า ตาก็เริ่มจะปิด งีบหลับไปเมื่อไรก็ไม่รู้ ทันใดกลิ่นอาหาร ก็ปลุกให้ตื่นขึ้น เห็นแอร์โฮสเตสสาว หน้าตายิ้มแย้ม กำลังเดินเสริฟอาหาร ผมไม่ทราบว่าเรียกว่า อาหารมื้อไหนดี เพราะเวลาอินเดียก็ตี 1

ถ้าเทียบเวลาเมืองไทย ก็ตี 2 ครึ่ง เอาเป็นว่ามื้อนี้เป็นมื้อต้อนรับรุ่งอรุณ ก็แล้วกันนะครับ

กัปตัน ประกาศให้เรารัดเข็มขัด เพราะเครื่องบินกำลังลดระดับเครื่องลง เครื่องร่อนลงสู่สนามบิน ดอนเมือง ตี 5.40 น. ทุกคนเริ่มทยอย ออกจากเครื่อง โดยมีแอร์โฮสเตส ยืนส่งหน้าประตู พร้อมกล่าวคำขอบคุณที่ใช้บริการและสวัสดีตามประเพณีไทย ที่ฟังแล้วอบอุ่นและดีใจ ที่ได้กลับสู่ประเทศไทยอย่างปลอดภัยโดยสวัสดิภาพทุกคน

เข้าสู่ด่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง ในระหว่างเข้าคิวเรียงแถวอยู่นั้น ผมกับภรรยาได้เข้าไป ลำลา พี่ ๆ เพื่อน ๆ และอาจารย์ ดูจากสีหน้า และสายตาของทุกคน บอกถึงความอาลัย แม้จะเพิ่งรู้จักกันเป็นครั้งแรก แต่เวลา 9 วัน ที่ได้ไปแสวงบุญด้วยกัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกันและได้เดินทางร่วมกัน ตลอดระยะเวลา 9 วัน

อันเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน พอที่จะทำให้เรา มีความรู้สึกสนิทสนม ผูกพันรักใคร่ซึ่งกันและกันมากขึ้น อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งมีจิตใจที่ดี และมีน้ำใจไมตรีต่อกัน ผมเชื่อเช่นนั้นนะครับ เราหวังเพียงว่า วันหนึ่งพวกเรา คงมีโอกาสได้พบกันอีกครั้ง อาจจะเป็นสถานที่ใดที่หนึ่ง บนผืนแผ่นดินไทย หรือในที่ใด ๆ ในโลกใบนี้ ท่านว่าจริงไหมครับ ลาก่อน แต่ยังไม่ใช่การลาจาก ขอฝากความรัก และความปรารถนาดีต่อกันตลอดไป ขอขอบคุณ และสวัสดีครับ

ภาคผนวก

พูดถึงแรงจูงใจที่อยากไปอินเดีย

คงต้องเท้าความเมื่อ 18 ปี ที่ผ่านมา คืนวันหนึ่ง ผมได้รับโทรศัพท์ทางไกลจากทางบ้านบอกว่า อาม่า (คุณยาย) เสียชีวิต ให้รีบกลับบ้านด่วน พอผมไปถึงวัดที่ท่านจัดงานศพ ญาติพี่น้องทุกคนต้องการให้ผมบวชให้คุณยาย ผมจึงตอบไปว่า จะบวชได้อย่างไร ในเมื่ออีกเพียงแค่ 2 – 3 วันก็จะเข้าพรรษาอยู่แล้ว คำตอบนั้นก็คือ **"ไม่เห็นจะเป็นไร บวชหน้าไฟ บวชเช้า สึกเย็นก็ได้"** ผมจึงตอบตกลง แต่พอมานั่งคิดดู โกนผมแล้ว โกนคิ้วแล้ว ห่มผ้าเหลืองแล้ว วัดยังไม่ทันได้นอนเลย สึกเสียแล้ว บวชไปทำไม ผมจึง

ตัดสินใจเดินไปบอกคุณแม่ว่า **“ผมขอบวชหนึ่งพรรษาเลยครับ”**

ท่านที่เคารพครับ น้ำตาแม่ไหลออกมาทั้งสองข้าง ด้วยความปีติยินดีที่ลูกชายจะได้บวช และคงสงสารลูก ด้วยความรู้สึกที่ว่า

ประการที่ 1 เกิดจากความปีติที่เห็นลูกชายได้บวช เพราะชีวิตคน ๆ หนึ่ง การจะได้บวชในพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่ใครจะมีโอกาสได้บวชกันง่าย ๆ

ประการที่ 2 เกิดจากความสงสาร ปกติผมทำงานบริษัท ทำงานนั่งโต๊ะเก้าอี้ อยู่ห้องแอร์ ทานข้าว 3 มื้อ บัดนี้ต้องฉันข้าวมื้อเดียว แล้วยังฉันรวมในบาตรอีกด้วย

นับเป็นความโชคดีของผมครับ ที่ได้มีโอกาสไปบวชที่วัดต่างจังหวัด เป็นวัดป่า ชื่อ วัดศรีสุทธาวาส อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นวัดที่เน้นการปฏิบัติ ผมได้มีโอกาสเจริญ

กรรมฐาน ได้ฝึกเจริญสติภาวนา ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง หลังจากผมสึกออกมาแล้วจึงสนใจใคร่ศึกษาธรรมะเพิ่มเติม จากครูบาอาจารย์หลายท่าน จนเกิดแรงศรัทธาอยากไปกราบสักการะยังแดนพุทธภูมิ

ครั้งหนึ่ง เมื่อประมาณ 7 ปี ที่ผ่านมา ผมได้ไปกราบองค์พระประธานในโบสถ์แห่งหนึ่ง ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย หน้าองค์พระประธานจะมีพระพุทธรูปเก่าแก่ องค์หนึ่งสูงประมาณ 1 ฟุต ทุกท่านจะเข้าไปกราบไหว้ และเสี่ยงทาย ขอพรขอโชคลาภ โดยการยกพระ น้องสาวจึงเอ่ยถามผมว่า “เฮียจะไม่เสี่ยงทายยกพระบ้างรึ พระที่นี่ศักดิ์สิทธิ์นะ” ผมตอบตกลง ผมจะเสี่ยงทาย แต่มิใช่เสี่ยงทาย เพื่อขอโชคลาภใด ๆ

ผมตั้งจิตอธิษฐาน ต่อหน้าองค์พระว่า “หากแม้นผมมีบุญวาสนา ขอให้ผมมีโอกาสได้

เดินทางไปกราบนมัสการ สังเวชนียสถาน 4 ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สักครั้งหนึ่งในชีวิตด้วยเถิด” แล้วผมก็ยกองค์พระ ยกชูขึ้นเหนือศีรษะได้ถึง 3 ครั้งติดต่อกัน และวันนี้ก็มาถึง เป็นวันที่ผมได้ไป และได้กลับมาเขียนเล่าให้ท่านฟังในขณะนี้

ไปอินเดียแล้วได้อะไร

ท่านที่เคารพครับ การไปอินเดียครั้งนี้ ถือเป็นความคุ้มค่าที่สุดในชีวิตของผม หลายคนถามผมว่า “ไปทำไมอินเดีย ไปแล้วได้อะไร ไม่มีที่อื่นจะไปแล้วหรือยังไง ถึงไปอินเดีย”

นี่คือ คำถาม ที่ผมต้องหาคำตอบครับ และคำตอบที่ผมได้รับ ในการไปอินเดียครั้งนี้ ก็คือ

1. **ผมได้อนุสติ** เป็น **พุทธานุสติ** ที่ทำให้ผมเกิดความประทับใจ เป็นภาพติดตาตรึงใจผมมา จนกระทั่งบัดนี้ ทุกครั้งที่ผมกราบพระ ภาพสังเวชนียสถานได้ปรากฏให้เห็นเป็นที่ซาบซึ้งและปลาบปลื้มใจยิ่งนัก
2. **ผมได้เกิดศรัทธา** ศรัทธาที่ผมมีต่อ **พระรัตนตรัย** มีความศรัทธามั่นคงมากยิ่งขึ้น ใช่ว่าเราจะไม่ศรัทธาในขณะบูชาพระ แต่ความศรัทธาได้เกิดเพิ่มขึ้น เป็นทวีคูณอย่างมากมายหลังจากกลับมาจากอินเดียแล้ว
3. **เห็นสัจธรรม** กฎแห่งไตรลักษณ์ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อมีสิ่งใดเกิดขึ้น ย่อมเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา อินเดียเคยเป็น

แหล่งอารยะธรรม ที่เจริญรุ่งเรือง สูงสุดในอดีต บัดนี้อินเดีย **เหลือแต่ซากสุสาน แห่งรอยอารยะธรรม**

4. **ได้ปีติอย่างมาก** ณ กุสินารา **สถานที่ปรินิพพาน** ผมยืนเพ่งพระพักตร์อยู่นาน น้ำตาแห่งความปีติล้นเอ่อไหลอาบสองแก้ม หยิบผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาซับน้ำตา เราเกิดช้าไปที่ไม่ได้พบพระพุทธองค์ รูปกายท่านดับขันธปรินิพพานไปแล้ว เหลือไว้แต่พระธรรมที่ทรงตรัสสอนไว้ ให้เราได้ศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดสันติสุขแห่งชีวิต คือพระนิพพาน

5. **ได้อธิษฐานจิต** ตอนปิดทอง ผมไม่ทราบว่า ใครอธิษฐานอย่างไร แต่ทุก

ครั้งที่ผมปิดทององค์พระปฏิมา ผมจะอธิษฐานดังนี้ "ถ้าผมปิดทองที่หน้าผาก ผมจะอธิษฐานขอให้ **ผมจงมีปัญญาแตกฉานในพระไตรปิฎก** ถ้าเลื่อนลงมาปิดที่ตา ขอให้ผม **จงมีดวงตาปัญญามองเห็นธรรม** โดยเร็ว ถ้าผมปิดที่ใบหู **ขอให้ผมจงได้ยินเสียงที่ดี มีประโยชน์ และเป็นธรรมะ** ครั้นเลื่อนลงมาปิดที่ปาก **ขอให้ผมจงมีวาจาเป็นสุภาษิต** พูดออกมาครั้งใด **ขอให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น** ถ้าเลื่อนลงมาปิดที่แขน **ขอให้สองแขน สองมือนี้ จงสร้างสรรค์ แต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์และเกื้อกูลต่อคนทั้งหลาย** ถ้าปิดลงตรงเท้า **ขอให้ผมก้าวเดินสู่หนทาง**

แห่งความพ้นทุกข์ เป็นสัมมาทิฏฐิ อย่าได้ถลำหลงผิด เดินผิดทางเลย”

6. **ได้เห็นสิ่งที่ดีที่สุดในโลก** และสิ่งที่น่าสลดหดหู่ที่สุดในชีวิต **สังเวชนียสถาน 4 เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในโลก** ที่ผมมีโอกาสได้เห็น และได้กราบไหว้ เสมือนหนึ่ง ได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ เห็นความยากจน คนขอทาน ที่มีมากที่สุดในโลก จนแสนจน จนไม่รู้ว่าพรุ่งนี้ จะมีอะไรกินหรือเปล่า สกปรก แสนสกปรก ไม่เคยเห็นที่ไหน จะรกสกปรกเท่าอินเดียเลย พวกเขาเหล่านั้น แม้เกิดอยู่ใกล้แดนพุทธภูมิ แต่ไกลพระพุทธองค์ยิ่งนัก เขาขาดโอกาสในการศึกษาเล่าเรียน เขาเพียรแต่จะขอทาน เพื่อเลี้ยงปาก

เลี้ยงท้อง พอให้ได้คลายหายหิวไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น นี่คือ **สิ่งที่น่าสลดหดหู่ที่สุดที่ได้พบเห็น**

7. **ได้รับความรู้** เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี ชาวอินเดีย เรื่องพิธีการเผาศพ การอาบน้ำชำระบาป และการแต่งงาน ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีในที่อื่น หลากหลายความเชื่อ และวัฒนธรรมที่ไม่น่าเชื่อ แต่ก็ต้องเชื่อว่า ยังมีให้เห็นอยู่ แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป เฉกเช่นทุกวันนี้

8. **ได้เพื่อนที่เป็นผู้สนใจ** และใฝ่ในธรรมเช่นกัน ได้รับความรัก ความอบอุ่น และมีความผูกพันฉันพี่น้องเหมือนดั่งครอบครัวเดียวกัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดความเห็นประสบการณ์ และข้อคิดต่าง ๆ

มากมาย เรียกว่า ไม่เสียหลาย ที่ได้ไปอินเดียในครั้งนี้

9. **ได้มีโอกาส** บอกกล่าวเล่าสู่ สิ่งต่าง ๆ ที่ได้ไปพบเห็นมา ทั้งในการพูดจา การอภิปราย และการเขียนหนังสือเล่าเรื่องราวการไปอินเดียครั้งนี้ ให้ผู้ฟังผู้อ่านได้รับรู้รับทราบ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และศรัทธาในพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

หนทางสู่ความพ้นทุกข์

ทางพ้นทุกข์ นั่นคือ อริยะมรรคมีองค์ ๘

การให้ธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง

รสแห่งธรรม ชนะรสทั้งปวง

ความยินดีในธรรม ชนะความยินดีทั้งปวง

ความสิ้นตัณหา ชนะทุกข์ทั้งปวง

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

พุทธวจนะก่อนดับขันธปรินิพพาน

หันทะทานิ ภิกขะเว อามันตะยามิ โว
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า

วะยะธัมมา สังขารา
สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถะ
ท่านทั้งหลาย จงทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด

อะยัง ตะถาคะตัสสะ ปัจฉิมา วาจา
นี้เป็นพระวาจามีในครั้งสุดท้าย ของพระตถาคตเจ้า

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

ทำไมต้องไปอินเดีย?

โดย ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง